

Michael Morpurgo

De man uit het

niets

ploegsma

Michael Morpurgo

De man uit het niets

1998, NL, Jeugd

Vertaling van: Escape from Shangri-La

“De oude man stond aan de overkant van de weg onder de straatlantaarn. Het stroomde van de regen. Soms leunde hij tegen de lantaarnpaal, en soms stond hij daar gewoon, met opgetrokken schouders en zijn handen diep in zijn zakken. Maar hij keek altijd. Hij keek me recht aan...”

NBD | Biblion recensie

Als de twaalfjarige Cessie, die samen met haar ouders in een Engelse kustplaats woont, plotseling wordt geconfronteerd met haar onbekende grootvader, verandert haar hele leven. Hoewel haar ouders moeite hebben met de acceptatie van deze, aan geheugenverlies lijdende ‘man uit het niets’ is hij voor Cessie direct de opa die ze zich altijd al wenste. Zij is dan ook vastbesloten hem te helpen zijn verleden te ontrafelen, ook al wordt hij opgenomen in een verpleegtehuis. In de ik-vorm krijgt de lezer vanuit Cessie zicht op de gebeurtenissen.

Dit zijn vlotte boeiende beschrijvingen waarbij een uitstekende karaktertekening gegeven wordt. De thema's: ouderdom en dementie, groei naar volwassenheid, de invloed van de Tweede Wereldoorlog komen allemaal overtuigend aan bod en daarnaast is het ook nog een spannend boek geworden. Geheimzinnige zwart-wit potloodtekeningen versterken de sfeer. Voor kinderen vanaf ca. elf jaar.

TOC

46259 words (0 images)

1: Een oude zwerver	2362 (0)
2: Watermuziek	2910 (0)
3: Jongens van Barnardo	2473 (0)
4: De thuiskomst	3244 (0)
5: Nowhere man	2800 (0)
6: Alles komt goed	3320 (0)
7: Shangri-La	3507 (0)
8: De ‘Lucie Alice’	3957 (0)
9: Vermist	4825 (0)
10: Duinkerken	5608 (0)
11: De grote ontsnapping	4309 (0)
12: Vroeg in de ochtend	3956 (0)
13: Bericht aan mijn vader	2780 (0)

1

Een oude zwerver

Ik zat op mijn knieën tegen de rug van de bank en keek uit het raam. Zomervakantie en regen, stromende regen.

“Hij staat er al de hele dag,” zei ik.

“Wie?” Mijn moeder was nog steeds aan het strijken. “Ik weet niet waarom,” ging ze verder, “maar ik ben dol op strijken. Het is prettig, bevredigend, therapeutisch. Heel wat anders dan lesgeven. Dat is beslist niet therapeutisch.” Ze praatte veel over lesgeven, zelfs in de vakantie.

“Die man. Hij staat daar maar. En hij kijkt de hele tijd naar ons.”

“We leven in een vrij land.”

De oude man stond aan de overkant van de weg onder de straatlantaarn voor het huis van mevrouw Martin. Soms leunde hij tegen de lantaarnpaal, en soms stond hij daar gewoon, met opgetrokken schouders en zijn handen diep in zijn zakken. Maar hij keek altijd. Hij keek me recht aan. Hij

droeg een blauw jack. Misschien was het een zeiljopper – dat kon ik niet goed zien. Hij had de kraag opgeslagen tegen de regen. Zijn haar was lang. Lang en grijs, en zo te zien was het in een staart gebonden. Hij leek op een oude krijgsheer van de Noormannen.

“Kom eens kijken,” zei ik. “Hij is echt heel raar.” Maar ze keek niet eens op van haar werk. Hoe iemand met zoveel overgave kon strijken, was mij een raadsel. Ze hield haar hoofd scheef en streelde weemoedig het overhemd dat ze net af had, alsof ze afscheid nam van een oude hond. Ik draaide me weer om naar het raam.

“Wat voert hij daar uit? Hij moet kletsnat zijn. Mama!” Eindelijk kwam ze naar me toe, en ze knielde naast me op de bank. Ze rook alsof ze zelf ook pas gestreken was. “Hij staat daar al de hele dag, vanaf het ontbijt. Echt waar.”

“Wat een haar,” zei ze afkeurend. “Als je het mij vraagt, lijkt hij een beetje op een zwerver, een oude viezerik.” Ze trok haar neus op, alsof ze hem vandaar af kon ruiken.

“Wat is er tegen zwervers?” zei ik. “Volgens jou leven we toch in een vrij land?”

“Min of meer, lieverd, min of meer.” Ze leunde over me heen en trok de gordijnen dicht. “Zo, nu kan hij naar hartenlust naar de achterkant van onze mooie bloemetjesgordijnen kijken, zonder dat wij naar hem hoeven te kijken, hè?” Ze keek me met haar alwetende glimlach aan.

“Dacht je dat ik van gisteren was, Cessie Stevens? Dacht je dat ik niet wist waar het om gaat? Je bent aan het treu-ze-len.” Ze had natuurlijk gelijk. Ze sprak het woord vreselijk langzaam uit, om het zo veel mogelijk te benadrukken. Daar was ze erg goed in. Ze was niet voor niets lerares. “Je moet viool studeren, Cessie. Eerst zei je dat je het vanochtend zou doen, en daarna zou je het vanmiddag doen. Nu is het al avond, en je hebt het nog steeds niet gedaan, hè?”

Ze was van de bank af geklommen en hurkte voor me. Nu pakte ze mijn handen vast en keek me aan. “Vooruit. Voordat papa thuiskomt. Je weet hoe erg hij het vindt als je niet studeert. Doe het nou. Dan ben je een engel.”

“Ik ben geen engel,” zei ik vol overtuiging. “En ik wil ook geen engel zijn.” Ik was de kamer uit en de trap op voordat ze nog iets kon zeggen.

Ik had tegenstrijdige gevoelens over mijn moeder. Er was niemand in de wereld met wie ik zo’n nauwe band had. Ze was altijd mijn enige vertrouweling geweest, mijn beste vriendin. Wat ik ook deed, ze zou me altijd tot het uiterste verdedigen. “Ze is gewoon in een lastige fase,” had ik haar over mij horen zeggen. “Ze is half meisje, half vrouw. Het één noch het ander. Het gaat wel over.” Maar soms kon ze het niet laten om de lerares te spelen. Het ergste was wanneer ze mijn vader als wapen tegen me gebruikte. In werkelijkheid wond mijn vader zich nooit op als ik niet studeerde, maar ik

wist dat hij teleurgesteld zou zijn. En ik vond het vreselijk om hem teleur te stellen. Dat wist zij ook.

Als het kon, als hij thuis was, kwam mijn vader altijd naar mijn kamer om me te horen spelen. Hij leunde achterover in mijn stoel, hield zijn handen achter zijn hoofd en sloot zijn ogen. Als ik goed speelde, en dat deed ik meestal als hij erbij was, omhelsde hij me na afloop en zei zoiets als: “Daar kan Vivaldi nog een puntje aan zuigen.” Maar de laatste tijd, sinds we verhuisd waren, had mijn vader niet vaak naar me kunnen luisteren. Door zijn nieuwe baan bij de radio had hij het drukker dan ooit. Hij deed twee programma’s per dag, soms ook in het weekend. Af en toe luisterde ik ernaar om zijn stem te horen, maar het was niet hetzelfde. Op de radio was hij niet mijn vader.

Over mijn viool had ik ook tegenstrijdige gevoelens. Eigenlijk hield ik er vreselijk veel van. Ik hield van de geheimzinnigheid van zijn verborgen leven in de met groene stof beklede kist, van de zachte streling van het kussentje onder mijn kin, en van de gladheid van het paardenhaar als ik met de strijkstok over de binnenkant van mijn pols streek om de spanning te controleren. Ik hield er ook van om op mijn viool te spelen, maar ik had altijd een hekel gehad aan studeren. En ik had er vooral een hekel aan als iemand tegen me zei dat ik moest studeren. Als het me lukte om te vergeten dat ik aan het studeren was, speelde ik soms met veel plezier

urenlang door, zonder te merken dat de tijd voorbijging.

Ik begon er net plezier in te krijgen en me één te voelen met mijn viool. Ik speelde het largo van Handel zo goed dat ik de huid van mijn armen voelde prikken van genot. Maar toen werd er aan de deur gebeld. De betovering was verbroken. Ik was meteen weer tegen mijn zin aan het studeren. De bel ging nog eens. Elk excuus om te stoppen was welkom. Ik legde mijn viool en mijn strijkstok op het bed en liep naar de bovenkant van de trap om te kijken wie het was. Ik hoorde de voordeur opengaan. Er verscheen een schim in de deuropening, en mijn moeder stond er onbeweeglijk tegenover.

“Wie is het?” vroeg ik, terwijl ik de trap afliep.

De schim stapte plotseling in het licht van de gang en werd de oude man van de overkant van de straat. Daar stond hij, druipend van de regen. “Neem me niet kwalijk,” zei hij. “Ik wil u niet lastigvallen.”

Toen hij mij zag, verscheen er een bevende glimlach op zijn gezicht. “Cessie?” zei hij aarzelend. Hij wist hoe ik heette! “Jij moet Cessie zijn. Ik weet dat het raar klinkt, maar ik ben je opa. Ik ben de vader van je vader. Dus ben ik je opa, toch?” Nu keek hij mijn moeder aan. “Het is waar. Zo waar als ik hier sta. Ik ben de vader van Arthur. Toen ik hem voor het laatst zag, was hij nog klein, pas vijfjaar, en dat is bijna vijftig jaar geleden. Een lange tijd.” Even leek hij niet te weten wat

hij moest zeggen. “Hij had grote oren. Bij zijn geboorte had hij al grote oren, als een baby-olifant. Daarom hebben we hem Arthur genoemd. Je kent die boekjes toch wel over Babar?” Ik knikte, omdat ik geen woord kon uitbrengen. “Ik was Babar, als je begrijpt wat ik bedoel. Zijn moeder was Celeste, en dus hebben we de kleine, onze zoon, Arthur genoemd. Maar hij had natuurlijk geen slurf.” Ik glimlachte, en hij zag het en glimlachte terug. Zijn ogen lichtten op.

“Daarvoor ben jij zeker al wat te oud. Je bent geen kind meer.” Hij bekeek me aandachtig. “Je lijkt trouwens wel een beetje op kleine Arthur. Behalve je oren natuurlijk. Jouw oren zijn klein en mooi, zoals het hoort. Ze klapperen niet in de wind, zoals die van hem. Hoe oud ben je? Dertien? Veertien?”

“Elf,” zei ik. Ik voelde dat mijn moeder mijn hand pakte en stevig vasthield. Zo stevig dat het pijn deed.

“Vijfenzeventig.” De oude man wees naar zichzelf. “Ik ben vijfenzeventig. Oud, hè? Weet je hoe je vader me noemde toen hij klein was? Poppo. Ik weet niet waarom. Sindsdien noemt iedereen me zo. Poppo Stevens.”

“Het kan niet,” zei mijn moeder zacht, terwijl ze me dicht tegen zich aan trok. “U kunt het niet zijn. Arthur heeft geen vader.” Plotseling stond de oude man onvast op zijn benen. Hij zwaaide heen en weer, en wankelde naar voren. Instinctief deinsden we allebei achteruit. Er droop water van zijn oren,

van zijn kin, en van zijn vingers. Het leek of zijn hele lichaam hilde. Ik zag dat zijn haar niet echt grijs was, maar eerder beige en op sommige plaatsen bijna geel. Het leek niet erg schoon. En de rest van hem ook niet.

“Iedereen heeft een vader,” zei hij, en hij strekte zijn armen naar me uit. Net als een geest, dacht ik. “Ik ben geen geest, Cessie,” zei hij, en we deinsden nog verder achteruit. Geesten kunnen gedachten lezen. “Geloof me, ik ben Poppo Stevens, de vader van Arthur, en ik leef. Ik leef echt. Geesten krijgen toch geen honger? En ze raken ook niet verkleumd.” Hij stak plotseling een hand uit en pakte mijn pols vast. “Voel je dat?” Hij was steenkoud, maar hij was echt. Hij was geen geest. “Hebben jullie misschien een kopje thee voor me, om warm te worden?”

Mijn moeder week niet verder terug. Ze trok me achter zich en greep mijn hand nog steviger vast. “Hoe kan ik dat weten? Je kunt iedereen zijn. Je komt hier zomaar binnen van de straat. Hoe weet ik dat je bent wie je zegt?”

De oude man haalde diep adem voordat hij antwoordde. “Luister. Dit oude brein hier” – hij tikte op zijn slaap – “is misschien niet meer wat het geweest is. Maar met sommige dingen kun je je niet vergissen. Als hier een Arthur Stevens woont die is opgegroeid in het dorp Bradwell-on-Sea aan de kust van Essex, en als jullie zijn vrouw en dochter zijn, dan zijn we familie van elkaar. Tenzij ik me erg vergis, en dat

geloof ik niet. Ik wilde hem opzoeken. Dat is alles. Ik dacht dat het geen kwaad meer kon, na al die tijd.”

In de stilte van de gang kon ik mijn moeder bijna horen denken. Misschien kwam het doordat we hetzelfde dachten. Mijn vader was inderdaad opgegroeid aan de kust van Essex. We waren er een keer geweest. We hadden het huis gezien waar hij was geboren. Zijn jeugd was voor mij nogal geheimzinnig. Hij had in een kindertehuis gezeten. Dat wist ik. En ik wist ook dat zijn moeder, mijn grootmoeder, jong gestorven was, lang voor mijn geboorte. Over zijn vader wist ik weinig of niets. Mijn vader had nooit over hem gesproken, in elk geval niet waar ik bij was. Als ik al over hem had nagedacht, en daar was ik niet eens zeker van, dan had ik waarschijnlijk aangenomen dat hij dood was, net als mijn grootmoeder.

De oude man knoopte nu zijn jack los en tastte diep in een binnenzak. Mijn moeder hield nog steeds mijn hand in een ijzeren greep. De portefeuille die hij tevoorschijn haalde, zat volgepropt als een soort gehavende leren sandwich. Hij maakte hem heel voorzichtig, bijna eerbiedig, open. Met trillende vingers trok hij er een oude, bruin verkleurde foto uit die gescheurd was aan de randen en vol vouwen zat. Hij gaf hem aan ons. Vanaf de foto keek een jonge man me aan. Hij stond voor een houten huis met klimrozen rond de ramen. Op zijn schouders zat een jongetje, dat zich met twee

handen aan zijn haar vasthield. Naast hem stond een jonge vrouw, die liefdevol naar hen opkeek.

“Dat is je grootmoeder,” zei hij, “en dat ben ik met kleine Arthur, je vader, die mijn haren met wortel en al uittrekt. Dat deed hij altijd, de deugniet. Het was de zomer van 1950. De laatste zomer dat we bij elkaar waren.”

“Hoe heette ze?” Mijn moeder was hem nog steeds aan het ondervragen. “Hoe heette de moeder van Arthur?”

Het was duidelijk dat hij moeite had met de vraag. Het leek of hij geen antwoord wilde geven. Maar ten slotte zei hij heel nadrukkelijk: “Cecilia. Ze heette Cecilia.” Toen keek hij me stralend aan. “Natuurlijk. Daar denk ik nu pas aan, Cessie. Je bent naar je grootmoeder genoemd, hè?”

Dat klopte. Alles wat hij had gezegd, klopte. Ik voelde een warme rilling omhoog kruipen langs mijn nek. Mijn grootmoeder heette inderdaad Cecilia, en ik was naar haar genoemd. Dat had ik altijd geweten. Er stond een foto van haar op de piano in de woonkamer. Op de foto was ze jong, zo jong dat ik haar nooit als een grootmoeder had beschouwd.

Ik keek op naar zijn gezicht. Hij had diepliggende, vriendelijke ogen. Ze waren blauw. Hij had blauwe ogen. Net als mijn vader. En ik. Mijn laatste twijfels verdwenen. Deze man moest de vader van mijn vader zijn. Mijn grootvader.

Een tijdje stonden we hem zwijgend aan te kijken.

Ik kneep in mijn moeders hand en probeerde haar aan te sporen om iets te doen of te zeggen. Ze keek omlaag naar mij. Ik kon zien dat ze nog twijfelde. Maar ik wist dat hij niet loog. Ik had verstand van liegen. Ik deed het vaak. Deze man loog niet. Een leugenaar herkent een andere leugenaar.

“Kom binnen,” zei ik.

Ik rukte me los uit de greep van mijn moeder, nam mijn grootvader voorzichtig bij de arm en bracht hem naar de warme keuken.

2

Watermuziek

“Ik ben bang dat ik nogal een zoetekauw ben,” zei hij, terwijl hij vijf volle theelepels suiker door zijn thee roerde. Wij zaten bij hem en keken hoe hij nipte en slurpte, terwijl hij de beker met twee handen vasthield. Hij genoot. Tussen de slokjes door stortte hij zich op de schaal met chocoladekoekjes. Hij doopte ze in de thee tot ze doorweekt waren, en verslond ze achter elkaar, bijna zonder de tijd te nemen om adem te halen. Blijkbaar was hij echt uitgehongerd. Zijn gezicht was bruin en verweerd, vol rimpels en plooiën als de schors van een oude eik. Ik had nog nooit zo’n gezicht gezien. Ik kon mijn ogen niet van hem afhouden.

Ik praatte aan één stuk door. Iemand moest het doen. Ik kan niet tegen stiltes. Ze geven me een akelig gevoel. Hij had het duidelijk te druk met zijn thee en zijn koekjes om iets te zeggen, en mijn moeder zat hem over de keukentafel aan te staren. Hoe vaak had ze niet tegen mij gezegd dat ik niet naar

mensen mocht staren? En nu zat ze hem zelf schaamteloos aan te gapen. Het leek wel of we Quasimodo op de thee hadden.

Ik moest iets zinnigs bedenken om over te praten. Het leek me dat hij wel iets over mij, zijn pas gevonden kleindochter, zou willen horen. Tenslotte wist hij niets van mijn hele leven. Dus gaf ik hem een kort en onvolledig overzicht, met alleen de dingen die me interessant leken. Ik vertelde dat we zes maanden geleden hierheen waren verhuisd, op welke school ik zat, en wie mijn grootste vijanden waren. Ik vertelde hem vooral over Shirley Watson en Mandy Bethel, die me op school altijd pestten, misschien omdat ik nieuw was en misschien omdat ik mijn eigen gang ging en niet probeerde erbij te horen. Ondertussen ging hij verder met smakken en slurpen, maar hij luisterde ook. Dat wist ik omdat hij op de juiste momenten glimlachte. Toen ik hem bijna alles had verteld wat ik kon bedenken, dacht ik opeens aan mijn viool.

“Ik ben nu op niveau vijf. Ik ben op mijn derde begonnen, hè mama? Volgens de Suzuki-methode. Ik heb twee keer per week les bij mevrouw Poitou. Ze komt uit Frankrijk en ze is veel beter dan mijn vorige lerares. Ze zegt dat ik een goed gehoor heb, maar een beetje lui ben. Ik moet elke dag veertig minuten studeren. Verder ben ik nergens echt goed in, behalve met zwemmen. De vlinderslag kan ik

heel goed. O ja, en ik hou ook van zeilen. Papa heeft op zijn werk een vriend die een zeilboot van acht meter heeft. Hij ligt in de jachthaven. We zijn een keer helemaal langs de kust gevaren, hè mama? Tot Dartmouth of zo. Het woei nogal, maar het was geweldig.”

“Daar gaat niets boven,” zei hij, enthousiast knikkend. “Er gaat niets boven de zee. ‘Ik moet terug naar de zee, naar de eenzame zee en de hemel...’ Ken je dat gedicht? Het is natuurlijk niet waar. Op zee ben je nooit eenzaam. Het zijn mensen waardoor je je eenzaam voelt. Vind je ook niet? Hou je van poëzie? Ik heb altijd van gedichten gehouden. Ik heb er tientallen hier in mijn hoofd.”

Plotseling zei mijn moeder: “Hoe wist u waar u ons kon vinden? Hoe wist u dat?”

“Het was toeval, puur toeval. Ik was niet naar hem op zoek. Het gebeurde gewoon, een paar weken geleden. Ik was thuis en had de radio aan. Ik had hem aan voor het weerbericht. Daar luister ik altijd naar. Ik hoorde hem in dat programma dat hij ‘s ochtends doet. Natuurlijk herkende ik zijn stem niet, maar er was iets in de manier waarop hij praatte, dat mijn aandacht trok. En toen hoorde ik zijn naam. ‘De ochtend in met Arthur Stevens’ noemden ze het programma. Ik ben geen dwaas. Ik wist best dat er waarschijnlijk meer dan één Arthur Stevens op de wereld was. Dat wist ik. Maar ik had een bijzonder gevoel, alsof het voorbestemd was. Begrijpen jullie

wat ik bedoel? Het was alsof het lot wilde dat we elkaar na al die tijd weer zouden ontmoeten.

Daarom ging ik 's middags meteen kijken. Ik liep zomaar de voordeur van het radiostation binnen, en daar zag ik hem meer dan levensgroot aan de muur. Het was een reusachtige foto van hem met een brede glimlach. Geloof me, na één blik hoefde ik de handtekening eronder niet te lezen. Hij was het. Dezelfde grote oren, dezelfde brutale glimlach, dezelfde kleine Arthur. Alleen vijftig jaar ouder. Er was geen twijfel mogelijk. En terwijl ik daar naar hem stond te kijken, liep hij opeens vlak langs me. Ik had hem zo kunnen aanraken. Ik wilde het. Geloof me, ik wilde het. Maar ik kon het niet. Ik durfde niet. Toen verdween hij door de deur en was het te laat.”

Hij veegde de koekkrumels met zijn vinger op een hoopje en ging verder. “Nou ja, daarna begon het me te duizelen. Dat heb ik af en toe. Ik moest gaan zitten om niet te vallen, en een jongedame van achter de balie kwam me helpen. Ze was aardig. Ze bracht me een glas water. Ik denk dat ze een beetje bezorgd was over me. We raakten met elkaar in gesprek. Ik vroeg haar naar Arthur en ze vertelde me van alles over hem, en ook over jullie tweeën. Ze zei dat hij prettig is om mee te werken, en dat hij geeft om wat hij doet. ‘Hij houdt nooit op,’ zei ze. ‘Hij werkt zich helemaal leeg.’ Ze vertelde me over alle programma’s die hij doet. Dat de

mensen opbellen met hun zorgen en problemen, en dat hij tegen hen praat en ervoor zorgt dat ze zich prettiger gaan voelen. ‘U moet er eens naar luisteren,’ zei ze. En dat heb ik gedaan. Ik heb sindsdien al zijn programma’s gehoord. Ik heb er niet één overgeslagen. Hij draait ook mijn soort muziek.”

Hij keek ons doordringend aan. “Ik weet wat jullie denken. Jullie denken dat ik misschien niet goed wijs ben, een beetje in de war. Misschien is dat zo. Misschien had ik niet moeten komen. Na al die jaren heb ik hier eigenlijk niets te zoeken...”

Er sprongen tranen in zijn ogen. “Het was een soort afspraak tussen Arthurs moeder en mij. Begrijp me niet verkeerd. Ik geef haar niet de schuld. Ze heeft niet veel aan me gehad. Dat weet ik nu. Op een dag zei ze eenvoudig dat ze er genoeg van had. Ze ging weg en ze nam de kleine Arthur mee. Ze wilde opnieuw beginnen, zei ze. Er was een andere man. Zulke dingen gebeuren. We maakten er geen ruzie over. Het was het beste als ik me er voortaan buiten hield, zei ze. Dat was het beste voor de jongen. Hij zou gauw gewend raken aan zijn nieuwe vader. Dus beloofde ik dat ik weg zou blijven, in het belang van de jongen. En dat heb ik gedaan. Ik heb mijn belofte gehouden, hoewel het soms niet makkelijk was. Dat kan ik je wel vertellen. Een vader wil altijd weten hoe zijn zoon opgroeit. Toch ben ik nooit gaan kijken. Maar toen ik zijn naam op de radio hoorde, kreeg ik het gevoel dat het voorbestemd was. En hier ben ik dan. Hij klonk geweldig op

de radio. Geweldig.”

Hij veegde de tranen weg met de rug van zijn hand. Zijn grote, brede handen waren bruin en vuil. “Het heeft me twee weken nadenken gekost, en daarna een hele dag daar buiten in de regen staan, voordat ik mezelf ertoe kon brengen om aan te bellen.”

Hij wachtte even tot hij weer gekalmeerd was. Toen keek hij mijn moeder aan. “Ik ben niet gekomen om jullie lastig te vallen. Echt niet. Ik wilde hem alleen even zien. Ik wilde jullie allemaal zien. Daarna ga ik weer weg.”

Mijn moeder keek omhoog naar de keukenklok. “Ik ben bang dat het nog wel even zal duren voor hij thuiskomt. Minstens een half-uur. Misschien nog langer.” Plotseling ging ze weer over op leraarsgedrag: zelfverzekerd, vastberaden en bezig. “Goed,” zei ze. “Cessie, laat jij het bad vollopen?”

“Wat?” Soms begreep ik helemaal niets van haar. Waarom moest ik nu opeens in bad? Het was nog voor het avondeten.

“Niet voor jou, Cessie. Voor meneer Stevens.” Ze klapte in haar handen. “Vooruit, schiet op. En hij heeft ook een handdoek nodig. Haal de grote groene maar uit de linnenkast. We kunnen meneer Stevens niet in die natte kleren laten zitten tot papa thuiskomt, hè? Dat wordt zijn dood.”

“Toe, noem me geen meneer Stevens. Poppo. Ik heet Poppo,” zei mijn grootvader kalm. “Ik zou het heel fijn

vinden als jullie me Poppo noemen. Zo noemt iedereen me. Ik ben eraan gewend.”

Mijn moeder begon net goed op dreef te komen toen hij haar onderbrak, maar ze herstelde zich snel. “Goed dan, Poppo,” zei ze, en ze werkte me de keuken uit. “Ik zal wat kleren van Arthur voor je bij elkaar zoeken,” hoorde ik haar zeggen terwijl ik de trap opliep. “Ze zullen een beetje aan de grote kant zijn, denk ik. Maar we hebben die natte spullen van je in een wip weer droog.” Ze praatte tegen hem alsof ze hem al jaren kende. Alsof hij een familielid was.

Ik dacht erover na terwijl ik het bad liet vollopen. Maar pas toen ik de handdoek uit de kast haalde, begon het tot me door te dringen. Ik begon te begrijpen wat het betekende. Tot dat moment had ik het wel geloofd, maar niet gevoeld. Ik had een nieuwe grootvader. Zomaar uit het niets had ik een nieuwe grootvader! Plotseling ging er een golf van vreugde door me heen. Terwijl ik keek hoe hij langzaam de trap op kwam en zich aan de leuning omhoog hees, wilde ik mijn armen om zijn nek slaan en hem omhelzen. Ik wachtte tot hij boven was, en toen deed ik het. Hij keek een beetje verbaasd. Ik had hem verrast, maar ik geloof dat hij het toch fijn vond.

“Hebben jullie een rugborstel, Cessie?” vroeg hij. “Ik ga niet vaak in bad. Dat is een beetje moeilijk waar ik woon. Te klein. En er is ook nooit genoeg water. Maar als ik in bad ga, gebruik ik altijd een rugborstel.”

“Waarom?” vroeg ik.

“Om de plekjes te wassen waar ik anders niet bij kan.”

“Ik geloof niet dat we er een hebben,” zei ik. “Maar je mag mijn eend lenen, als je wilt. Ik heb een gele plastic eend die Patsy heet. Die heb ik al sinds ik klein was.”

“Wat kan ik nog meer willen?” Hij glimlachte naar me, toen ik hem de handdoek gaf. “Weet je wat, Cessie, als jij nou eens een liedje voor me speelde op die viool van je? Dat liedje dat je speelde toen ik buiten op straat stond. Dat vond ik mooi. Ik vond het heel mooi. Je kunt me een soort serenade brengen in bad.”

Dus speelde ik het Largo van Handel voor hem, met de deur van mijn kamer open. Ik kon hem horen neuriën en spetteren in de badkamer. Ik speelde zo goed en ging er zo in op, dat ik eerst niet merkte dat mijn moeder in de deuropening van mijn kamer stond. Ik kon zien dat ze al een tijd luisterde. Toen ik ophield met spelen, zei ze: “Je speelt zo goed, Cessie. Als je echt je best doet, speel je zo goed.” Ze kwam naar me toe en ging op mijn bed zitten. “Ik weet niet hoe het komt, maar ik voel me niet mezelf,” zei ze. “Het zal de schok wel zijn. Ik heb er geen verklaring voor. Het is alsof er iemand over mijn graf heeft gelopen.” Ik ging naast haar zitten. Dat scheen ze te willen. “Hij is het echt,” ging ze verder. “Ik zie je vader in zijn gezicht en in zijn gebaren. Dat kun je niet spelen.” Ze sloeg haar armen om zich heen.

“Misschien ben ik wel bang, Cessie.”

“Voor hem?”

“Nee, natuurlijk niet. Voor wat er gaat gebeuren als papa thuiskomt. Ik begrijp het niet. Ik weet gewoon niet wat ik ervan moet denken. Af en toe praat hij wel eens over zijn moeder, en heel af en toe ook over zijn stiefvader. Maar in al die tijd dat ik hem ken, heb ik hem geloof ik nog nooit een woord over zijn echte vader horen zeggen. Het lijkt alsof die nooit heeft bestaan, er eenvoudig nooit geweest is. Misschien had ik ernaar moeten vragen, maar ik heb altijd het gevoel gehad dat het...een soort verboden gebied was, bijna alsof hij iets te verbergen had, of zich iets niet wilde herinneren. Ik weet het niet. Maar wat ik wel weet, is dat papa elk ogenblik thuis kan komen. En dan moet ik hem vertellen dat zijn vader er is. Het wordt een grote verrassing, maar ik weet niet wat voor soort verrassing. Dat is alles.”

“Zal ik het hem vertellen?” bood ik aan. Dat zei ik niet alleen om haar te helpen. Ik wilde zeker weten dat ik erbij was als hij het te horen kreeg, en dat het niet een van die belangrijke privé-dingen zou zijn die ze met een ernstig gezicht in de tuin gingen bespreken. Poppo mocht dan de vader van mijn vader zijn, hij was mijn opa.

Mijn moeder legde haar hand op die van mij. “We zullen het samen doen. Goed?”

Op dat moment hoorden we de voordeur opengaan en

met een klap dichtslaan. Mijn vader sloeg altijd met de deur. Dat hoorde bij het ritueel van zijn thuiskomst. Daarna gooide hij de autosleutels neer.

“Hallo!” riep hij, en we hoorden de autosleutels neerkomen op het gangtafeltje. Hij liep naar de keuken. “Ik ben thuis!”

Ik weet niet wie van ons het hardst in de hand van de ander kneep, terwijl we samen over de overloop langs de badkamerdeur liepen. We daalden naast elkaar hand in hand de trap af, en liepen hand in hand naar de keuken. Mijn vader stond met zijn rug naar ons toe bij het aanrecht en schonk zichzelf een biertje in. Hij draaide zich om en nam een paar grote slokken. Het was me nooit opgevallen hoe groot zijn oren waren, maar nu zag ik het. Ik moest glimlachen, of ik wilde of niet. Mijn moeder had gelijk. Je kon Poppo in hem zien. Hij was natuurlijk jonger en had geen lang, gelig haar, maar ze leken veel op elkaar.

Hij onderdrukte een boer en klopte op zijn borst. “Sorry,” zei hij. “Ik heb een kurkdroke keel.”

“Dat komt doordat je zoveel praat,” zei mijn moeder, en ze schraapte zenuwachtig haar keel.

“Is er iets?” Hij keek ons om de beurt aan. We keken terug. “Er is toch niets gebeurd? Is alles goed met je, Cessie?” Ik wendde mijn blik af.

Mijn moeder begon snel de tafel af te ruimen. Maar ze

kon niet erg goed toneelspelen. “Nou,” zei ze, “dan wil je zeker geen thee? Na dat bier.”

Mijn vader keek omlaag naar de keukentafel. Ik wist zeker dat hij de bekers telde. “Zo te zien ben ik daar te laat voor. Hadden jullie iets te vieren?” Ik glimlachte flauwtjes. Ik kon niets bedenken om te zeggen.

“Cessie heeft al gestudeerd,” begon mijn moeder te ratelen. “En ik moet zeggen dat ze het largo echt heel mooi kan spelen.” Ze boog zich over de tafel om hem schoon te vegen, maar ze deed het met veel te veel enthousiasme. Terwijl ik naar haar keek, begreep ik dat ze hem nooit zou durven aankijken. Laat staan dat ze hem het nieuws zou vertellen. Ik wilde het dolgraag vertellen, maar ik wist niet hoe ik moest beginnen. Ik kon de goede woorden niet vinden. Ik kon het toch niet zomaar eruit flappen? Ik kon niet zeggen: “Je vader is na vijftig jaar teruggekomen. Hij zit boven in bad, met Patsy.”

Ik was nog aan het bedenken hoe ik het hem kon vertellen, toen we de deur van de badkamer open hoorden gaan. Er kwamen trage, zware voetstappen de trap af.

“Wie is dat?” vroeg mijn vader, die zijn bier had neergezet. Hij wist nu zeker dat er een of andere samenzwering aan de gang was.

“Zijn jullie daar? Zijn jullie in de keuken?” Poppo praatte aan één stuk door, terwijl hij de trap afkwam en door de gang

naar de keuken liep. “De kleren zijn prima. Het jasje is wat ruim bij de mouwen. Ik zie er misschien uit als een oude vogelverschrikker, maar ik ben nu tenminste een schone oude vogelverschrikker, en ik heb het ook niet koud meer. Ik ben helemaal warm geworden. Zo’n fijn bad heb ik in jaren niet gehad. En geloof me, het is lang geleden dat ik met een eend in bad ben geweest. Het is een aardige eend hoor, laat je geen moment alleen. Hij zit de hele tijd aan je.”

De keukendeur ging open. Mijn vader keek naar zijn vader. Mijn grootvader keek naar zijn zoon.

3

Jongens van Barnardo

Poppo schuifelde aarzelend dichterbij en stak zijn hand uit. Maar mijn vader nam hem niet meteen aan. Toen hij het uiteindelijk toch deed, kon ik duidelijk zien dat hij geen idee had wiens hand hij schudde. Maar hij begreep dat hij het hoorde te weten. Hij had hulp nodig. Iemand moest hem vertellen wie dit was. Dus vertelde ik het hem.

“Het is je vader,” zei ik zonder omwegen. Het leek me de enige manier.

“Je herkent me niet, hè Arthur?” Poppo hield mijn vaders hand nog even vast. “Waarom zou je? Het is bijna vijftig jaar geleden. De laatste keer dat ik je heb gezien, was in Bradwell, in het dorp. Je stapte tegenover de kerk in een bus. Het was een groene bus, herinner ik me. Jij en je moeder gingen in Maldon wonen, een eindje verder aan de kust. Je keek door de achterrauit en zwaaide. Daarna heb ik je nooit meer gezien, en je moeder ook niet.”

Mijn vader zei nog steeds niets. Het leek of hij verdoofd was en niet kon bewegen of praten. Ik had hem nog nooit zo gezien, en het maakte me bang.

Mijn moeder probeerde het uit te leggen. “Hij heeft je op de radio gehoord, Arthur,” zei ze. “En daarna is hij naar het radiostation gegaan. Toen hij je foto aan de muur zag, herkende hij je meteen. Ja toch, Poppo?”

“Bradwell-on-Sea?” zei mijn vader eindelijk.

Poppo knikte. “Herinner je je het huis nog, Arthur? Beneden bij de kade, naast de Groene Man. Dat was een goed café. Te goed.”

Mijn vader zei niets meer. De stilte begon lang en pijnlijk te worden. Ik denk dat ik een blijde hereniging had verwacht, met heftige omhelzingen en zelfs tranen. Hier was ik in elk geval niet op voorbereid. Mijn vader was meestal heel spontaan. Dit was niets voor hem.

“Misschien had ik niet moeten komen, Arthur,” zei Poppo ten slotte. “In elk geval niet onaangekondigd. Ik had je een brief moeten schrijven. Dat was beter geweest. Nou ja, dan ga ik maar.” Hij draaide zich om naar de deur.

“Geen sprake van,” zei mijn moeder vastberaden. “Hier gaat niemand weg. Als deze man is wie hij zegt, is dat niet alleen belangrijk voor jullie tweeën. Cessie en ik zijn er ook nog.” Ze pootte Poppo hardhandig neer op een keukenstoel en ging achter hem staan, met haar handen op zijn schouders.

Toen keek ze mijn vader aan.

“Nou, Arthur, we moeten het weten. Is dit je vader, of niet?”

Mijn vader antwoordde niet meteen. “Ja,” zei hij toen zacht, zo zacht dat ik hem bijna niet kon horen. “Ik herinner me de bus. De ruit was beslagen en ik moest erover wrijven om hem te kunnen zien. Ik zwaaide niet. Niet echt.”

“Misschien is het beter als Cessie en ik jullie een tijdje alleen laten. Jullie hebben heel wat om over te praten, lijkt me. We verdwijnen wel even. Kom mee, Cessie.”

Ik wilde eigenlijk niet weg, maar het leek erop dat ik geen keus had. Toen ik met mijn moeder de deur uit liep, riep mijn vader ons terug.

“Niet weggaan,” zei hij, op een toon waardoor ik wist dat hij ons nodig had.

Mijn moeder was beslist de gangmaker van die eerste bijeenkomst rond de keukentafel. Ze haalde de pruimenbrandewijn tevoorschijn. “Deze is alleen voor heel bijzondere gelegenheden, en heel bijzondere mensen,” zei ze, terwijl ze de fles openmaakte. “Hij is vijf jaar oud, en hij zou nu op zijn best moeten zijn. Het gebeurt tenslotte niet elke dag dat je vader uit het niets opduikt.”

“Of je grootvader,” voegde ik eraan toe. Ik mocht even proeven, maar meer niet. Poppo leegde zijn glas in één teug en noemde de brandewijn ‘prachtig’. Mijn vader keek hem de

hele tijd onderzoekend aan, maar het duurde lang voordat hij iets zei.

“Ik ben nog terug geweest,” zei mijn vader plotseling. Hij keek in zijn glas. Hij had nog geen druppel gedronken.

“Waarheen?” vroeg Poppo.

“Naar Bradwell. Naar ons huis.”

“Waarom?”

“Om jou te zoeken. Na mama’s dood ben ik weggelopen. Maar je was er niet. Ik heb het gevraagd in het café, maar je was al jaren weg, zeiden ze.”

“Is ze dood, Arthur? Is mama dood?”

“Al heel lang,” zei mijn vader.

“Dat wist ik niet, Arthur. Eerlijk waar, dat heb ik nooit geweten.” Hij zag er plotseling heel oud en moe uit.

“Wanneer is ze gestorven? En hoe?”

“Ik was tien. Het was een ongeluk met een boot. Ze zijn allebei verdronken, mama en Bill. Niemand weet wat er precies is gebeurd. Ze hebben naar je gezocht. Dat zeiden ze tenminste tegen me, maar niemand kon je vinden. Ze stuurden me naar een tehuis, een kindertehuis. Ze konden niet anders, neem ik aan. Toen ben ik weggelopen naar Bradwell. Ze hebben me natuurlijk te pakken gekregen, en teruggebracht. Het was een tehuis van de Barnardo-stichting, dicht bij zee. Voor een tehuis viel het wel mee.” Hij nam een slokje brandewijn en keek Poppo aan over de tafel. “Weet je

wat ik soms deed? Op zomeravonden ging ik op de stenen muur bij de poort zitten en wachtte op je. Ik dacht echt dat je op een dag zou terugkomen om me te halen. Ik was ervan overtuigd.”

Het leek of Poppo het opeens benauwd kreeg. Hij greep de tafel vast om steun te zoeken. “Gaaf het?” vroeg mijn moeder, terwijl ze naast hem hurkte.

“Ja hoor, het gaat wel,” zei Poppo.

“Weet je het zeker?”

Poppo legde een hand in zijn nek. “Het is me wat,” zei hij. “Als het niet zo triest was, zou het grappig zijn. Het zit blijkbaar in de familie. Vader en zoon allebei jongens van Barnardo. Het is me wat.”

Zonder waarschuwing zakte hij opeens voorover van de stoel. Zijn hoofd raakte de hoek van de tafel en sloeg met een akelige holle klap tegen de vloer. Hij begon meteen te bloeden.

§

Het had me altijd leuk geleken om met een ambulance in vliegende vaart naar het ziekenhuis te rijden. Toen ik mijn enkel had verstuikt, was ik gewoon met de auto gegaan, en het was helemaal niet spannend of dramatisch. Maar met Poppo was het echt. De ambulance kwam met brandend zwaailicht en gillende sirene naar ons huis. Verplegers in groene pakken

renden bij ons naar binnen. Ze vochten voor een leven, recht voor mijn ogen.

Zoals hij daar lag, op een hoopje op de keukenvloer, met een lijkbleek gezicht, leek Poppo heel erg dood. Ik kon nergens aan zien dat hij nog ademde. En er was zo veel bloed. De verplegers voelden aan hem, luisterden naar hem, gaven hem injecties en drukten een masker op zijn gezicht. Ze zeiden telkens dat we ons geen zorgen moesten maken. Alles zou goed komen.

Ze droegen hem op een brancard naar de wachtende ambulance, waar de krakende radio allerlei berichten doorgaf. Er stonden minstens tien burens rond de auto. Mandy Bethel, de roddelvriendin van Shirley Watson, was er. Dus kon ik ervan op aan dat de hele buurt het binnenkort zou weten. Onze buurman meneer Goldsmith was er ook. En mevrouw Martin van de overkant, die bijna nog nooit iets tegen me had gezegd, sloeg een arm om mijn schouder en vroeg wie er ziek was. “Mijn grootvader,” zei ik trots, en heel hard, zodat iedereen het kon horen.

Toen klommen we allemaal bij hem in de ambulance, die heel hard en met loeiende sirene wegreed. Jammer genoeg hadden ze de deuren dichtgedaan. Ik had graag nog wat langer hun gezichten gezien, vooral dat van Mandy Bethel. Ik voelde me opeens heel belangrijk, in het middelpunt van de gebeurtenissen.

Pas toen ik in de ambulance zat en omlaag keek naar Poppo, die lijkleek onder de rode deken lag, drong het tot me door dat dit geen spel was. Plotseling was het ernst. Het enige waaraan ik kon denken, was dat ik niet wilde dat Poppo doodging. Ik bad niet vaak, alleen als het echt nodig was. Nu was het heel erg nodig. Ik had net een grootvader gevonden, of eigenlijk had hij mij gevonden, en ik wilde hem niet meteen weer verliezen. Dus zat ik in de ambulance te bidden, met mijn ogen stijf dicht. Mijn moeder dacht dat ik huilde, en trok me troostend tegen zich aan. Ze begon zichzelf verwijten te maken.

“Misschien komt het door het bad,” zei ze. “Ik had hem niet moeten dwingen om in bad te gaan. We hadden hem langzamer moeten verwarmen.” En even later: “Hij was kletsnat en rilde. En ik liet hem daar maar zitten, al die tijd, met die natte kleren.”

“Het komt niet door jou,” zei mijn vader. “Het is mijn schuld. Ik had hem niet zomaar meteen over mama moeten vertellen. Ik dacht er niet bij na.”

We zaten tot diep in de nacht op de afdeling eerste hulp van het ziekenhuis. Toen ik er de vorige keer was met mijn enkel, was het druk, en vol mensen met interessante verwondingen. Maar deze keer was er bijna niemand om me af te leiden. Ik probeerde niet aan Poppo te denken. Ik zag hem telkens voor me onder een wit laken, zonder dat hij

ademde of bewoog. Ik bladerde alle tijdschriften door die er lagen, maar ik kon nergens mijn aandacht bij houden. Mijn vader en moeder zaten heel stil, met grauwe gezichten, en zeiden niets tegen elkaar, of tegen mij.

We hadden ‘s avonds niets gegeten en ik had honger. Ik vroeg mijn moeder om geld en liep naar de automaat. Er was niet veel keus. Ik werkte een maal naar binnen van cola, chocoladekoekjes en twee zakjes paprika-chips. Toen de dokter eindelijk naar ons toe kwam, voelde ik me een beetje misselijk.

Ze was veel jonger dan ik had gedacht dat dokters konden zijn. Onder haar witte jas droeg ze een spijkerbroek en een T-shirt, en ze draaide haar bungelende stethoscoop als een halsketting om haar vingers. Ze lachte me bemoedigend toe en ik begreep dat ze goed nieuws had. Poppo zou toch niet doodgaan. Ik ging hem niet verliezen. Ik wilde juichen van vreugde, maar dat kon niet in een ziekenhuis.

“Hoe gaat het met hem?” vroeg mijn moeder.

“Zijn toestand is stabiel. We denken dat hij een beroerte heeft gehad, een lichte beroerte. We willen hem een tijdje in observatie houden. We gaan wat tests doen. Als het goed is, kan hij over een paar weken naar huis. Dan heeft hij wel verzorging nodig. Woont hij bij u?”

“Eigenlijk niet,” zei mijn vader. “Niet echt.”

Mijn moeder keek hem veelbetekenend aan.

“Nou ja,” ging mijn vader verder, “misschien ook wel. Voorlopig in elk geval.”

De dokter keek een beetje verbaasd van de een naar de ander. “Helaas lijkt zijn rechter lichaamshelft enigszins verlamd. Maar waarschijnlijk komt dat na enige tijd wel goed. Voor zijn leeftijd lijkt hij erg sterk en gezond. Maar er is nog iets anders. Hij heeft een lelijke hoofdwond. Het is een dubbele schedelfractuur. We weten nog niet precies wat de schade is. Dat is ook een reden om hem goed in de gaten te houden.”

“Mogen we naar hem toe?” vroeg ik.

Haar pieper ging. “Geen rust voor de zondaren,” zei ze. “De verpleegster zal u de weg wijzen.” Ik keek haar na terwijl ze wegliep door de gang, en besloot dat ik, als ik er niet mijn beroep van kon maken om concerten te geven of in mijn eentje rond de wereld te zeilen, dan wel een dokter wilde zijn zoals zij.

Poppo lag in een bed met een angstaanjagende hoeveelheid monitoren en infuusflessen om zich heen. Hij had een slangetje in zijn neus, en een ander in zijn arm. Zijn haar stak geel af tegen het wit van de kussens. Er zat een brede pleister op zijn voorhoofd en hij had een donkergrijze bloeduitstorting rond zijn oog. Het zag er niet best uit, maar de vreselijke bleekheid was tenminste weg. Hij sliep en ademde zwaar en regelmatig, met zijn mond wijdopen.

Blijkbaar voelde hij dat we er waren. Zijn ogen gingen open. Even keek hij van de een naar de ander. Hij scheen niet te weten wie we waren.

“Niet angrila,” mompelde hij, terwijl hij om zich heen keek. Hij was niet alleen verbaasd. Hij was bang en verward. “Niet angrila.” Ik begreep er niets van.

“Ik ben het,” zei ik, “Cessie. Het komt wel goed. Je bent gevallen. Je ligt in het ziekenhuis. Het komt wel goed.” Hij leek kalmer te worden, en opeens glimlachte hij.

Hij herkende ons. Hij wist wie ik was. Hij wenkte me dichterbij. Ik boog me over hem heen. Ik was zo dichtbij dat ik zijn adem op mijn wang voelde. “Dat komt ervan als je te veel chocoladekoekjes eet.”

“Het kwam door de brandewijn,” zei ik, en hij glimlachte weer.

Mijn moeder kwam naast me staan en pakte zijn hand vast. “Je hebt een flinke klap gehad,” zei ze. Ze praatte langzaam, en ook hard en met veel nadruk, alsof hij doof was. “Maar de dokter zegt dat het weer helemaal geneest. We komen morgen terug, goed?” Poppo tilde zijn hand op en voelde aan zijn voorhoofd. “Je hebt je hoofd gestoten, toen je viel. Je krijgt ook een mooi blauw oog. Maar het komt allemaal goed, Poppo. Het komt allemaal goed.”

Poppo keek op naar mijn vader. Hij probeerde zijn hoofd op te tillen en iets tegen hem te zeggen. “Poppo. Weet je dat

nog, Arthur? Zo noemde je me toen je klein was. Weet je het nog?”

“Ja,” zei mijn vader.

“Je had in die tijd grote oren.”

“O ja?”

“En nu ook nog.” Poppo grinnikte even, en toen viel hij in slaap. Mijn vader stond naast het bed en keek op hem neer. Hij pakte Poppo’s hand en legde hem voorzichtig op het laken. Zijn handen zagen er vreselijk oud en gerimpeld uit.

“Kom, we gaan naar huis,” zei mijn vader. Hij draaide zich om en liep zonder nog iets te zeggen de zaal uit.

Toen we thuiskwamen, was de nacht bijna voorbij. Toch kon ik niet slapen. Ik dacht telkens aan alles wat er die dag gebeurd was. Terwijl ik daar in bed lag, wist ik dat het gedaan was met mijn gewone leven. Voortaan zou alles heel ongewoon zijn. Poppo was zomaar uit het niets opgedoken. Nu was hij mijn grootvader, en niets of niemand zou ooit nog hetzelfde zijn.

4

De thuiskomst

Daarna ging alles heel snel. Ze wilden Poppo niet lang in het ziekenhuis houden. Dus hadden we in korte tijd veel te doen. De logeerkamer had een goede lik verf nodig, en nieuwe gordijnen. We zetten een radio naast Poppo's bed, en een televisie op de ladenkast, en we brachten een van de leunstoelen uit de woonkamer naar boven, zodat hij voor het raam kon zitten om naar de tuin te kijken.

Mijn vader leverde nauwelijks een bijdrage aan al deze plotselinge drukte. Hij was bijna nooit thuis. Op verzoek van mijn moeder maakte hij wel poten aan een houten blad, zodat Poppo in bed kon eten, als dat nodig was. Daar nam mijn vader nogal de tijd voor. Hij bleef urenlang in het tuinschuurtje waar hij altijd timmerde. Schrijnwerk noemde hij dat. Als hij eindelijk tevoorschijn kwam, maakte hij een afwezige indruk, alsof hij zich niet op zijn gemak voelde. En als ik hem iets vroeg over Poppo - wat ik vaak deed, en mijn

moeder ook – haalde hij eenvoudig zijn schouders op en zei dat het allemaal lang geleden was.

Toen kwam de ruzie over de lappendeken.

Het was de ochtend waarop we Poppo van het ziekenhuis naar huis zouden brengen. Mijn moeder en ik waren boven in Poppo's kamer en ik hielp haar de oude lappendeken uit te spreiden die al lang in de familie was. Hij paste precies op het bed.

“Kijk, 1925,” zei ze, terwijl ze me het jaartal aanwees dat in een van de hoeken was genaaid. “Het geboortjaar van Poppo, als ik het goed heb uitgerekend. Dat staat mooi, hè Cessie?”

Ze deed een paar passen naar achteren en keek de kamer rond. “Ik wil dat het iets bijzonders voor hem is, Cessie, iets heel bijzonders.”

Op dat moment kwam mijn vader binnen. Hij zag meteen de lappendeken. “Vind je niet dat je een beetje overdrijft?” zei hij. “Je hebt altijd gezegd dat die deken te mooi is om te gebruiken. Hij is uniek, zei je. Een erfstuk. Maar zo wordt er natuurlijk op gemorst. Dat kan niet anders. Hij wordt lelijk.”

“Wat is er toch met je, Arthur?” zei mijn moeder. “Het is voor je vader. Om ervoor te zorgen dat hij zich thuis voelt. Wil je niet dat hij zich hier thuis voelt?” Ze wachtte niet op een antwoord. “Nou, ik wel. De deken is mijn erfstuk. Mijn oudtante heeft hem gemaakt, en ik wil dat Poppo hem op zijn

bed heeft.” Ze raakte zijn arm aan, terwijl ze langs hem liep om het raam open te doen. “Toe nou, Arthur. Ik wil hem het gevoel geven dat hij welkom is. Dat is alles. Net als het slachten van het gemeste kalf bij de thuiskomst van de verloren zoon.”

“Er is één groot verschil,” zei mijn vader. “Het is niet de verloren zoon die thuiskomt, maar de verloren vader. En we kennen hem nauwelijks. Jij kent hem niet, en ik ken hem niet. Ik vind dat je overdrijft.” Mijn moeder keek hem strak aan. Ik kende die blik, en mijn vader ook. Hij draaide zich om.

“Misschien ben ik pas laat terug,” zei hij, en hij liep weg.

“Ben je er niet eens als we hem halen?” riep ze hem na. Hij gaf geen antwoord.

Toen we ‘s avonds thuiskwamen met Poppo, was mijn vader er niet. Poppo vroeg niet waar hij was, dus hoefden we geen smoes te verzinnen. “Hij zal het wel druk hebben op zijn werk,” was het enige dat Poppo zei. Maar ik kon aan zijn ogen zien dat hij gekwetst en teleurgesteld was.

De eerste tien dagen van zijn herstel bleef Poppo op zijn kamer. Hij sliep veel, in bed met een berg kussens in zijn rug, of in zijn leunstoel bij het raam. Met het verband om zijn hoofd leek hij niet meer op een krijgsheer van de Noormannen. Hij was nu eerder een Apache-krijger. Hij at op zijn kamer, en de badkamer was ernaast, zodat hij nooit naar beneden hoefde te komen.

Als mijn vader er niet was, meestal dus, hadden we met zijn drieën al gauw een vast patroon. Mijn moeder kookte, en ik droeg dienbladen de trap op en af. Ik sneed Poppo's eten fijn en zij hielp hem bij het baden. Met zijn rechterarm kon hij bijna niets, maar hij kon nu wel zonder hulp lopen. Als hij wilde, en dat was vaak, speelde ik viool voor hem. "Ik ben dol op muziek," zei hij. "Scott Joplin, George Formby, Vera Lynn, Elvis, de Beatles - je kunt het zo gek niet bedenken of ik kan het zingen. Ik ken ze allemaal van de radio." Ik ontdekte snel dat hij vooral dol was op de Beatles. Vaak neuriede hij samen met mij een van hun liedjes, en dan oefende ik het en speelde het voor hem. 'Yesterday', 'Yellow Submarine', 'Norwegian Wood' - hij leerde ze me allemaal, en dan zong hij met me mee als ik de melodie te pakken had. Eigenlijk was dit geen studeren, maar zo telde ik het wel, en het was veel leuker.

Soms zat hij heel tevreden urenlang in zijn stoel en keek naar de koolmezen die door de struiken scharrelden, of naar de zwaluwen die omlaag doken om uit de goudvisvijver te drinken. Door met hem mee te kijken leerde ik in een paar dagen meer over vogels dan in mijn hele leven ervoor.

Maar als een van mijn vaders radioprogramma's begon, vergat Poppo alle andere dingen, of het nu vogels waren of de Beatles. We moesten beloven dat we hem er altijd aan zouden herinneren, zelfs als we hem ervoor wakker moesten

maken.

De radio moest ruim van tevoren aangezet worden, zodat hij het begin van het programma niet zou missen. Voor Poppo was dit het hoogtepunt van de dag. Zodra hij de stem van mijn vader hoorde, begon zijn gezicht te stralen.

Ik wou dat mijn vader vaker thuis was, voor Poppo, maar ook voor mezelf. Hij kwam nooit meer naar me luisteren als ik viool speelde. Het leek wel of hij er geen belangstelling meer voor had. Mijn moeder zei dat hij te hard werkte en daardoor oververmoeid was, maar volgens mij zat er meer achter.

Dokter Wickens kwam om de paar dagen langs om te kijken hoe het met Poppo ging, en elke dag kwam er een verpleegster om het verband rond zijn hoofd te verwisselen. Als ze met mijn moeder, mijn vader, of allebei, de voordeur uit en het tuinpad afliepen, voerden ze fluistergesprekken, die ik niet kon verstaan. Aan hun gezicht en aan hun tegenzin om mijn vragen te beantwoorden kon ik merken dat er iets niet in orde was, maar ik had geen idee wat. Ik maakte me niet echt zorgen, want Poppo liep al veel meer rond. Hij kon duidelijk meer doen met zijn arm en hij ging als een jojo de trap op en af.

Dokter Wickens had gezegd dat Poppo wat lichte beweging moest nemen, maar geen kou mocht vatten. Daarom trok Poppo elke dag goed zijn jas om zich heen en

deed mijn Bruintje-Beer-das aan, zoals hij hem noemde, en dan liepen we langzaam de weg af naar het park. Het was niet ver. Van mijn moeder moest hij een stok meenemen, omdat drie benen veiliger en betrouwbaarder zijn dan twee. Poppo vond het maar niks, maar hij legde zich erbij neer.

In het begin zag ik erg tegen deze wandelingen op. Ik was bang dat we Shirley en Mandy zouden tegenkomen, die me op school altijd pestten. Maar toen we de eenden ontdekten, vergat ik het helemaal. Poppo was dol op eenden. Om ze naar ons toe te lokken, maakte hij prachtige eendengeluiden, die net echt klonken. We zaten op de bank en wachtten tot ze allemaal om ons heen stonden en we doof werden van al het gekwaak. Als hij zeker wist dat ze er allemaal waren, deed hij een greep in zijn zak met broodkorsten en wierp ze zo ver hij kon de vijver in. Grinnikend keek hij hoe de eenden erachteraan stoven. En als het tijd werd om naar huis te gaan, kon hij bijna geen afscheid nemen. “Morgen komen we terug,” zei hij tegen ze, en dat deden we altijd.

Hij hield ook van de tuin. Bij warm weer was hij daar vaak te vinden. Hij wiede onkruid in de rotstuin of harkte het gras. Hij zei dat hij graag wat om handen had.

Maar ik merkte dat hij tegenwoordig nogal in zichzelf gekeerd was, alsof hij verdwaald was in zijn eigen gedachten. Vaak vond ik hem in zijn leunstoel, waar hij zomaar voor zich uit zat te staren. Soms merkte hij niet eens dat ik er was, totdat

ik iets tegen hem zei.

Misschien had hij een goede reden om te piekeren, dacht ik. Mijn vader sprak bijna nooit tegen hem, tenzij het niet anders kon. Als ze samen in dezelfde kamer waren, hing er altijd een soort spanning. Vaak vond mijn vader het plotseling erg belangrijk om ergens anders heen te gaan. Als hij de kamer verliet, was aan Poppo's gezicht duidelijk te zien dat hij gekwetst was.

Het duurde een tijdje voor ik ontdekte waar dit mee te maken had. Mijn vader kwam weer laat van zijn werk. Waarschijnlijk dachten ze dat ik al sliep, maar dat was niet zo. Poppo had de radio op zijn kamer uitgezet, zodat ik alles kon horen wat ze beneden in de keuken zeiden.

“Maar heb je het hem weer gevraagd?” klonk de stem van mijn vader.

“Ik kan het niet blijven vragen, Arthur. Hij raakt erdoor van streek, en het helpt hem ook niet. Het komt er niet door terug. Dat moet je gewoon aanvaarden. Je weet wat dokter Wickens heeft gezegd. Volgens hem is de beroerte niet de oorzaak. Hij heeft het allemaal uitgelegd. De hersenen zijn maar een zachte pudding, die beschermd wordt door de schedel. Als de schedel een klap krijgt, zodat de hersenen tegen de binnenkant botsen, kan dat kneuzingen of bloedingen veroorzaken, met tijdelijk of blijvend geheugenverlies. Dus is het heel begrijpelijk dat Poppo zich

niet veel kan herinneren. Als hij zegt dat hij zich niet kan herinneren waar hij woont en waar hij vandaan komt, geloof ik dat. Ik begrijp niet waarom jij het niet gelooft.”

“Waarom kan hij zich Bradwell dan wel herinneren? Dat moet je me toch eens vertellen. Hij praat maar door over de goede oude tijd, toen ik een jongetje was in Bradwell. Voorzover ik weet, herinnert hij zich alles en iedereen uit die tijd. En dat was veertig, vijftig jaar geleden. Toch schijnt hij zich niet te kunnen herinneren waar hij woonde voordat hij hier vier weken geleden aanbelde. Vind je dat niet een beetje eigenaardig?”

“Niet echt. Mijn geheugen is soms ook als een vergiet, en ik ben pas zesendertig en heb niet net een dubbele schedelfractuur gehad. Maar je bedoelt dat het hem goed uitkomt, hè Arthur? Waarom zeg je dat dan niet? Je wilt gewoon niet dat hij hier blijft.”

“Vind je het gek? Hij is een vreemde voor me. Ik ken de man niet.” Hij schreeuwde nu bijna. Ik hoorde mijn moeder ‘ssst’ zeggen om hem zachter te laten praten. “Hoor eens,” ging hij net zo hard verder. “Stel dat je gelijk hebt en dat hij echt zijn geheugen kwijt is, wat ik betwijfel. Wie zegt dan dat het ooit terugkomt? Wie zegt dat hij zich ooit zal herinneren waar hij vandaan komt? Hij kan hier toch niet eeuwig blijven wonen?”

“Ik zou niet weten waarom niet. We hebben weinig last

van hem. Bovendien ben je toch nooit thuis. Wat kan het je schelen?” Dat scheen hem even het zwijgen op te leggen. Maar mijn moeder was nog niet klaar met hem. “Het is een oude man, Arthur. Hij heeft niemand anders, voorzover we weten, en hij kan nergens anders heen. Na al die jaren heeft hij zijn zoon teruggevonden, en jij hebt je vader gevonden. Betekent dat dan niets voor je?”

Mijn vader sprak nu veel rustiger. Ik moest uit bed stappen en mijn oor op de vloer leggen om hem te kunnen verstaan. “Natuurlijk betekent het iets voor me,” zei hij. “Ik weet alleen niet wat.” Hij zweeg even. “Er zijn gewoon dingen die jij niet weet, die ik je niet heb verteld.”

“Zoals?”

“Wat ik van mijn moeder heb gehoord. Ze zei dat hij soms gek werd. ‘Gek van verdriet’ noemde ze het. Het ene moment met zijn hoofd in de wolken, en het volgende moment diep in de put. En hij was een beetje een nietsnut. Hij werd telkens ontslagen, had altijd problemen, dronk te veel, en dat soort dingen. Mijn moeder wilde niet bij hem weg.

Ze moest wel. Dat heeft ze tegen mij gezegd, en ik geloof het. Ik heb hem toch niet gevraagd om hier te komen? Hij is ons zomaar op het dak gevallen, en nu komt hij met het fantastische verhaal dat hij zich niet kan herinneren waar hij vandaan komt, of waar hij woont. En jij gelooft het gewoon!

Nou het spijt me, ik niet. Misschien begrijp je nu waarom niet. Het is genoeg geweest. Ik ga naar bed.”

Ik hoorde de keukendeur opengaan, en de voetstappen van mijn vader op de trap. Ik was in de verleiding om op te springen en hem onmiddellijk te vertellen wat ik van hem dacht. Maar ik durfde niet. Beneden in de keuken hoorde ik mijn moeder huilen. Als zij hilde, hilde ik altijd mee. Ik kon er niets aan doen. Ik hilde in mijn kussen, niet alleen uit medelijden, maar ook uit woede. Ik haatte mijn vader die nacht omdat hij haar aan het huilen had gemaakt, en ik haatte hem ook om wat hij over Poppo had gezegd. Ik sliep bijna niet. Vol twijfels en akelige voorgevoelens lag ik in het donker.

Tegen de ochtend had ik besloten om uit te zoeken wat er waar was van wat ik had gehoord. Ik zou met Poppo gaan praten om zelf precies na te gaan hoeveel hij zich kon herinneren, en hoeveel niet. Ik zou proberen het zo te doen dat hij er niet door van streek raakte. Ik zou het heel terloops doen.

De volgende ochtend was ik samen met Poppo op zijn kamer. Ik spande mijn strijkstok. “Poppo,” zei ik zo nonchalant mogelijk, “waar woonde je eigenlijk voordat je hier kwam?”

“O,” zei hij, “jij ook al.” Ik had er meteen spijt van dat ik het had gevraagd. “Ze hebben het je dus verteld. Ik had hun gevraagd het niet te doen. Ik wilde niet dat je je zorgen zou

maken.” Hij zuchtte. “Ik wou dat ik het wist, Cessie. Maar ik weet het niet. Eerlijk waar. Ik kan het me niet herinneren. Ik herinner me dat ik bij jullie aanbelde, dat jij de trap afkwam en dat ik met Patsy in bad heb gezeten. Maar dat is alles. Ik herinner me allerlei flarden van lang geleden: Bradwell, Cecilia, kleine Arthur...We hebben het soms leuk gehad, Cessie. Geloof me. En liedjes herinner ik me ook. Ik weet niet waarom. ‘Yellow Submarine’, ‘Nowhere Man’ en nog veel meer. Ik weet ze nog precies. En mijn gedichten ben ik gelukkig ook niet kwijt. Anders zou ik gek worden. Maar de rest is weg, allemaal weg. Het is alsof ik in de mist leef. Ik lieg niet, Cessie. Eerlijk waar.”

Ik dacht erover om verder door te vragen, maar ik kon het niet. Ik wist trouwens genoeg. Ik geloofde hem. Ik geloofde hem helemaal.

Ik wachtte tot mijn vader ‘s avonds thuiskwam. Hij was weer laat. Poppo was al naar boven. Ik had de hele dag op dit moment gewacht. Ik stormde de woonkamer binnen.

“Het is niet eerlijk!” Mijn ogen stonden al vol tranen. “Het is niet eerlijk. Ik heb jullie wel gehoord, gisteravond. Ik heb jullie wel gehoord. Poppo kan er niets aan doen. Hij is gevallen en heeft zijn hoofd gestoten. Hij heeft een beroerte gehad. Dat is zijn schuld toch niet?” Mijn vader en moeder waren er niet op voorbereid en staarden me aan. “Hij zou nooit een beroerte hebben gekregen als jullie niet...”

“Cessie!” Mijn moeder probeerde me tot zwijgen te brengen, maar ik kookte van woede. Niets kon me tegenhouden.

“Hij verzint het niet, papa. Ik weet het zeker. Maar zelfs als hij het verzon, zou ik het niet erg vinden. Ik vind het fijn dat hij er is, en ik wil dat hij blijft. Ik wil dat hij voorgoed blijft, als hij dat wil. Ik heb een hekel aan die...die spanningen in de lucht. Weet je wat ik wou? Ik wou...ik wou dat je niet mijn vader was!” Ik rende de woonkamer uit, naar mijn eigen kamer, en sloeg mijn deur zo hard mogelijk dicht.

Ze lieten me een paar minuten met rust, en toen kwam mijn vader naar boven en ging op mijn bed zitten. Ik hield mijn rug naar hem toe.

“Het is niet makkelijk voor je om te begrijpen wat er aan de hand is, Cessie,” begon hij. “Maar voor mij is het ook niet makkelijk. Weet je, ik heb tot nu toe nooit een echte vader gehad. Wel een tijdje een stiefvader, maar dat is niet hetzelfde. Bovendien konden Bill en ik niet goed met elkaar opschieten. Ik weet niet hoe je met een vader omgaat, hoe je tegen hem praat. Je moet me vertrouwen. Ik zal hem goed behandelen, dat beloof ik. Maar je houdt niet van je vader omdat hij nu eenmaal je vader is. Je kunt niet van iemand houden die je niet kent, en ik ken hem niet. Je moet me de tijd geven, Cessie.”

Ik kookte nog steeds en was te boos om me om te draaien.

Ik wilde het, maar ik kon mezelf er niet toe brengen. Ik had dingen gezegd die ik niet had mogen zeggen, en dat wist ik. Hij boog zich voorover en kustte me op mijn achterhoofd. “Ik ben geen monster, Cessie,” fluisterde hij. “Echt niet.” Toen hij dat zei, klonk hij net als Poppo.

De volgende ochtend was ik laat op. Ik hoorde de radio op Poppo’s kamer niet. Daarom dacht ik dat hij al beneden aan het ontbijt zat. Maar mijn moeder was alleen in de keuken. Toen ik binnenkwam, schonk ze zichzelf net een kop koffie in. “Zo,” zei ze, “dat was een hele vertoning gisteren.”

“Het spijt me,” zei ik.

“Het spijt je helemaal niet.” Ze was niet boos, maar ook niet blij. “Is Poppo al op?” vroeg ze. “Hij kan nu bijna alles zelf, behalve zijn eten snijden. Het is wonderbaarlijk zoals die arm van hem vooruit is gegaan. Laten we hopen dat het met zijn geheugen ook zo gaat. Ga eens kijken of alles goed met hem is, Cessie.”

De deur van de badkamer stond op een kier, maar daar was Poppo niet. Toen ik op de deur van zijn kamer klopte, kwam er geen antwoord. Ik ging naar binnen. Het bed was opgemaakt. De klerenkast stond open. Zijn kleren waren weg. Zijn jas ook, en er stonden geen schoenen bij het bed. Hij was weg. Poppo was weg.

5

Nowhere man

Mijn moeder ging op het bed zitten. Ze drukte met de toppen van haar vingers tegen haar slapen en sloot even haar ogen om zich te concentreren. “Denk na,” zei ze. “We moeten nadenken.”

Het schoot me meteen te binnen. “De vijver,” zei ik. “Misschien is hij de eenden gaan voeren.” We renden naar beneden. We zagen wat we hoopten te zien: de zak met oud brood voor de eenden hing niet meer aan de keukendeur. Toen we verder zochten, bleek dat ook zijn stok weg was.

“Ik neem de auto,” zei mijn moeder. “Blijf jij hier, voor het geval hij thuiskomt. Hij is vast in het park. Ik blijf niet lang weg. En maak je geen zorgen.”

Maar ze bleef wél lang weg en ik maakte me wél zorgen. Het leek een eeuwigheid te duren voor ze terugkwam, en toen ze eindelijk kwam, was ze alleen. Ik liep haar tegemoet tot bij de voordeur. Ze had Poppo's stok in haar hand. “Hij is

er wel geweest, maar nu is hij er niet meer. Ik heb overal gekeken. Hij heeft zijn stok op de bank laten liggen. En dit ook.” Ze hield de lege broodzak omhoog. “Ik heb naar hem gevraagd. Niemand heeft hem gezien. Het lijkt of hij zomaar verdwenen is.”

“Dat kan niet!” riep ik. “Je kunt niet zomaar verdwijnen. Dat kan niemand.”

Ze stak een hand uit en streelde me liefdevol door mijn haar. “Je hebt gelijk, Cessie. We vinden hem wel. Dat beloof ik je. Ik heb geprobeerd papa te bellen op zijn werk, maar hij is ergens heen, voor een interview of zo. Op zijn mobiele telefoon kon ik hem ook niet bereiken. Er zit maar één ding op. Ik ga naar het politiebureau. Jij kunt beter hier blijven. Waarschijnlijk komt hij gewoon aanwandelen zodra ik weg ben. Piekeren helpt niet, Cessie. Ga maar studeren of zo. Dan heb je wat afleiding.” En toen was ze weg.

Ik probeerde te studeren, te lezen, en televisie te kijken. Maar het hielp niet. Het was onmogelijk om niet aan alle vreselijke dingen te denken die Poppo konden zijn overkomen. Hij had misschien weer een beroerte gehad. Hij was aangereden. Hij was in het kanaal gevallen. Of hij was weer net zo plotseling vertrokken als hij gekomen was, en hij zou nooit meer terugkomen.

Terwijl de minuten voorbijgingen als uren, raakte ik hier steeds meer van overtuigd. Misschien had hij zich plotseling

herinnerd waar hij woonde, en was hij gewoon naar huis gegaan. Hoe naar ik dit ook vond, ik troostte me met de gedachte dat hij tenminste niet gewond of dood was.

Eindelijk kwam mijn moeder terug. Ze was hevig verontwaardigd.

“Als hij een kind was, zouden ze nu naar hem zoeken, met honden, helikopters, en alles wat erbij hoort. ‘Hoelang is hij al weg?’ zei die vent. ‘Misschien is hij gewoon wat aan het dwalen, mevrouw. Dat doen ze vaak. We kunnen niet elk oudje gaan zoeken dat besluit een langere wandeling te maken dan gewoonlijk. Zo is het toch, mevrouw?’ Nou, toen heb ik hem even goed verteld wat ik ervan vond! Ten slotte zei hij: ‘Goed, mevrouw. Goed. We wachten een uur of twee, en als hij dan nog niet terug is, zullen we gaan zoeken. Wat vindt u daarvan, mevrouw? Ondertussen zal ik de jongens vragen naar hem uit te kijken, mevrouw.’ Hij kan me wat met zijn gemevrouw! Als zij niet gaan zoeken, doe ik het zelf. Ik ga rondrijden door de stad tot ik hem vind. Hij kan niet ver weg zijn. Jij moet hier blijven, Cessie. Probeer papa te bereiken. Blijf het proberen.” Ondanks al mijn protesten holde ze naar de auto en liet mij weer alleen thuis.

Om de paar minuten belde ik mijn vader op zijn werk en op zijn mobiele telefoon. Toen hij eindelijk opnam, werd ik er een beetje door verrast. “Poppo is weg,” zei ik. “Hij is weg en we kunnen hem niet vinden.” Hij zei niets. Dus vertelde ik

hem de rest. Ook toen ik klaar was met het hele verhaal, zei hij nog steeds niets.

“Papa?” zei ik. “Ben je er nog?”

“Ja, ik ben er nog.”

“Mama is hem gaan zoeken,” zei ik weer. “Maar de politie wil niets doen.”

Ik heb geen idee wie hij daarna belde en wat hij tegen hem zei, maar binnen vijf minuten stopte er een politieauto voor het huis. Twee agenten belden aan. “Zo, dus jij bent je opa kwijt?” zei de langste, terwijl hij zijn pet afnam. De andere had een tatoeage van een zeemeermin op zijn arm. “Zijn je papa en mama thuis?” vroeg de getatoeëerde. Ze stapten langs me het huis in, alsof het van hen was. Ze vroegen geen toestemming. Ze liepen zomaar door het huis en keken in alle kamers. Ze gingen zelfs de tuin in en doorzochten het schuurtje. Dachten ze nou echt dat Poppo zich daar verstopt had?

Mijn vader kwam thuis, en even later mijn moeder ook. Er volgde een lange ondervraging rond de keukentafel, met ontelbare koppen thee erbij. Ze wilden alles weten over Poppo: waar hij naartoe ging en wat hij deed.

“Heeft u foto’s van hem?”

“Nee.”

“Niet één?”

“Nee. Er is er één van toen hij jong was. Maar die zit in

zijn portefeuille, en die zal hij wel bij zich hebben.”

“Weet u wie zijn vrienden zijn?”

“Ik ben bang van niet.”

“Hoelang woont hij al bij u?”

“Ongeveer een maand.”

“En daarvoor?”

“Dat weten we niet,” zei mijn vader.

Hoe meer we niet wisten, hoe vreemder ze het schenen te vinden. Er kwam een derde politiemann, die in de deuropening bleef staan. Ze hadden al naar alle ziekenhuizen in de wijde omtrek gebeld, zei hij, en er was niemand binnengebracht die voldeed aan Poppo's signalement. Niemand had hem gezien. Het was zoals mijn moeder had gezegd: Poppo was verdwenen.

Plotseling keek ze heel verdrietig. De getatoeëerde agent leunde naar voren over de tafel. “Luister,” zei hij, “het is waar wat ze zeggen: geen nieuws is goed nieuws. Blijft u rustig hier zitten. Dan gaan wij verder met zoeken, tot we hem vinden.” Hij knipoogde vrolijk naar mij, terwijl hij opstond.

Maar om zes uur 's avonds, na de langste dag van mijn leven, was er nog steeds geen nieuws over Poppo. Geen goed nieuws en geen slecht nieuws. “Ik heb behoefte aan een wandeling,” zei mijn moeder. “Ik moet naar buiten. Ik kan niet meer tegen dit wachten.”

“Ik ook niet,” zei ik.

Deze keer bleef mijn vader bij de telefoon. Toen we weggingen, zei hij: “Hij komt vast wel opdagen. Dat zul je zien. Die ouwe is een overlever. Hij komt wel opdagen.” Hij noemde hem nooit ‘mijn vader’ of ‘Poppo’, en ik wou dat hij dat wel deed.

We kwamen ten slotte in het park terecht. Ik weet niet waarom. Rond de eendenvijver stonden een heleboel mensen. We konden niet eens de bank zien waar we meestal zaten met Poppo, en ook de vijver niet. We moesten ons een weg banen door de menigte om te ontdekken wat er aan de hand was. Een paar agenten hielden iedereen tegen. Het waren niet dezelfde als die bij ons thuis waren geweest. Plotseling hoorde ik opgewonden gekwaak in het midden van de vijver. Een troepje eenden vloog op en cirkelde over het park. Mijn moeder greep mijn arm vast. Ik keek in dezelfde richting als zij. Er kwam een hoofd boven water, en toen nog één. Duikers. Duikers met brillen en duikerpakken, en met zuurstofflessen op hun rug. Mijn moeder hield een hand voor haar mond. Ze begreep wat ik ook begreep. Ze zochten in de vijver naar Poppo.

Ik leidde haar huilend naar huis. Zwijgend zaten we met zijn drieën in de keuken te wachten. We vreesden het ergste. Mijn vader probeerde ons moed in te spreken, maar we geloofden hem niet. Ik denk dat hij het zelf ook niet geloofde. Ik probeerde te bidden, zoals ik ook in de ambulance had

gedaan. Tenslotte had het toen geholpen. Maar ik kon me niet lang genoeg concentreren om een gebed af te maken. Ik zag aldoor Poppo voor me, die verdronken was en met zijn gezicht omlaag in de vijver lag, terwijl zijn haar als geel zeewier op het water dreef.

Toen ging de bel. Mijn vader en moeder bleven als verlamd zitten. Dus moest ik zelf opendoen. Het was weer de politie. Deze keer was een van de twee een vrouw, en achter haar stond de agent met de tatoeage op zijn arm.

“Mogen we binnenkomen?” vroeg ze. De vreselijke, dreigende woorden drukten als stenen op mijn hart. Mijn keel werd dichtgeknepen. Ze hadden Poppo gevonden. Ik wist het zeker. Hij was dood en verdronken, en ik had niet eens afscheid genomen. Ik bracht hen naar de keuken.

“We hebben hem gevonden,” zei de agente. “Bij de haven. Hij zat naar de boten te kijken, en zomaar wat te zitten. Er is hem niets overkomen.”

Mijn moeder snikte, en ik begon ook te snikken. Ik kon het niet laten. Mijn vader sloeg zijn armen om ons heen. “Zie je wel?” zei hij. “Ik had het toch gezegd?”

“Hij is flink in de war,” ging de agente verder. “Hij scheen niet te weten waar hij was en hoe hij daar gekomen was. We hebben hem naar het ziekenhuis gebracht voor een routine-onderzoek. Je kunt maar beter het zekere voor het onzekere nemen, met die oudjes.”

“Ze brengen hem zo naar huis,” zei de getatoeëerde agent. “Als alles goed is, zou hij nog op tijd moeten zijn voor het avondeten. Hij is niet helemaal helder, hè? Een beetje vergeetachtig?”

Aan het eind van de middag werd Poppo met een ambulance thuisgebracht. Ik vond het prachtig dat er weer zoveel burens stonden te kijken. Toen we hem binnenhaalden, wuifde ik koninklijk naar Mandy Bethel. Ik genoot.

Tijdens het eten zei niemand iets over Poppo's verdwijning. Dat was een idee van mijn moeder. “Hij vertelt het ons wel als hij eraan toe is,” had ze gezegd. Poppo deed alsof er niets was gebeurd. Hij zat volkomen op zijn gemak te wachten tot ik zijn karbonade voor hem sneed. Daarna at hij alsof hij uitgehongerd was. Hij grinnikte in zichzelf, terwijl hij zijn erwten met zijn vork achternazat over zijn bord, tot hij de laatste had gespietst.

“Hebbes,” zei hij lachend, en hij stak hem met een zwierig gebaar in zijn mond. Hij duwde zijn bord van zich af en leunde achterover. We keken hem allemaal afwachtend aan, en hij wist heel goed waarop we wachtten.

“Wat had ik een honger!” zei hij. “Ik had sinds het ontbijt niets meer gegeten.”

“Je had ook eerder thuis kunnen komen,” zei mijn vader, en ik voelde dat hij zijn ergernis met moeite de baas bleef. “Je

bent gewoon de hele dag weggebleven.”

Poppo keek mijn vader recht in de ogen. “Ik heb alles gehoord wat Cessie gisteravond heeft gezegd,” antwoordde hij. “Ik wilde geen ruzie meer veroorzaken. Het is tijd om ervandoor te gaan, dacht ik. En dat heb ik gedaan. Ik ben vroeg opgestaan en ben vertrokken. Ik zat in het park de eenden te voeren en vroeg me af waar ik naartoe zou gaan, toen ik me iets herinnerde. Dit lijkt op waar ik woon, dacht ik. Bij het water, met eenden en meeuwen en zo. Dus ging ik op zoek. Op zoek naar mijn eigen huis. Ik dacht dat ik de meeste kans had bij de haven, en langs de boulevard. Misschien zie ik daar iets, dacht ik, iets wat ik herken. Waar ik woon, zie ik uit alle ramen water. En ik ruik de zee. Dat weet ik. Dus ging ik zoeken. Ik liep kilometers. Ik keek naar alle huizen aan de boulevard, en bij sommige keek ik naar binnen. Er werd naar me geschreeuwd. Maar het leverde niets op. Ik herkende niets.”

“Ik begrijp het nog steeds niet,” zei mijn vader. “Oké, je bent ervandoor gegaan om je huis te zoeken. Maar waarom ben je dan niet teruggekomen toen je het niet kon vinden? We waren allemaal dodelijk ongerust.”

“Dat kon ik niet,” zei Poppo. “Ik wist niet waar ik was, of waar ik vandaan was gekomen. Ik kon me niet eens herinneren hoe deze straat heet. Dus kon ik niemand om hulp vragen, ik wou ook weer niet dom lijken. Daarom ging ik

zitten en probeerde ik het zelf uit te puzzelen, en erachter te komen. In mijn gedachten zag ik jullie allemaal. Ik zag het huis, de keuken, mijn kamer boven, de tuin, alles. Maar ik wist niet waar jullie waren, en hoe ik er kon komen. Dat is mijn probleem. Sommige dingen zijn glashelder, en andere... Nou ja, sinds ik uit het ziekenhuis ben gekomen...Neem bijvoorbeeldje moeder, Arthur. Ik kan me haar niet meer voor de geest halen zoals vroeger. Van de foto weet ik hoe ze eruitzag. Maar hier kan ik haar niet zien.” Hij klopte met zijn knokkels op zijn hoofd. “Als ik aan je moeder denk, is het niet haar gezicht dat ik voor me zie. Ik weet het zeker. Het is iemand anders. Het is altijd heel iemand anders, maar ik weet niet wie.”

Even leek het of hij zijn stem verloren had. Hij keek ons met diepbedroefde ogen aan. Hij probeerde te glimlachen, maar het lukte niet. “Een ‘nowhere man’ ben ik, net als in het liedje. Een echt leeghoofd.”

“Het komt wel terug, Poppo,” zei mijn moeder. “De tijd kan veel genezen. Het komt wel in orde.” Ze pakte zijn hand vast. “Je hoort nu bij de familie,” zei ze. “Je hoort bij ons en je blijft hier. We willen dat je zo lang blijft als je wilt. Hè, Arthur?”

Het duurde even voor mijn vader antwoordde, en toen was het niet van harte. “Natuurlijk,” zei hij. “Natuurlijk willen we dat.” Dat was alles wat hij zei.

Ik werd weer boos op hem, omdat hij zijn tegenzin nauwelijks verborg. Misschien had hij er een goede reden voor, maar hij kon toch wel een beetje doen alsof, om Poppo het gevoel te geven dat hij welkom was?

“Maar je moet beloven dat je er niet meer zomaar vandoor gaat,” zei mijn moeder, terwijl ze met gespeelde ernst haar vinger naar Poppo ophief. “We zijn ons halfdood geschrokken. Beloof je het?”

“Ik beloof het,” antwoordde Poppo, terwijl hij zijn hand omhooghield. “Met mijn hand op mijn hart.”

“Dat zit daar niet,” zei ze, en we lachten allemaal, zelfs mijn vader.

“Goed,” zei mijn moeder, terwijl ze opstond. “Nu dat geregeld is, kunnen we verder gaan met ons leven. Je weet wat dat betekent, hè Cessie?”

“Nee,” zei ik, maar ik wist heel goed wat ze bedoelde.

“Ik heb het idee dat je in alle opwindung iets vergeten bent.” Ik trok een dom gezicht. “Viool studeren misschien?” Protesteren had geen zin. Ik legde me neer bij het onvermijdelijke en stond op.

“Zal ik komen luisteren?” vroeg mijn vader.

“Dat hoeft niet,” antwoordde ik. Ik wilde hem laten voelen hoe boos ik was. “Poppo komt wel mee, hè Poppo? We gaan liedjes van de Beatles spelen.”

“Nowhere Man’,” zei Poppo, terwijl ik hem overeind

hielp. “Ik zal je ‘Nowhere Man’ leren.”

We liepen de trap op en gingen op mijn bed zitten. Poppo leerde me ‘Nowhere Man’, tot ik het door en door kende. Ik speelde op mijn viool en hij zong. Het klonk goed samen, heel goed. Maar ik was er niet bij met mijn gedachten. Ik had er niet zoveel plezier in als anders. Ik moest telkens aan mijn vader denken die nog beneden was, en ik wou dat ik niet zo gemeen was geweest.

Toen ik klaar was met spelen, keek Poppo me een tijdje aan. Toen zei hij: “We zijn toch vrienden, hè? Jij en ik. En vrienden moeten eerlijk zijn tegen elkaar, ja toch?”

“Ja.”

“Je bent altijd heel aardig voor me geweest, Cessie. Je hebt het gisteravond voor me opgenomen, en dat zal ik nooit vergeten. Maar je mag niet zo streng zijn voor je vader. Je mag hem geen verdriet doen. Hij is dol op je. Echt waar. Zul je daarom een beetje liever tegen hem zijn?”

Poppo had mijn gedachten weer gelezen. Ik vroeg me af hoe hij dat deed.

6

Alles komt goed

Kort hierna begon het me op te vallen dat Poppo tegen zichzelf praatte. Ik hoorde hem mompelen op zijn kamer, maar ik kon er niet veel van verstaan. Ik merkte ook dat hij steeds afweziger werd. Een keer liep hij op zijn sokken de tuin in terwijl het regende, en als hij thee zette, vergat hij vaak thee in de pot te doen. Hij dacht dat de lunch het avondeten was, en het avondeten de lunch. Hij probeerde het weg te lachen en noemde zichzelf een ‘rare ouwe vent’, maar ik kon zien dat hij zich er net zo veel zorgen over maakte als wij.

Op een dag stookte hij een vuurtje in de tuin, maar hij deed het te dicht bij onze schuur en de schutting van meneer Goldsmith. Ik was niet thuis toen het gebeurde. Ik was naar mevrouw Poitou voor mijn vioolles. Toen ik terugkwam, stond de brandweerauto er al, en hing er een sluier van bruine rook rond het huis. Ik rende naar binnen. Poppo zat

met zijn handen voor zijn gezicht op de onderste tree van de trap. Mijn moeder hurkte naast hem en probeerde hem te troosten.

“Het is jouw schuld niet, Poppo,” zei ze. “Zulke dingen gebeuren nu eenmaal. Waarom ga je niet naar boven om je lekker te wassen? Dan voel je je vast een stuk beter.” Hij had rode ogen, en zijn gezicht was betraand en besmeurd. Heel langzaam liep hij de trap op.

Ik liep achter mijn moeder aan, de tuin in. Daar was het een rotzooi, een grote rotzooi. De brandweermannen waren bezig hun spullen te pakken om weg te gaan. Toen een van hen langs ons liep, bleef hij staan. “Het had veel erger kunnen zijn, mevrouw. Hoe haalt hij het trouwens in zijn hoofd? Eerst steekt hij veel te dicht bij de schuur een vuurtje aan en dan loopt hij zomaar weg. Als u het mij vraagt, is hij niet goed wijs.”

Toen ze allemaal weg waren, hielp ik mijn moeder om de tuin zo goed mogelijk op te ruimen. Van het schuurtje waren alleen verkoolde planken en natte as over. Die harkten we op een grote hoop. Mijn moeder maakte zich vreselijk zorgen over wat de buurman over zijn schutting zou zeggen als hij thuiskwam van zijn werk. En ze maakte zich ook zorgen over Poppo.

Het kostte ons ruim een uur om het ergste op te ruimen. Mijn laarzen zaten helemaal onder de modder en ik trok ze

uit bij de achterdeur, voordat ik naar binnen ging. Toen ik op mijn sokken door de gang naar de keuken liep, voelde ik opeens dat het kleed kletsnat was. Ik stormde de trap op en zag dat het bad overstroomde. De hele badkamer stond blank. Ik draaide de kraan dicht en trok de stop uit het bad.

Poppo was op zijn kamer. Hij zat op bed en staarde voor zich uit. Ik ging naast hem zitten.

“Het geeft niet, Poppo,” zei ik. “Het was maar een oud schuurtje. Papa klaagt er al over sinds we hier zijn komen wonen. Hij wilde het afbreken en een nieuw neerzetten. Echt waar.”

Maar Poppo leek ontroostbaar. Hij zei iets wat ik niet goed verstond. “Wat?” zei ik, terwijl ik me naar hem toe boog.

“Shangri-La.” Hij greep mijn hand vast. “Ik wil niet naar Shangri-La.” Ik kon aan zijn ogen zien dat hij doodsbang was. Hij keek me smekend aan.

“Wat is Shangri-La?” Het deed me vaag aan iets denken, aan iets wat hij al eerder had gezegd.

“Ik weet het niet. Ik weet het niet.” De tranen stroomden over zijn wangen. Hij probeerde ze niet eens weg te vegen.

“Als je daar niet naartoe wilt, zal niemand je dwingen,” zei ik. “Dat beloof ik.”

Hij leek opgelucht. “Beloof je dat echt?” zei hij. Ik legde mijn hoofd op zijn schouder, en na een tijdje voelde ik dat hij zijn arm om me heen sloeg. Zo trof mijn moeder ons even

later aan. Ze hielp Poppo om zich te wassen en bracht hem naar bed.

De rest van de dag waren we aan het dweilen. Maar toen mijn vader thuiskwam van zijn werk, druppelde er nog steeds water uit de ganglamp in een emmer. Ik legde uit wat er was gebeurd. Dat het niet Poppo's schuld was, maar gewoon pech. "Nu kun je een nieuw schuurtje neerzetten, zoals je al wou," zei ik.

Mijn vader en moeder keken elkaar veelbetekenend aan. Ik begreep dat ze Poppo toch de schuld gaven van wat er was gebeurd. Mijn vader liep de tuin in om naar de schade te kijken en liet ons alleen. Op dat moment herinnerde ik me wat Poppo tegen me had gezegd.

"Waar ligt Shangri-La?" vroeg ik aan mijn moeder.

"Hoezo?" zei ze.

"Ik vroeg het me gewoon af. Ik ben het ergens tegengekomen in een boek." Ik wilde niet alles vertellen.

"Het is een soort verzonnen paradijs, hoog in de bergen," zei ze. "In de Himalaya, geloof ik. Een soort hemel op aarde zou je het kunnen noemen. Het is natuurlijk maar een verhaal. Het bestaat niet echt."

Toch kon ik de angst in Poppo's ogen toen hij erover praatte, niet vergeten. Voor hem was Shangri-La geen verzinsel, maar harde werkelijkheid.

In de tijd na de brand was ik vaak alleen thuis met Poppo. Mijn moeder moest telkens naar school om zich voor te bereiden op het nieuwe schooljaar. En mijn vader had het nog even druk als altijd bij de radio. Hij ging 's ochtends vroeg weg en kwam laat thuis. Ik moest Poppo in de gaten houden en ik mocht hem vooral niet in zijn eentje laten rondzwerven, zeiden ze. Het bleek dat hij daar weinig behoefte aan had. Hij leek net zo tevreden met mijn gezelschap als ik met dat van hem. Ik vond het geweldig om Poppo bij ons in huis te hebben. Ik zag er enorm tegenop om weer naar school te gaan, want dan moest ik Shirley Watson en de anderen trotseren. Bij het idee alleen al dat ze naar me keken en me uitlechten, kreeg ik het koud van binnen. Maar door Poppo dacht ik er niet aan, of in elk geval niet zo vaak.

We deden alles samen. Hij luisterde naar me als ik viool speelde, en ik luisterde naar hem als hij zijn lievelingsgedichten voordroeg. Het was vreemd. Hij kon zich niet eens herinneren waar hij woonde, maar hij kende tientallen gedichten uit zijn hoofd. Ik wist niet altijd of ik ze begreep, maar ik luisterde graag naar hem. Als Poppo een gedicht voordroeg, liet hij de woorden zingen.

Maar hij keek nog het meest uit naar onze dagelijkse wandeling naar het park om de eenden te voeren. Hij vond het heerlijk om te praten als we daar waren. Maar niet over zijn verleden, of over mijn vader. Hij dacht graag hardop. Net

als bij de gedichten moet ik bekennen dat ik het niet altijd allemaal begreep. Toch luisterde ik, omdat ik wist dat hij me zijn vertrouwen schonk, en daardoor voelde ik me vereerd.

De dag dat het gebeurde, waren we op de terugweg van het park. We moesten melk meenemen uit de winkel. Hij was moe, maar dat was voor hem nooit een reden om niet te praten. “Heb jij dat wel eens gedacht, Cessie?” zei hij. “Heb jij wel eens gedacht dat dit allemaal een droom is? De eenden, de vijver, deze winkel, jij en ik? Misschien is het allemaal gewoon een droom. Als je doodgaat, word je wakker en herinner je je er niets meer van, want dromen vergeet je altijd, toch? Weet je wat ze zeggen? Ze zeggen dat je in de laatste twee minuten voor je dood je hele leven opnieuw beleeft. Zou ik daarop moeten wachten om me alles weer te herinneren? Dan is het wel een beetje laat. Om er nog iets aan te doen, bedoel ik.” Hij fronste zijn voorhoofd. “Ik moet nog iets goedmaken, Cessie. Ik weet het zeker. Er is iets wat ik nog moet doen. Het probleem is dat ik me met geen mogelijkheid kan herinneren wat het is.”

We waren nu in de winkel en liepen langs de muesli, de koffie en de thee, naar de koelvakken achterin. Poppo was opgehouden met praten. Het duurde even tot ik het tweeliterpak halfvolle melk gevonden had dat ik wilde hebben. Toen ik me omkeerde, was Poppo verdwenen. Ik raakte in paniek, maar dat was niet nodig. Ik vond hem bijna meteen

bij de kassa. Hij had een blikje van een schap gepakt.

“Wat heb je daar?” vroeg ik.

“Ik herinner me iets, Cessie,” zei hij.

Ik las het etiket. “Gecondenseerde melk?”

“Ik weet opeens weer dat ik het lekker vind,” ging hij verder. “Ik heb het altijd lekker gevonden.” Hij keek me vreemd aan, alsof ik er niet was. “Er waren schijnwerpers. Er waren schijnwerpers en ik kon niet weg. Ik kon niet weg.”

“Wat bedoel je?” vroeg ik.

“Ik weet het niet. Dat is het probleem. Ik weet niet wat ik bedoel. Maar dit blikje is een deel van wat ik me moet herinneren. Dat weet ik. Ik kan niet nadenken, Cessie. Ik kan niet nadenken.” Hij had zijn ogen stijf dicht en bonkte een paar keer met het blikje tegen de zijkant van zijn hoofd. Iedereen keek naar ons. Daarom betaalde ik de melk en het blikje gecondenseerde melk, nam Poppo bij zijn arm en liep zo snel mogelijk de winkel uit. De hele weg naar huis was hij in zichzelf gekeerd, en dat bleef hij.

Daarna wilde hij niet meer naar buiten om te wandelen, en hij las ook geen gedichten meer. Hij zat in zijn stoel in de woonkamer en staaarde met een frons op zijn voorhoofd in het niets. Als ik aanbood om viool voor hem te spelen, schudde hij zijn hoofd. Wat mijn moeder ook op zijn bord legde, hij raakte het niet aan. Zelfs pannenkoeken met stroop niet, en hij was dol op pannenkoeken met stroop. “De kleur

smaakt niet lekker,” zei hij. Hij zei nu telkens zulke rare dingen. Mijn moeder maakte zich zorgen over hem, en mijn vader ook, zag ik. Maar ik maakte me geen zorgen. Ik wist iets wat zij niet wisten. Hij had een sleutel tot zijn verleden gevonden en worstelde om de betekenis ervan te ontdekken. Als dat lukte, zou de deur van zijn geheugen opengaan, en zou alles in orde komen. Daar was ik van overtuigd.

Elke nacht lag ik te piekeren wat de betekenis van een blikje gecondenseerde melk kon zijn. Ik vroeg me telkens af of ik het aan iemand anders moest vertellen, maar ik besloot dat het niemand aanging wat Poppo en ik tegen elkaar zeiden als we alleen waren. Ik wilde niet klikken en zijn vertrouwen beschamen. Daarom zei ik niets.

Poppo had nu al een week bijna niets gegeten. Hij was zo zwak dat hij de trap op geholpen moest worden om naar bed te gaan. Hij schoor zich niet meer. Hij waste zich niet meer. En hij hield zijn ochtendjas en pantoffels de hele dag aan. Het leek of hij nergens belangstelling voor had. Hij luisterde zelfs niet meer naar mijn vader op de radio. Hij zat de hele dag op en neer te wiegen, terwijl hij zacht neuriede en over zijn knieën wreef. Hij deed me aan Aladdin denken, die een wens deed en over zijn lamp wreef. Maar hoeveel Poppo ook wreef, er verscheen geen geest om zijn wens te vervullen. Ik zag dat hij steeds wanhopiger werd, en ik kon er niets aan doen.

Mijn moeder deed haar uiterste best. Ze probeerde het met dreigementen. “Als je dit niet opeet, bak ik nooit meer pannenkoeken voor je.” En ze speelde op zijn gevoel. “Als je niet naar buiten gaat om die eenden van je te voeren, gaan ze dood.”

Mijn vader probeerde Poppo met vleien over te halen, maar hij gaf het al gauw geërgerd op. “Als je het mij vraagt, doet hij gewoon lastig,” zei hij. “Mijn moeder zei altijd dat hij kuren had. En ze had gelijk.”

“Hoe kun je zoiets zeggen?” riep ik. “Hij doet het niet met opzet. Hij is gewoon verdrietig. Hij probeert zich iets te herinneren, maar het lukt niet. Hoe zou jij het vinden om je geheugen kwijt te zijn?” Er sprongen tranen van woede in mijn ogen. Dat ging altijd snel bij mij, en ik wou dat het niet zo was. Maar hij veroordeelde Poppo en gaf hem de schuld, en dat was zo oneerlijk en onrechtvaardig.

Op een dag lieten ze dokter Wickens komen. Hij bleef een half-uur alleen bij Poppo. Ik zat op de trap en probeerde tevergeefs mee te luisteren, tot mijn moeder me betrapte en me meenam naar de keuken. Daar bleven we met ons drieën zitten wachten.

Het duurde lang tot de dokter de keuken in kwam. Hij ging met een plof zitten en deed zijn stethoscoop in zijn zwarte tas. Over de rand van zijn bril keek hij me glimlachend aan.

“Zo,” zei hij, “ik heb hem zorgvuldig bekeken. Het goede nieuws is dat hij nog steeds voorspoedig herstelt van zijn beroerte. Zijn rechterarm is nog niet zo sterk als ik zou willen, maar verder is hij zo gezond als een vis. Hij heeft een geweldig sterk hart en zijn bloeddruk is prima.” Hij zweeg.

“Wat is dan het slechte nieuws?” vroeg mijn vader.

“Het is niet zo heel ernstig, denk ik. Maar dat zou het wel kunnen worden. Hij is depressief. Hij wil niet veel tegen me zeggen. Dus weet ik niet precies hoe erg het is. Depressiviteit komt wel vaker voor na een beroerte. En dan is er natuurlijk zijn geheugenverlies. Dat zal ook niet hebben geholpen. Daarom heeft hij een behandeling nodig.”

“Wat voor behandeling?” vroeg mijn moeder.

“Hopelijk is een korte kuur met antidepressiva voldoende. Maar misschien moet hij ook enige tijd worden opgenomen in een verpleeghuis. Dat moeten we afwachten. Laten we hopen dat het er niet van komt. De pillen zouden hem op het goede spoor moeten zetten, zodat hij weer gaat eten, actief wordt en meer belangstelling krijgt voor het leven.”

Dat lukte. De verandering kwam zo gauw en zo plotseling dat we er volledig door verrast werden. Het was twee of drie dagen later, op een zondagmiddag. Mijn vader was in de tuin een nieuwe schutting aan het neerzetten samen met meneer Goldsmith, die eigenlijk heel aardig had gereageerd. Mijn moeder was weer in de woonkamer aan het strijken. Ik had

me met een boek op de bank genesteld. Het was een griezelboek om snel doorheen te vliegen. Poppo lag boven in zijn bed. Dat deed hij de laatste tijd steeds vaker. Het was ons allemaal opgevallen dat hij een deel van zijn lunch had opgegeten, maar hij was nog net zo gesloten en onbereikbaar geweest. Plotseling hoorden we hem roepen. “Kom eens,” riep hij. “Cessie, kom eens hier!” Ik rende de trap op, met mijn moeder op mijn hielen.

Hij zat rechtop in zijn bed en grinnikte. Op zijn schoot lag het geopende blikje gecondenseerde melk, en hij likte de lepel af. Hij hield het blikje omhoog om het te laten zien. Het was helemaal leeg. “Cessie,” zei hij, “ik heb een raadsel voor je. Weet je waarom olifanten een goed geheugen hebben?”

“Nee,” zei ik. “Waarom?”

“Omdat ze veel eten,” zei hij, terwijl hij met de lepel naar me zwaaide. “En...” Nu zwaaide hij met de lepel naar mijn moeder. “En omdat ze zich vaak wassen.” Hij wreef over zijn stoppelbaard en grijnsde breed. “En misschien, heel misschien, omdat ze zich elke dag scheren.”

“Poppo.” Mijn moeder omhelsde hem. “Poppo, je bent weer beter. Je voelt je beter, hè?”

“Ja, het scheelt een hoop, en dan heb ik het niet over olifanten, als je begrijpt wat ik bedoel.” Zijn gegrinnik ging over in een bulderende lach.

“Wat is dat voor spul?” vroeg mijn moeder, terwijl ze het

lege blikje pakte. Ze haalde afkeurend haar neus op.

“Ah,” zei Poppo raadselachtig. “Dat is tovenarij, pure tovenarij.” Hij zwaaide zijn benen van het bed. “Help eens een handje, Cessie. Ja, dank je wel.” Hij stond tussen ons in en hield zich nog vast aan mijn arm, toen mijn vader de kamer binnenkwam.

Ze keken elkaar aan, en even schenen ze geen van beiden te weten wat ze moesten zeggen.

“Ik heb het jullie nogal moeilijk gemaakt, hè?” zei Poppo.

“Nogal ja,” zei mijn vader knikkend.

“In de put zitten. Daar heb ik mijn hele leven af en toe last van gehad. Ik weet niet hoe het komt. Maar nu is het weer voorbij, dankzij dit blikje gecondenseerde melk. Dat heeft me aan het denken gezet.” Hij zocht even steun bij mijn schouder.

“Het wordt tijd dat deze oude olifant zich eens gaat wassen en opknappen,” zei hij, en hij liep naar de badkamer. Even later hoorden we hem luidkeels ‘Yellow Submarine’ zingen.

Tot grote vreugde en opluchting van mijn moeder at hij die avond, voordat hij naar bed ging, drie pannenkoeken met stroop, en hij dronk twee bekertjes warme chocolademelk, met in elk vijf lepels suiker. Door dat blikje gecondenseerde melk had hij zich iets herinnerd, en ik wist zeker dat het belangrijk was. Ik wachtte tot hij in bed lag, en ging toen naar hem toe. Hij was aan het lezen.

“T.S. Eliot,” zei hij. “Dat is een goede dichter. Luister wat hier staat: ‘Alles komt goed en van alles zal goedkomen.’ Gelijk heeft hij.”

“Je weet iets, hè?” zei ik. “Je weet waar je woont. Je herinnert het je weer, hè?”

“Nee. Ik ben bang van niet, Cessie. Maar het begint te komen.”

“Wat dan? Wat heb je je herinnerd?”

“Het is een kleinigheid, maar dat is beter dan niets. Elke avond als ik thuiskom, neem ik drie theelepels gecondenseerde melk. Dat heb ik altijd gedaan. Het helpt me om in slaap te komen, en om helder te denken. Ik zie ze op een rij staan op de plank boven het aanrecht in mijn keuken: tientallen blikjes gecondenseerde melk. In gedachten zie ik ze voor me. Het is maar een kleine keuken. Je kunt er je kont niet keren. Geloof me, Cessie, het komt terug. Ik heb alleen elke avond mijn gecondenseerde melk nodig om mijn oude geheugen te smeren. Dan komt het weer op gang. Ik weet het zeker.”

“Hou je me voor de gek?”

“Nee hoor, Cessie. Het werkt echt. Eerlijk waar. Kijk maar naar me. Ik voel me al beter. Dat is het bewijs. Je moet het ook eens proberen. Het doet je goed.” Ik schudde mijn hoofd. De gecondenseerde melk zag er walgelijk uit, vond ik. “Je moet het zelf weten,” zei hij.

“Het kunnen toch ook de pillen zijn geweest?” zei ik aarzelend.

“Nee, dat kan niet,” zei Poppo met een schuldbewuste glimlach. “Ik heb ze niet ingenomen. Niet één. Ik heb alleen gedaan alsof. Ik heb ze weer uitgespuugd. Ik hou niet van pillen. Ik vertrouw ze niet. Geef mij maar gecondenseerde melk. Nu ben ik zo weer helemaal de oude. Je zult het zien.”

Plotseling kwam er een frons op zijn gezicht, alsof er een schaduw overheen viel. Hij wenkte me naderbij en greep mijn arm vast. Zijn wilde ogen maakten me bang. “Onthoud wat ik heb gezegd, Cessie. Wat er ook gebeurt, ik wil nooit naar Shangri-La. Heb je dat begrepen? Nóóit.”

7

Shangri-La

Of het nu door de gecondenseerde melk kwam of niet, Poppo was ineens een heel ander mens. Elke dag ging hij zijn slechte arm meer gebruiken. Ik had zelfs moeite me te herinneren welke van de twee zijn zwakke arm was. Niemand hoefde zijn eten nog te snijden, of zijn veters vast te maken. Hij deed alles zelf. Af en toe was hij nog afwezig, maar hij was opgewekter en rustiger. Toen de maandag daarna de school weer begon, durfden we hem alleen thuis te laten.

Tot mijn grote opluchting bleek de school niet de nachtmerrie te zijn waarvoor ik zo bang geweest was. Shirley Watson was ziek en zou minstens een paar weken wegblijven.

Toen ik uit school kwam, was het huis van onder tot boven schoongemaakt, en op de keukentafel stond thee voor me klaar met iets te eten.

“Geroosterde boterhammen met boter en marmite,” zei

Poppo. “Is dat naar wens, mevrouw?” Met een beleefd gebaar schoof hij mijn stoel voor me aan. Normaal zou ik zijn thuisgekomen in een leeg huis, waar ik mezelf gezelschap moest houden.

Toen mijn moeder doodmoe uit school kwam, kreeg ze dezelfde bediening. Ze genoot ervan en kon bijna niet geloven wat Poppo allemaal in huis had gedaan.

De volgende dagen ging het net zo. De tuin, die na de brand modderig en zwart was, kreeg geleidelijk zijn oude uiterlijk terug, en Poppo begon aan de bouw van een nieuw schuurtje. Bij mooi weer was het terras zijn werkplaats. Als het regende, werkte hij in de garage. Binnen een paar weken stond er een nieuwe schuur, die veel groter en beter was dan de oude.

Op een winderige middag in de herfst hielden we een openingsceremonie. Mijn vader was sprakeloos toen hij het lint doorknipte en we voor het eerst naar binnen mochten.

Poppo leek wel een jongetje dat indruk probeerde te maken op zijn vader, vond ik. Maar in dit geval was het mijn vader, en ik kon zien dat hij onder de indruk was. Hij wilde het alleen niet zeggen. Het enige wat hij zei, was: “Dat is een hoop werk geweest, lijkt me. Het ziet er goed uit. Zul je nu geen vuurtjes meer stoken?” Het was grappig bedoeld, denk ik, maar zo leuk was het niet.

Het leek nu of Poppo altijd bij ons had gewoond.

‘s Zondags waste hij de auto’s, en op dinsdag zette hij het vuilnis buiten. Tot mijn verbazing hielp hij me zelfs met mijn Franse huiswerk.

Toen ik hem vroeg hoe het kwam dat hij zo goed Frans kende, werd hij vreemd stil. Ik had het niet moeten vragen. Het was altijd hetzelfde. Elke vraag die iets met zijn verleden te maken had, omzeilde of negeerde hij eenvoudig. Soms praatte hij weemoedig over zijn tijd als botenbouwer in Bradwell, toen hij een jonge vader en echtgenoot was. Dat scheen nog steeds alles te zijn wat hij zich kon herinneren, ondanks de gecondenseerde melk die hij trouw elke avond dronk. Maar zijn geheugenverlies maakte hem tenminste niet meer zo moedeloos als vroeger. Niemand in huis was zo opgewekt als Poppo. Hij liep te fluiten in de tuin en zong in de badkamer. Hij was het zonnetje in huis.

De sfeer was beter dan ooit, hoewel mijn vader erg koel bleef tegen Poppo. Ook op school was mijn leven verrassend prettig. Shirley Watson was terug, maar negeerde me - voorlopig. Alles ging prima, vond ik.

Ik merkte dat Poppo vaak in het nieuwe schuurtje verdween en zich urenlang opsloot. Ik vroeg hem telkens wat hij daar deed. “Dat vertel ik je wel als ik zover ben,” zei hij, terwijl hij zijn vinger geheimzinnig tegen zijn neus hield. “En je mag niet naar binnen gluren.” Dat probeerde ik natuurlijk toch, maar hij hing een oude zak voor het raam. Het enige dat

ik kon zien door een kwastgat laag in de deur, was een schaal uien op de vloer. Daar werd ik niet veel wijzer van.

Op zaterdag 20 oktober werd ik twaalf. Toen ik beneden kwam, lagen er drie ingepakte cadeautjes voor me op de keukentafel. Mijn vader en moeder en Poppo zongen ‘Lang zal ze leven’. Ik maakte eerst de verjaarskaarten open en stortte me toen op de cadeaus. Van mijn vader had ik een CD gekregen van Beethovens vioolconcert door Yehudi Menuhin, en van mijn moeder een video van mijn lievelingsfilm ‘De zwarte hengst’. Poppo’s cadeau bewaarde ik voor het laatst.

“Voorzichtig,” zei hij, toen ik het papier eraf scheurde. Het was een schoenendoos, maar er zaten geen schoenen in. Het was een modelscheepje. Een blauwe boot met een gele schoorsteen. Ik haalde hem uit de doos. Het leek een soort reddingsboot, met touwlussen langs de zijkanten. Bij de schoorsteen stond een man aan een reusachtig stuurwiel. Hij droeg een geel oliepak en een zuidwester, en hij zag eruit alsof hij zich in een vliegende storm vastklampte aan het stuurwiel. Op de zijkant van de boot was met rode letters de naam ‘Lucie Alice’ geschilderd.

Ik legde de boot heel voorzichtig naast de schaal noten midden op tafel. Ik keek Poppo aan. “Dat was mijn boot,” zei hij trots. “De ‘Lucie Alice’.”

“Prachtig,” zei mijn moeder ademloos. “Hij is prachtig.”

“Heb jij die gemaakt?” vroeg ik. “In de schuur?” Poppo knikte.

“Ze is in 1939 gebouwd en heeft dertig jaar dienstgedaan in Lowestoft. Daarna is ze nog reserveboot geweest in Exmouth. Ik ken elke plank en elke nagel van haar. Ik weet niet waarom, maar het is nu eenmaal zo. In 1940, in de oorlog, is ze naar Duinkerken gevaren. Daar heeft ze honderden van onze jongens van het strand gehaald.”

“Waar is ze nu?” vroeg mijn vader.

Poppo stond plotseling op. “Hoe moet ik dat nou weten?” zei hij. “Ik heb haar nagemaakt. Verder weet ik het ook niet.” Ik liep hem achterna en pakte zijn arm vast, voordat hij bij de deur was.

“Hij is heel mooi, Poppo,” zei ik. “Blijft hij drijven? Kan ik hem in bad laten drijven, samen met Patsy?”

“In bad? Met Patsy?” riep hij. “Je hebt het wel over mijn reddingsboot!”

“Goed dan. In de vijver. Kunnen we hem in de vijver laten varen, in het park?”

“Het is geen hem,” zei hij. “Het is een zij. Een boot is altijd een zij. Ja, ze blijft drijven, maar ze kan nog veel meer. Geloof me. Ze heeft motoren. Ik heb haar geprobeerd. Ze heeft haar proefvaart achter de rug. Ze is heel snel, en ze kan niet zinken. Dat moet wel, voor een reddingsboot. Wil je het zien?”

“Nu?”

“Waarom niet? Zullen we met zijn allen gaan?”

De eenden waren helemaal niet blij met ons. Ze dachten natuurlijk dat we net als anders brood kwamen brengen. Maar Poppo trok zich niets aan van hun luidruchtige protesten. Hij startte de motoren en liet de boot haar eerste tocht over de vijver maken. Geboeid stonden we allemaal te kijken, tot Poppo zei dat een van ons snel naar de overkant moest om haar op te vangen voordat ze aan de grond liep en vastraakte in de modder. Mijn vader rende rond de vijver en was nog net op tijd.

“Ze lijkt zo’n dappere kleine boot,” zei mijn moeder.

“Dat was ze ook,” antwoordde Poppo. “Ze heeft veel levens gered.”

“Heb je op haar gevaren?” viste mijn moeder, en ik wilde dat ze haar mond hield. “Heb je op reddingsboten gewerkt?” Ik verwachtte dat Poppo zou dichtslaan, maar dat gebeurde deze keer niet.

“Ik wou dat ik het wist,” zei hij, terwijl hij over de vijver keek. “Ik weet alleen dat ze ooit van mij is geweest.” Hij sloeg een arm om mijn schouders. “En nu is ze van jou, Cessie. Helemaal van jou. Zul je goed voor haar zorgen? Je vader mag ook wel af en toe met haar spelen, hoor.” Hij grinnikte. “Moet je hem zien. Net als vroeger. Hij was altijd dol op boten, je vader.” Mijn vader zat op zijn hurken bij het water

en richtte de boeg van de reddingsboot naar ons.

“Klaar?” riep hij.

“Klaar,” zei Poppo.

Mijn vader liet de boot los en stond op om te kijken, met zijn handen op zijn heupen. Hij glunderde als een kleine jongen.

Er waren nu verscheidene mensen rond de vijver blijven staan om te kijken. Ik zag Shirley Watson met haar hond, en Mandy Bethel was er ook bij. De hond, een snuivend beest met een stompe neus en bolle ogen, blafte aan één stuk door vanaf de oever. Die hond en Shirley Watson passen goed bij elkaar, dacht ik.

“Het is mijn boot,” zei ik trots. “Mijn grootvader heeft hem gemaakt.” Zodra ik het had gezegd, wist ik dat ik mijn mond had moeten houden. Het probleem was dat ik me veilig voelde. Poppo was in de buurt, en mijn vader en moeder ook. Plotseling voelde ik me dapper, dus ging ik door met opscheppen. “Ze heet de ‘Lucie Alice’, en ze heeft echte motoren. Ze is een schaalmodel van een reddingsboot uit 1939.”

“Wat een kinderachtig gedoe,” spotte Shirley Watson.

“Als je het niet leuk vindt,” zei ik, nog steeds overmoedig, “waarom kijkje dan?”

Mandy Bethel liet haar mond openhangen. Ze geloofde haar oren niet. Ikzelf eigenlijk ook niet. Zo praatte niemand

tegen Shirley Watson. Niemand die bij zijn volle verstand was.

Shirley Watson keek me woedend aan en stampte er nijdig vandoor. Terwijl ik haar nakeek, wist ik dat ik iets had gedaan waar ik spijt van zou krijgen. Je kon Shirley Watson beter niet ergeren of uitdagen, en dat had ik allebei gedaan. Er zou zeker ellende van komen.

§

Ik kwam er algauw achter dat Shirley Watson op school rondvertelde dat ik thuis een gestoorde grootvader had, een zwerver met een paardenstaart, die op een piraat leek. Daar trok ik me niets van aan, maar het zou nog erger worden. Eerst waren het alleen vreemde blikken, maar toen werd er ook gefluisterd.

Shirley Watson vertelde iedereen gemene leugens over Poppo. Dat hij eruitzag als een junk en waarschijnlijk ook dealer was. Hij hing altijd verdacht rond in het park, en ze had gezien dat hij met kleine kinderen praatte. Het was een doelbewuste lastercampagne en ik haatte haar uit het diepst van mijn hart.

Ze had succes met haar smeerlapperij. De kinderen gingen me anders behandelen. Sommigen wilden niet meer met me praten. Ik probeerde erboven te staan en dapper te zijn. Ik wilde zo vaak mogelijk met Poppo gaan wandelen, en

samen gezien worden, om te laten merken wat ik ervan vond. In het begin probeerde ik het echt. Maar als ik met Poppo buiten was, keek ik telkens over mijn schouder. Ik was bang dat ik iemand van school zou zien.

Geleidelijk verloor ik de moed. Ik durfde niet meer en bleef thuis. Ik had huiswerk, het regende, ik moest vioolspelen: elk excuus was goed om die giechelende kwelgeesten in het park uit de weg te gaan. Ik was niet trots op mezelf.

Poppo bracht nog steeds kleine veranderingen aan om de prestaties van de ‘Lucie Alice’ of haar stabiliteit in het water te verbeteren. Het resultaat kon hij alleen testen in de eendenvijver in het park. Gelukkig hoefde hij daar soms lange tijd niet naartoe, als hij aan de boot werkte op zijn werkbank in de schuur. “Een echte botenbouwer is niet tevreden als het bijna goed is,” vertelde hij me op een dag, terwijl ik toekeek in de schuur. “Het moet helemaal goed zijn. Ik maak deze boot volmaakt voor je, Cessie. Volmaakt.”

Volgens mij zag de ‘Lucie Alice’ er al prima uit, maar dat zei ik niet. Ik vond het allang best om naar hem te kijken terwijl hij aan het werk was. Dan hoefde ik tenminste niet naar het park. Maar ik wist dat er een dag zou komen waarop hij de boot weer in het water zou willen testen. Als ik dan niet toevallig een goed excuus had, moest ik mee, met trillende benen.

Op een zondagmiddag lag ik op bed te lezen, toen hij mijn kamer binnenkwam. Hij had zijn jas aan en droeg de ‘Lucie Alice’ in de schoenendoos onder zijn arm. “Ze is klaar,” zei hij.

“Het regent,” antwoordde ik.

“Het is alleen een beetje motregen, Cessie,” zei hij. “Kom mee.” Ik had geen keus.

Ik wist dat ik op zondagmiddag de meeste kans had om de kliek van Shirley Watson tegen te komen. Ze konden bijvoorbeeld op weg zijn naar het bushokje, waar ze in het weekend vaak rondhingen, vooral als het regende. Daar dacht ik aan terwijl ik achter hem de trap afliep. “Ik heb nog geen viool gespeeld,” zei ik, en ik bleef staan.

“Het duurt niet lang,” zei Poppo. Ik zag dat mijn onwil hem teleurstelde.

Mijn vader had ons gehoord vanuit de woonkamer. “Ze moet studeren,” zei hij. “Ze komt niet op niveau zes door met bootjes te spelen.” Zo hoefde hij het niet te zeggen. Ik veranderde bijna van gedachten, om te laten zien dat ik aan Poppo’s kant stond. Maar ik deed het niet. Tot mijn eeuwige schande gaf ik Poppo mijn das en stuurde hem in zijn eentje in de regen naar het park.

Ik ging naar boven naar mijn kamer en deed of ik studeerde. Maar natuurlijk was ik er niet bij met mijn gedachten. Ik probeerde mijn smoes en mijn lafheid goed te

praten. Daardoor kon ik me niet concentreren. Ik dacht telkens aan Poppo daar buiten in het park. Wat zouden Shirley en haar vrienden tegen hem zeggen, als ze hem tegenkwamen? Hij zou er niets van begrijpen, en vreselijk gekwetst zijn. Opeens zag ik het voor me. Ik wist dat ze er waren en allemaal om hem heen stonden, terwijl ze lachten en hem uitjouwden.

Ik was de trap af en het huis uit voordat iemand me kon tegenhouden. Terwijl ik de deur dichtsloeg, hoorde ik dat mijn vader me iets nariep.

De stoplichten werden op het goede moment rood. Ik rende de grote weg over, langs de bibliotheek en het bushokje, het park in. Ik sprong over het hekje rond de kinderspeelplaats, en een moeder die haar dochtertje op de schommel duwde, schreeuwde boos naar me, voordat ik aan de andere kant weer over de omheining sprong. Ik was er bijna.

Tot mijn grote opluchting hoorde ik geen geroep en gejouw, maar alleen opgewonden gekwaak. Behalve de eenden was er niemand. Tenminste, dat dacht ik. Maar toen zag ik dat de eenden niet alleen waren in de vijver. Poppo stond tot aan zijn middel in het water, met zijn rug naar me toe. Ik riep hem en rende naar de rand van het water. Hij draaide zich niet om. Ik rende rond de vijver, zodat hij me wel moest horen en zien. Hij had iets in zijn hand, en er dreef

rommel in het water om hem heen. Ik begreep meteen wat er was gebeurd. Ik stapte snel het water in en waadde naar hem toe. Hij had de boeg van de reddingsboot in zijn ene hand, en de achterstevan in zijn andere hand. De gele schoorsteen dreef naar me toe, en ik pakte hem. Vlak onder het oppervlak zag ik het stuurwiel en dat viste ik ook op. Ik zocht de stuurman met de zuidwester, maar die was weg.

“Opeens waren ze er,” zei Poppo. “Ze riepen vreselijke dingen. En daarna gooiden ze stenen. Honderden. Ze gingen maar door. Ik weet niet waarom. Ik weet echt niet waarom.”

Niets wat ik zei kon hem overhalen uit de vijver te komen. Hij zei dat hij moest blijven tot hij alle stukjes van haar had gevonden. Toen kwamen mijn vader en mijn moeder. Ze waadden naar ons toe en namen hem elk bij een elleboog. Zonder zich iets van zijn protesten aan te trekken, leidden ze hem naar de kant. Toen ik omkeek, zag ik de eenden tussen de laatste wrakstukken zwemmen. Ze hapten ernaar, lieten weer los en zwommen ten slotte teleurgesteld weg.

Na de vernieling van de ‘Lucie Alice’ ging het weer snel bergafwaarts met Poppo. Dokter Wickens zei dat hij niet ernstig ziek was. Hij had alleen een verkoudheid opgelopen. Maar zelfs ik kon zien dat er veel meer aan de hand was. Hij raakte steeds dieper in de put. Hij zat daar maar in zijn stoel, met glazige, niets ziende ogen. Het leek of hij verdwaald was in een groot verdriet, en geen uitweg meer kon vinden. Ik zei

dat het niet belangrijk was wat er met de ‘Lucie Alice’ was gebeurd. Hij kon altijd een nieuwe maken.

Ik streelde zijn hand en zei dat we het samen zouden doen. Maar ik geloof dat hij zich nauwelijks bewust was van mijn aanwezigheid. Hij wilde niet eten en weigerde zelfs zijn gecondenseerde melk.

Op een avond kwam de dokter om Poppo een injectie te geven. Het was alleen om hem erbovenop te helpen, zeiden ze, en ze stuurden me naar boven. Ze wilden ongestoord met de dokter praten. Ik hoorde hun gedempte stemmen beneden in de keuken, maar de kraan liep of het theewater kookte en ik verstond niet wat ze zeiden.

Op school moest ik een paar dagen moed verzamelen, voordat ik kon doen wat ik moest doen, en kon zeggen wat ik moest zeggen. Shirley Watson wist wat er ging komen. De schuld stond op haar gezicht te lezen. Ze kon het niet verbergen. Dag in dag uit had ik haar in de klas en op het speelplein aangekeken, om te laten merken dat ik wist wie de ‘Lucie Alice’ had vernield. Eerst probeerde ze terug te staren, maar ik won telkens en ze sloeg haar ogen neer.

Ik wachtte het goede moment af. Op een dag zag ik in de pauze dat ze alleen was. Ik liep recht op haar af, tot we tegenover elkaar stonden. Om een of andere reden zonk de moed me niet in de schoenen. “Waarom?” zei ik. “Waarom heb je het gedaan?” Mijn stem klonk rustiger dan ik had

durven hopen. “Mijn grootvader had die boot voor mij gemaakt. Hij heeft er wekenlang aan gewerkt. En nu is hij ziek, heel erg ziek, dankzij jou. Vind je dat leuk?” Ik keek haar onverschrokken aan. “Nou? Nou?” Zonder iets te zeggen draaide ze zich om en rende weg.

Toen ik die middag naar huis ging, kon ik wel zingen van vreugde en trots. Ik vertelde Poppo uitvoerig hoe ik Shirley Watson had overbluft. Ik wist niet zeker hoeveel hij ervan begreep, maar hij leek te luisteren. Toen ik klaar was met mijn verhaal, raakte hij even mijn gezicht aan en glimlachte flauw. “Lucie Alice,” zei hij. “Lucie Alice.” Verder niets.

Ik zag niet aankomen wat er daarna ging gebeuren. Misschien wilde ik het niet zien. Ruim een week kwam er elke dag een verpleegster om voor Poppo te zorgen, en de dokter was er ook bijna dagelijks. Ik zag mijn vader en moeder door de tuin lopen en ernstige gesprekken voeren, die ik niet mocht horen. Bij het avondeten keken ze elkaar veelbetekenend aan over tafel, en ik merkte dat mijn vader veel aardiger was voor Poppo dan anders.

Op een dag kwam ik thuis van school. Ik hing mijn jas op in de gang en ik weet nog dat ik het vreemd vond dat onze auto's alletwee buiten stonden. Blijkbaar waren mijn vader en moeder allebei vroeg thuis. Ze wachtten me op in de keuken. Mijn moeder had op school moeten zijn, en mijn vader op zijn werk. Er was iets aan de hand.

“Waar is Poppo?” vroeg ik, terwijl ik mijn tas op de grond liet vallen.

“Ga zitten, Cessie,” zei mijn vader. “We moeten je iets vertellen.” Hij keek mijn moeder aan om hulp te vragen.

“Het gaat over Poppo, Cessie.” Ze probeerde me iets te vertellen wat ze niet wilde vertellen. “Maak je geen zorgen. Het is niets ernstigs,” ging ze verder. “Hij moest alleen een tijdje weg. Zoals hij nu is, kunnen we niet voor hem zorgen. Hij nam zijn pillen niet en ging steeds verder achteruit. We moesten iets doen.”

“Wat bedoel je met ‘weg’?”

“O...” begon ze, zonder me aan te kijken, “het is een soort tehuis voor oude mensen. Een verpleeghuis waar ze goed voor hem kunnen zorgen. Hij heeft daar alles wat hij nodig heeft.”

“Shangri-La,” zei mijn vader. “Het heet Shangri-La. Het is er prachtig. Hij heeft het er vast naar zijn zin. Het is het beste voor hem. Echt waar.”

“Hé, dat schiet me nu pas te binnen,” zei mijn moeder. “Je vroeg laatst toch naar Shangri-La, Cessie? Wat grappig.”

Het was helemaal niet grappig.

8

De ‘Lucie Alice’

Dagenlang weigerde ik met hen te praten. Ik nam het hun allebei vreselijk kwalijk. Meestal zat ik op mijn kamer na te denken over wat ze Poppo hadden aangedaan. Af en toe kwamen ze naar boven en gingen op het bed zitten om met me te praten. Ik moest begrijpen dat Shangri-La op dit moment de beste plek voor hem was. Het was er heel prettig. Een beter tehuis kon je je bijna niet voorstellen, zeiden ze. Maar ik hield me doof voor alle verklaringen en smoesjes.

“Het is niet voorgoed,” zei mijn moeder. “Alleen voor een tijdje, tot hij weer beter is.”

“Je moet niet boos op ons zijn, Cessie,” smeekte mijn vader. “Ik weet hoe erg je het vindt, maar wat hadden we anders kunnen doen? Zoals hij nu is, heeft hij voortdurend goede verzorging nodig. Maar mama en ik moeten naar ons werk, en jij moet naar school. We konden hem niet meer alleen thuis laten, zoals hij er nu aan toe is. Je bent de brand

toch niet vergeten? Het heeft geen zin om boos te blijven. Je bereikt er niets mee, Cessie. Poppo komt er niet door terug.”

Maar ik was niet alleen boos omdat ze Poppo hadden weggestuurd, en dan ook nog naar een verpleeghuis. Daar konden ze niets aan doen. Het zat me vooral dwars dat ze het stiekem hadden gedaan. Ik was niet dom. Ik begreep best dat Poppo niet alleen kon blijven. Hij zou zichzelf misschien per ongeluk verwonden. Maar ze hadden hem zomaar naar Shangri-La laten brengen, waar Poppo vreselijk bang voor was, en ze hadden niets tegen mij gezegd. Ik had hen kunnen waarschuwen. Ik had het kunnen vertellen.

Voor straf besloot ik dat ze nooit meer mochten luisteren als ik viool speelde. Ik studeerde alleen nog als ik zeker wist dat ik alleen thuis was. Ik eindigde altijd met ‘Nowhere Man’, dat ik in gedachten opdroeg aan Poppo. Tijdens het spelen beloofde ik hem dat ik hem op een of andere manier zou bevrijden uit Shangri-La. Ik moest er altijd bij huilen. Maar op een middag besloot ik dat het afgelopen moest zijn met het gejammer. Ik ging doen wat ik meteen had moeten doen.

Ik borg mijn viool op en haalde mijn fiets uit de garage. Als ik hem wilde redden, moest ik naar hem toe. Om te beginnen moest ik uitzoeken waar het verpleeghuis Shangri-La was. Ik vroeg het aan een postbode. “Op de Zeeweg,” zei hij. “Aan de westkant van de stad, boven aan de heuvel.”

Het bleek een heel eind buiten de stad te zijn, voorbij de

vissershaven en de jachthaven. Het was zeker een paar kilometer. De heuvel was vreselijk steil, maar ik was vastbesloten om door te fietsen tot ik helemaal boven was. Op de top stapte ik hijgend af om uit te rusten. Aan de overkant van de weg stond een bord: 'Verpleeghuis Shangri-La'. Achter het gesloten witte hek was een oprijlaan met bomen erlangs, die allemaal klein en scheef waren door de zeewind. Ik zag gazons en rododendronstruiken en, nog net zichtbaar vanaf de weg, een groot crèmekleurig huis met een puntdak en keurige witte ramen.

Er was niemand te zien. Ik opende het hek en duwde mijn fiets de oprijlaan op. Het portaal was zo breed als ons hele huis. Rondom stonden geribbelde zuilen, zoals bij een tempel, en aan weerskanten van de voordeur keken twee leeuwen me woest aan. Ik drukte op de koperen bel en deed een stap naar achteren. Ik geloof niet dat ik bang was, maar ik hoorde mijn hart bonken in mijn oren. Er kwam niemand. Ik belde opnieuw. Er kwam nog steeds niemand. Ik duwde mijn fiets om de hoek van het huis en keek door het eerste raam naar binnen.

Verspreid door de kamer zaten allemaal heel oude mannen en vrouwen. Sommigen sliepen en knikkebolden met hun mond wijdopen. Anderen staarden afwezig voor zich uit, terwijl hun handen bevend op hun schoot lagen. Een paar lazen een tijdschrift. Een van hen keek op. Ik dacht dat ze

precies in mijn richting keek, maar ze zag me niet.

Het was een reusachtige vierkante kamer met een hoog plafond en een kroonluchter. Aan de muren hingen schilderijen in gouden lijsten, van boerenpaarden, zeilboten en dorpsfeesten. Eronder waren een heleboel grijsgroene stoelen met houten armleuningen neergezet. In de hoek stond een televisie aan, maar niemand keek ernaar.

Ik keek naar de gezichten op zoek naar Poppo, maar ik kon hem niet meteen vinden. Pas toen hij opstond en door de kamer naar me toe liep, herkende ik hem. Zijn wangen leken ingevallen en zijn huid was vaal. Hij stak een hand naar me uit.

“Cessie,” zei hij, zonder dat ik het kon horen.

“Wat heeft dit te betekenen?” klonk een stem achter me. Het was een vrouw met dunne lippen en scherpe oogjes in een spits gezicht. Haar grijze haar was net zo stijf als haar witte uniform. “Doe je dat vaak, bij mensen door de ramen gluren?”

Ik rende ervandoor over het gras, sprong op mijn fiets en reed de oprijlaan af. Bij het hek moest ik afstappen, en ik vocht met de grendel, die vast bleef zitten. Eindelijk gaf hij mee. Ik gooide het hek open en ontsnapte. Ik keek niet één keer om.

Maar zo gauw gaf ik het niet op. Op een of andere manier wilde ik Poppo te spreken krijgen. Ik wilde hem vertellen dat

ik niet had meegedaan aan de samenzwering, en dat ik er niets van had geweten. Daarom verbrak ik die avond mijn stilzwijgen.

“Ik wil naar Poppo toe,” zei ik. “Zelfs in de gevangenis mag je bezoek hebben.”

Ze leken opgelucht dat ik weer tegen hen praatte.

“Ze zeiden dat we hem een tijdje moesten laten wennen,” zei mijn moeder. “Maar hij is er nu twee weken. We zouden zaterdag kunnen gaan. Wat vind jij, Arthur?”

“Waarom niet?” antwoordde mijn vader, en toen glimlachte hij naar mij. “Vrede?”

“Vrede,” zei ik, maar ik meende het niet.

§

Ik moest nog een paar lange schooldagen zien door te komen, voordat het zaterdag was. Iedereen wist nu dat Poppo in Shangri-La zat. Een tante van Mandy Bethel scheen er een deeltijdbaan te hebben als verpleegster. Sinds mijn ruzie met Shirley Watson gingen zij en Mandy Bethel en de anderen me gelukkig uit de weg. Maar sommige kinderen vonden dat ze iets tegen me moesten zeggen. Ze wilden aardig zijn, maar soms klonk het heel anders. “Er zitten daar allemaal oude mensen’. ‘Het moet vreselijk voor hem zijn. Met al die oudjes, bedoel ik’. ‘Ik heb ze wel eens gezien in hun bus, als ze een uitje hadden. Het leken wel fossielen.” Enzovoort. Ik

verdroeg het zo goed mogelijk, maar het viel niet mee.

Op vrijdagochtend hadden we godsdienstles van mevrouw Morecambe. Zoals zo vaak bij haar, liep het helemaal uit de hand. Ze kon geen orde houden, maar haar lessen waren altijd interessant. Ze had het over hindoeïsme en reïncarnatie. Sommige kinderen zagen hierin een kans om haar op stang te jagen door te zeggen wat ze in hun volgende leven wilden worden. Ze noemden steeds raardere dieren: een olifant, een kangoeroe, een mestkever, een langpootmug, een vlo. Ten slotte had ze er genoeg van. Ze sloeg op de tafel. “Het is niet iets om grappen over te maken,” riep ze, terwijl ze ons woedend aankeek. “Het wordt tijd dat sommigen van jullie erachter komen dat het leven niet één grote grap is, en de dood ook niet.” Er werd nog gegiecheld. “Zo leuk vind je het niet meer als je tijd gekomen is, en die komt. Voor ons allemaal. Ik heb een tante die in het verpleeghuis Shangri-La zit. En ze komt er nooit meer uit. Ze is er al vijfjaar. Ze heeft de ziekte van Alzheimer. Ze kan niet zelf eten. Op sommige dagen weet ze niet eens meer wie ze is. Mij heeft ze al twee jaar niet meer herkend.” Plotseling keek iedereen naar mij. “Geloof me,” ging mevrouw Morecambe verder, “oud worden is geen pretje.” Nu lachte er niemand meer.

Na de les riep mevrouw Morecambe me bij zich. “Zo slecht is het niet in Shangri-La, Cessie. Ze doen wat ze kunnen,” zei ze. Dus zij wist het ook. “Maak je geen zorgen.”

Het was aardig van haar, maar het hielp niet. De herinnering aan Poppo's bedroefde gezicht achter het raam achtervolgde me dag en nacht. Zijn ergste nachtmerrie was werkelijkheid geworden, en het was mijn schuld, in elk geval voor een deel. Ik had hem beloofd dat hij nooit naar Shangri-La hoefde te gaan, en die belofte had ik gebroken. Ik moest hem eruit krijgen. Hoe dan ook.

Ik dacht aan bijna niets anders. Ik stelde me voor dat Poppo en ik midden in de nacht weg zouden sluipen om naar het station te gaan. Dan konden we 's ochtends de eerste trein nemen. Het maakte niet uit waar die naartoe ging. Ik had bijna honderd pond op de bank. Daarmee konden we een heel eind komen. Poppo kon modelscheepjes maken om te verkopen, en ik zou voor hem zorgen. Het zou allemaal goed komen. We zouden ergens in een afgelegen huis gaan wonen, waar niemand ons zou zoeken.

Ik wist wel dat het een droom was, maar ik kon het niet uit mijn hoofd zetten. Ik hoopte dat een deel ervan toch zou uitkomen.

Toen we die zaterdagochtend met de auto naar Shangri-La gingen, hoopte en droomde ik nog steeds. We sloegen af en reden de oprijlaan op. "Zie je wel, Cessie?" zei mijn moeder. "We hebben het toch gezegd. Wat is het mooi, hè? Dat uitzicht en die rozenperken. Kijk, ze kunnen ook croquet spelen. En dan moet je het binnen zien. Er is een

bibliotheek, en een televisiekamer. En er liggen overal kleden. Het is een paradijs op een heuvel, met prachtig uitzicht op de haven. Het heet niet voor niets Shangri-La.”

We waren niet de enige bezoekers. Voor het huis stonden een stuk of vijf auto's geparkeerd, en op het gras waren mensen croquet aan het spelen. Een paar kleine kinderen sprongen over de poortjes alsof het horden waren.

“Misschien zijn het onze toekomstige Olympische kampioenen, meneer Stevens,” klonk een stem achter me. Ik herkende de stem onmiddellijk. Over de oprijlaan kwam de stijve mevrouw met het witte uniform naar ons toe die ik al bij mijn vorige bezoek had ontmoet. De mevrouw met de scherpe oogjes en de dunne lippen. Ik probeerde me achter mijn moeder te verstoppen.

“Ik heb gisteravond naar uw programma geluisterd, meneer Stevens. Het was weer voortreffelijk. En wie hebben we daar?”

“Dit is Cessie, Poppo's kleindochter,” zei mijn moeder, terwijl ze opzij stapte zodat ik vol in het zicht stond. “Cessie, dit is mevrouw Davidson. Ze is de directrice, en ze zorgt nu voor Poppo.” Mijn angst dat ze me zou herkennen was onnodig. Mevrouw Davidson had geen belangstelling voor me. Algauw was ze diep in gesprek met mijn vader en moeder. Ze waren mij helemaal vergeten.

“Het is nog vroeg,” zei mevrouw Davidson, “maar uw

vader gaat al goed vooruit, meneer Stevens. Natuurlijk is hij wel eens lastig, maar daar zijn we aan gewend, hier in Shangri-La. Hij neemt nog steeds zijn pillen niet, maar daar is niet veel aan te doen. We kunnen hem niet dwingen...”

“Eet hij nu beter?” vroeg mijn moeder.

Ze hadden zich allemaal van me afgewend en liepen in de richting van het huis. Ik greep mijn kans en ging ervandoor. Ik wilde Poppo vinden voordat zij bij hem waren. Dan kon ik hem vertellen over mijn plannen voor zijn ontsnapping. Hij moest weten dat ik hem niet in de steek had gelaten, en het ook nooit zou doen.

Blijkbaar lette ik niet goed op. Toen ik het grasveld overstak en langs de rozenperken naar het raam liep waar ik Poppo had gezien, botste ik tegen een man in een rolstoel.

“Waar ga jij zo snel naartoe, jongedame?” zei hij. Ik dacht dat hij woedend zou zijn, maar dat was hij niet. “Ben je bij iemand op bezoek?”

“Ik zoek Poppo,” zei ik. “Hij is mijn grootvader.”

Hij glimlachte en ik zag dat hij heel regelmatige gele tanden had. Hij stak zijn hand uit. “Ik ben Harry,” zei hij, “en jij bent natuurlijk Cessie. Hij heeft het altijd over je. Over zijn mooie kleindochter. Het is een fijne kerel, je grootvader. Hij pikt geen onzin van de Draak.” Ik wist meteen wie hij bedoelde. Hij keek om zich heen en wenkte me naderbij. “Op bezoekdagen is ze een en al glimlach. Maar als ze weg

zijn, is het een heel ander verhaal. Ze schreeuwt tegen ons alsof we allemaal doof zijn. En ze behandelt ons als een stel halvegaren. Geloof me, het is niet goed wat ze doet. Helemaal niet goed. Poppo is de enige die iets terug durft te zeggen. Dat bevalt haar helemaal niet. Ze heeft het nu al op hem gemunt, maar Poppo trekt zich er niets van aan.”

“Waar is hij nu?” vroeg ik.

“Hij gaat vaak naar de bunkers op de rotsen. Daar zit hij naar de schepen te kijken die de haven in en uit varen, en soms naar de vogels. Of hij leest gedichten. Hij is dol op gedichten, hè? Het is de beste plaats om te denken, zegt hij.” Hij wees tussen de bomen door. “Hij wil daar liever niet gestoord worden. Maar als jij het bent, vindt hij het vast niet erg.” Ik begon weg te lopen, maar hij was nog niet uitgesproken. “Ik zal je nog iets vertellen, jongedame. Je grootvader is hier nog niet lang, maar voor ons is hij een frisse wind. Hij laat ons glimlachen. En dat is heel wat waard. Ga nu maar.”

Ik zag Poppo boven op een betonnen bunker staan. In de zijkanalen zaten sleuven, waar vroeger de lopen van de kanonnen naar buiten staken. Hij keek met een verrekijker naar de zee. Hij had me niet gehoord. Daarom klom ik achter hem omhoog en tikte hem op zijn schouder.

Toen hij me zag, begon hij te stralen. Hij drukte me even stevig tegen zich aan en hield me toen op armlengte. Hij leek

veel gelukkiger dan de laatste keer dat ik hem had gezien. Meer zichzelf. “O Cessie, ik hoopte zo dat je zou terugkomen,” zei hij. “Ik hoopte het elke dag. Heeft de Draakje niet te pakken gekregen de vorige keer? Heeft ze je niet te pakken gekregen?” Ik schudde mijn hoofd. Ik wilde hem alles vertellen over mijn plan voor zijn ontsnapping, maar ik kreeg de kans niet. “Mooi zo. Luister, Cessie. Ik heb nieuws voor je, goed nieuws. Ik heb me iets herinnerd, iets belangrijks. De boot die ik voor je heb gemaakt, is niet alleen een boot.”

“Wat bedoel je?”

Zijn ogen schitterden van opwinding. “Ik woon er, Cessie. Het is mijn huis. Die boot is mijn huis. Ik woon op de ‘Lucie Alice’.” Ik keek waarschijnlijk een beetje ongelovig. “Echt waar. Ik woon op die boot. Eerlijk. Toen ik een paar dagen geleden wakker werd, wist ik het opeens. Ik weet niet hoe het komt. Misschien komt mijn geheugen eindelijk terug. Het werd tijd ook. Ze ziet er net zo uit als de boot die ik voor jou had gemaakt en die ze hebben vernield. Ik ben niet gek, Cessie. Echt niet. Een tijdje heb ik dat zelf ook gedacht, en het joeg me de stuipen op het lijf. Maar het is niet zo. Geloof je me?”

“Natuurlijk,” zei ik, maar ik had nog twijfels. “Waar ligt je boot dan? Waar woon je?”

Hij keek opeens somber. “Dat is het probleem, Cessie. Ik

weet het niet. Toch moet de ‘Lucie Alice’ ergens liggen. Ik probeer het te bedenken, en dat lukt me heus wel. Het lukt me. Je zult het zien.”

Een paar meeuwen cirkelden boven ons hoofd en vlogen naar zee. “Kleine mantelmeeuwen,” zei hij. “Kijk.” Hij deed zijn verrekijker af en gaf hem aan mij. Het duurde even voor ik de meeuwen gevonden had. Ze zweefden op de opstijgende lucht boven de rotsen. “Zo vrij zou ik ook willen zijn,” zei Poppo. “Mijn hele leven heb ik aan één ding een hekel gehad, Cessie. Weet je wat dat is? Opgesloten zitten, niet weg kunnen, gecommandeerd worden. Daarom was ik altijd zo bang voor Shangri-La. Een vriend van me had me er alles over verteld. Hij heet Sam. Toen zijn oudere broer in de war begon te raken, moest Sam hem hierheen sturen, om hem te laten verzorgen. Hij vond het vreselijk hier, maar hij is er nooit meer uit gekomen. Dat zal mij niet overkomen, Cessie. Ik ga hier zo gauw mogelijk weg.” Hij was nu boos. Bozer dan ik hem ooit had gezien. “Het zijn beste mensen hier in huis. Maar die mevrouw Davidson, die Draak die we allemaal moeten gehoorzamen, schreeuwt tegen ons. Soms zijn we een beetje traag, en sommigen van ons plassen in onze broek. Maar daar kunnen we toch niets aan doen? En zij maar schreeuwen. Het is niet goed, Cessie. Niet eerlijk. Ze is een tiran. Geloof me, ik ga hier weg. En als het even kan, neem ik Harry en de anderen mee. Zodra ik me herinner

waar die boot van me ligt, ga ik ervandoor. En ik kom hier nooit meer terug.”

Op dat moment hoorde ik de stem van mijn moeder tussen de bomen.

“Poppo!” riep ze, terwijl ze snel naar ons toe kwam. Mevrouw Davidson en mijn vader waren bij haar.

“We hebben u gezocht, meneer Stevens. Ik had toch gezegd dat u binnen in het dagverblijf moest blijven om uw bezoekers te ontvangen,” zei mevrouw Davidson. Haar stem klonk nu een stuk scherper.

“Hoe gaat het, Poppo?” vroeg mijn moeder, terwijl ze hem van de bunker af hielp. “Mevrouw Davidson zegt dat je de laatste tijd goed eet. Dat is fijn. Heel fijn.” Ze keek uit over zee en haalde diep adem. “Wat een heerlijke plek!”

“Lukt het een beetje?” vroeg mijn vader.

“Steeds beter, Arthur. Weet je waarom? Ik vertelde het net aan Cessie. Ik herinner me weer waar ik woon. Op de ‘Lucie Alice’.” Ze keken hem allemaal verbijsterd aan. “Echt waar. Ze lijkt precies op de boot die ik voor Cessie heb gemaakt. Ik woon op een reddingsboot.”

We bleven niet lang praten. Poppo probeerde uit te leggen hoe het kon dat hij het zo zeker wist van de ‘Lucie Alice’, hoewel hij zich niet herinnerde waar ze lag afgemeerd. “Dat schiet me nog wel te binnen,” zei hij. Maar ik zag wat Poppo niet zag. Ze dachten allemaal dat hij zijn verstand

begon te verliezen en inderdaad thuishoorde in Shangri-La.

Ondertussen keek mevrouw Davidson me alsmaar aan. Ik wist zeker dat ze me begon te herkennen.

Toen we weggingen, nam ze Poppo bij zijn elleboog. “Ik denk dat u beter binnen kunt komen, meneer Stevens. Het is hier nogal fris.”

“Het is hier prima,” zei Poppo, terwijl hij zich lostrok. “Ik hou wel van een windje. Dat verdrijft kwade dampen, als u begrijpt wat ik bedoel.” Mevrouw Davidson keek hem nijdig aan.

Bij het afscheid omhelsde ik hem lang en stevig, zodat hij het zich zou herinneren als ik weg was. Ik vocht tegen mijn tranen. “Nu moet je niet gaan huilen, meisje,” fluisterde hij. “Dat kan ik er niet bij hebben.”

Mijn moeder zoende hem ook. “Het is niet voorgoed, Poppo,” zei ze. “Dat begrijp je toch? Alleen tot je beter bent. We komen gauw nog een keer.”

Mijn vader gaf Poppo een hand. Ze knikten elkaar toe en keken elkaar vluchtig aan.

“Ziet u?” zei mevrouw Davidson, terwijl we wegliepen. “Hij zegt zulke vreemde dingen. Hij leeft een beetje in een fantasiewereld, vrees ik. Maar hij komt hier wel tot rust. Ze hebben allemaal tijd nodig om tot rust te komen. Ik zal op hem letten. Maakt u zich geen zorgen.” In mijn oren klonk het als een dreigement.

Zwijgend reden we naar huis. Pas toen mijn vader de motor had afgezet, vertelde ik hun wat ik ervan vond. “Ik begrijp niet hoe jullie dat kunnen doen. Hoe kunnen jullie hem daar laten bij die afschuwelijke vrouw?” Ze bleven zwijgen, en daarom ging ik verder. “Jullie geloven hem niet, hè? Jullie geloven hem nooit. Als hij zegt dat hij op een reddingsboot woont, dan is dat zo. Waarom zou hij het verzinnen? Jullie denken zeker dat hij gek is. Maar jullie zijn zelf gek. Waarom vertrouwen jullie hem niet?”

Die nacht lag ik lang wakker, terwijl ik piekerde over dezelfde vragen. Ik vocht ertegen, maar mijn twijfels knaagden aan me. Was Poppo echt bij zijn verstand? Hoe kon hij nou op een reddingsboot wonen? Als ik de ‘Lucie Alice’ kon vinden en kon bewijzen dat er zo’n boot bestond...Plotseling wist ik wat ik moest doen. Ik geloof niet dat ik heb geslapen.

Ik stond vroeg op. Ik vertelde hun dat ik een eindje ging fietsen. Ik zocht overal in de jachthaven en de vissershaven. Maar nergens lag een reddingsboot. Na de lunch probeerde ik het nog eens. Er bestond geen ‘Lucie Alice’. Niemand had ooit van haar gehoord. Misschien hadden ze toch gelijk. Misschien was Poppo echt ziek en kon hij niet goed meer denken. Ik herinnerde me wat mevrouw Morecambe tijdens de godsdienstles over haar tante had gezegd, die de ziekte van Alzheimer had. Ik zocht het op in de medische encyclopedie van mijn moeder. Het duurde even voordat ik het had

gevonden, want ik wist niet hoe je het schreef. Alles wat ik las, bevestigde mijn ergste vermoedens. De ziekte van Alzheimer begon met verward denken en wisselend geheugenverlies. Toen ik klaar was met lezen, was ik ervan overtuigd dat Poppo die ziekte had.

Na twee slapeloze nachten was ik de volgende dag zo moe en zo ongerust dat ik bijna niet kon denken. Iemand die ik beslist niet wilde ontmoeten op school, was Shirley Watson. Tussen de middag zat ik in mijn eentje onder een boom mijn boterhammen op te eten, toen ik haar naar me toe zag komen. Ik kon niets meer doen om haar te ontlopen. Ze bleef voor me staan en keek op me neer, met de zon in haar rug. Even dacht ik dat ze me ging schoppen.

“O ja, over die boot...” zei ze op een verzoenende, bijna vriendelijke toon. “Ik heb hem gezien.”

“Wat bedoel je? Je hebt hem vernield, weet je nog?”

“Nee, ik bedoel een echte, een grote. In het kanaal, bij de sluis. Ben je daar wel eens geweest?” Ik schudde mijn hoofd. “Ik ben er gisteren met mijn broer gaan vissen. Er liggen een heleboel plezierjachten voor die oude pakhuizen, en helemaal aan het eind ligt een boot die heel erg lijkt op de boot die je grootvader had gemaakt. Hij is precies hetzelfde. Ik hou je niet voor de gek, Cessie. Ik zweer het. Hij ligt er echt. De ‘Lucie...’ en nog wat, heet hij. Met een grote gele schoorsteen. Hij is blauw, net als...” Ze wipte zenuwachtig van

de ene voet op de andere. “Ik kan hem je laten zien, als je wilt. Zullen we na school gaan kijken?”

9

Vermist

Het was een lange wandeling van school naar het kanaal, helemaal aan de andere kant van de stad. Onderweg voelde ik me de hele tijd niet prettig. Shirley Watson zei niet veel. Over de vernieling van de ‘Lucie Alice’ spraken we niet. Ze vroeg naar Poppo, en ze leek echt bezorgd, alsof ze om hem gaf. Dat was niets voor haar. Toch was ik bang dat ik op een of andere manier in de val werd gelokt. Ik bleef alleen bij haar omdat ik wist dat een deel van haar verhaal waar moest zijn. Niemand kon weten wat Poppo me in Shangri-La over de ‘Lucie Alice’ had verteld, en ze kon het niet verzonnen hebben. Maar ze bleef Shirley Watson. Dus was ik op mijn hoede.

Toen we bij de sluis kwamen, werd ik steeds nieuwsgieriger, maar ook zenuwachtiger. Op de brug bleef ze staan en wees. “Kijk, daar,” zei ze. Eerst kon ik alleen een gele schoorsteen ontdekken aan het eind van de rij kleurig

geschilderde plezierjachten. Maar toen zag ik ook de donkerblauwe zijkant van de boot. Hij was breder dan de jachten en de bolle romp stak een stuk uit. Er hingen touwlussen aan, net als bij het model dat Poppo voor me had gemaakt. Ik keek angstig om me heen, alsof ik een hinderlaag verwachtte.

“Waar ben je bang voor?” vroeg Shirley Watson.

“Voor jou,” zei ik. En toen vroeg ik haar ronduit: “Waarom doe je dit? Waarom heb je me hierheen gebracht?”

Ik wist niet dat Shirley Watson kon huilen, maar plotseling had ze echte tranen in haar ogen. “Wat er met je grootvader is gebeurd...Dat was mijn bedoeling niet. Het is uit de hand gelopen. Ik weet niet waarom we het hebben gedaan. Ik wou dat...” Ze kon geen woord meer uitbrengen. Ze draaide zich om en liep weg. Ik bleef alleen achter bij het kanaal.

Toen ik de brug afliep, begon het te regenen. Ik haastte me langs de jachten, die namen hadden zoals ‘Kontiki’ en ‘Hispaniola’. Aan het eind van de rij zag ik de verticale boeg van de reddingsboot, die statig oprees uit het water. Op de zijkant stond met grote rode letters: ‘Lucie Alice’. Ik stapte over de landvasten en liet mijn hand langs de romp glijden. Ze voelde heel sterk en stevig aan.

Het pad voor en achter me was leeg, en ik zag ook niemand op de boot. “Hallo?” riep ik. “Is er iemand aan

boord?” Toen zag ik het reusachtige stuurwiel van glimmend hout en koper. Het was zo hoog als een man. Erachter in de diepte lag de duisternis van de kajuit. Afgezien van de grootte was het enige verschil tussen deze boot en Poppo’s model dat er geen man met een zuidwester bij het stuurwiel stond. Verder waren ze precies hetzelfde. Voor de zekerheid riep ik nog een keer. Er kwam geen antwoord, en er was niemand die me zag, behalve een paar zwanen die langsgleden over het water. Het leek of ik rustig aan boord kon gaan.

Ik bleef even bij het stuurwiel staan en pakte het vast. Het was niet moeilijk om me de huizenhoge golven voor te stellen, en het dreunen van de motoren en de kreten van de zeelui in nood. Ik voelde bijna het stuivende water in mijn gezicht, en de gierende wind die overal om me heen de golven wild opzwiepte. Net als de man met de zuidwester klampte ik me vast aan het stuurwiel. Ik keek omhoog naar de schoorsteen, maar de regen prikte meteen in mijn ogen, zodat ik de andere kant op moest kijken. Er was een soort gangpad omlaag, naar de kajuit of de machinekamer.

In de naar olie ruikende duisternis benedendeks was het in het begin moeilijk om iets te onderscheiden. Midscheeps zag ik vaag twee grote motoren, en daarachter een deurtje met een koperen kruk. Ik probeerde het open te maken, maar het zat stevig op slot. Ik draaide nog eens aan de kruk en rammelde. Ik zette mijn schouder tegen het deurtje en

duwde, maar het gaf niet mee. Toen pas bedacht ik dat ik daar helemaal niet mocht zijn, en erger nog, dat ik betrappt kon worden.

Om me heen zuchtte en kreunde de boot als een levend wezen. Het leek wel of ze wist dat ik een indringer was, en me wilde vertellen wat ze daarvan vond. Mijn ogen begonnen nu gewend te raken aan het donker. Links van me zag ik, onder aan een trapje, een kombuis met een gootsteen, een klein aanrecht en een gasbrander. Op een plank stond een fles afwasmiddel, en aan haken boven het aanrecht hingen een paar steelpannetjes en een koekenpan. Alles was keurig opgeruimd.

Ik wilde net de kraan proberen, om te kijken of hij het deed, toen ik boven me op het dek voetstappen hoorde.

“Kom eruit, wie je ook bent,” riep een mannenstem, en hij klonk niet vriendelijk. “Ik weet dat je daar bent.” Ik dacht erover om me in het donker te verstoppen, maar ik begreep dat het geen zin had. Ik kon nergens heen. Vroeg of laat zou hij me vinden. Ik had geen keus. Ik klom omhoog naar het schelle daglicht.

Hij had een schipperspet achter op zijn hoofd en droeg een marineblauwe trui vol gaten. Hij wees met zijn pijp naar me alsof het een wapen was.

“Wat voer jij daar uit, verdikkeme?” Ik dacht koortsachtig na. Ik wist hoe schuldig ik eruitzag. “Ben je de boel kapot aan

het maken?”

“Nee,” bracht ik met moeite uit.

“Wat dan? Die boot is van iemand. Je kunt niet zomaar rondsnuffelen op de boot van iemand anders, als je daar zin in hebt. Die jongelui zijn tegenwoordig allemaal hetzelfde. Jullie denken maar dat je kunt doen waar je zin in hebt. Nou, op mijn terrein kan dat niet. Ik ben de sluiswachter en ik hou alle ligplaatsen in de gaten. Dat is mijn werk. Deze boot is van een vriend van me, een goede vriend. Hij heeft hem zelf opgeknapt. Hij is er apetrots op.”

“Hij is mijn grootvader,” zei ik. Boven ons hoofd krijsten meeuwen, en plotseling begreep ik het allemaal. Alles wat Poppo had gezegd, was waar. Door de ramen kon hij het water zien. Er zwommen eenden in het kanaal en er krijsten altijd meeuwen rond zijn huis. Hij woonde op een boot, en de boot heette de ‘Lucie Alice’, precies zoals hij had gezegd.

“Hoe heet je grootvader dan?” vroeg de sluiswachter. Ik kon horen dat hij me niet geloofde.

“Stevens. Net als ik. Maar we noemen hem Poppo. Dat doet iedereen.” Hij leek verbaasd, bijna teleurgesteld. “En hij heeft een lange, gelige paardestaart,” voegde ik eraan toe.

De sluiswachter had even tijd nodig om het te verwerken. “Is hij echt je grootvader?” vroeg hij, en ik knikte. “Ik wist niet dat hij familie had,” zei hij. “Is alles goed met hem? Ik heb hem al tijden niet meer gezien. Minstens een paar maanden,

denk ik. Ik weet dat hij vaak rondzwerft, maar nu blijft hij wel erg lang weg. Ik begon me zorgen te maken.”

“Hij is ziek geweest,” zei ik. “Daarom heeft hij bij ons gelogeed.”

“Het is toch niet ernstig?”

“Nee, het gaat al beter. Bedankt. Het probleem is...”

Onder het praten dacht ik hard na over wat ik zou gaan zeggen. “Ik moet een paar spullen voor hem van de boot halen. Maar hij heeft me niet verteld waar hij de sleutel van de kajuit bewaart. Die zit op slot.”

De sluiswachter glimlachte naar me en ik wist dat ik hem had overtuigd. “Dat is geen probleem. Omdat je familie van hem bent, zal hij het wel niet erg vinden als ik het je vertel. De sleutel ligt in de kombuis. Hij bewaart hem in het theebusje onder het aanrecht. Wens je hem het beste van Sam?”

“Bent u Sam?” vroeg ik.

“Ja, dat ben ik,” zei hij. “Heeft hij over me verteld?”

Dit was dus de vriend over wie Poppo het had gehad. De vriend wiens oudere broer naar Shangri-La was gebracht en er nooit meer uit was gekomen.

“Komt Poppo gauw weer terug?” vroeg de sluiswachter.

“Heel gauw,” antwoordde ik.

“Mooi,” zei hij. “Nou, het beste, hè.” Hij liep weg.

Ik vond de sleutel in het theebusje, precies zoals hij had gezegd. De deur van de kajuit ging makkelijk open en ik

stapte naar binnen. Het was een heel huis in één lange kamer. De vloer was bezaaid met versleten kleden, die over elkaar heen lagen. Zijn bed was aan het uiteinde, met een radio op het nachtkastje. Er stonden drie leunstoelen onder een enkele olielamp, die midden in de kajuit aan het plafond hing, en tegen de wanden rondom lagen stapels boeken. De kajuit was erg groot. De volle breedte van de reddingsboot en de helft van de lengte, schatte ik. Toch was het er gezellig.

Aan de zijkant was een bureau vol zeekaarten, met een verrekijker en een ingelijste foto erop. Ik liep erheen en ging zitten. Nu zag ik dat niet alle boeken in het Engels waren. Sommige waren in het Frans. Op alle planken en richels waar geen boeken lagen, stonden modelschepen: viskotters, klippers, mammoettankers en tientallen zeilboten. Aan de andere kant van de kajuit, onder het raam, was een werkbank. Daarop lag een onvoltooid model van een oorlogsschip, met een beitel en een uitgeknepen lijmtube ernaast. En er zwierven overal stukjes gebruikt schuurpapier rond.

Ik draaide de foto naar het licht om hem beter te kunnen zien. Het was een foto van mijn vader, met zijn gedrukte handtekening eronder, zoals hij aan fans stuurt die hem schrijven. Ik vond het niet prettig dat hij naar me glimlachte, en keek de andere kant op. Daardoor zag ik voor het eerst de wand achter Poppo's bed, in de donkerste hoek van de kajuit. Hij hing vol krantenknipsels. Ik knielde op het bed om ze

beter te kunnen bekijken. Het grootste knipsel was een foto van een strand. Een breed strand dat zich uitstrekte tot in de verte, met hoge duinen erachter en donkere rookpluimen die opstegen uit een stad aan de horizon. Op de voorgrond stonden lange rijen soldaten in zee, met helmen op, en sommige met een geweer dat ze boven hun hoofd hielden. Op een andere foto was een reddingsboot te zien, die van voor tot achter was volgeladen met soldaten. Een reddingsboot met één schoorsteen in het midden, en een boeg die verticaal oprees uit het water.

Erboven stond met grote letters: ‘Reddingsboot van Lowestoft redt honderden militairen’. Ik kon het verhaal eronder net lezen:

De ‘Michael Hardy’ uit Lowestoft was een van de zestien reddingsboten die deelnamen aan de heldhaftige evacuatie van het Britse expeditieleger uit Duinkerken. Samen met honderden andere kleine schepen haalde ze de troepen van het strand en bracht hen naar de grotere schepen die voor de kust lagen. Onder voortdurende bombardementen en beschietingen voer de ‘Michael Hardy’ twee dagen en nachten heen en weer. Twee keer werd ze in het donker geramd door Duitse torpedoboten, maar nadat ze haar dappere werk had gedaan, keerde ze op eigen kracht terug naar Lowestoft.

Zo hingen er nog een paar artikelen, allemaal met foto's. Er waren foto's bij van zinkende schepen, en van rijen soldaten die vermoeid van schepen afliepen. Op andere werden soldaten met hun handen op hun hoofd weggevoerd in gevangenschap.

Opeens ontdekte ik midden in deze oorlogscollage een kleine bruinige foto van een jonge vrouw die voor een huis stond. Het was de enige foto die niet uit een krant was geknipt. De vrouw streek haar haren uit haar ogen en lachte naar de camera. Ik maakte de foto los en nam hem mee naar het licht. Er stond iets achterop geschreven. "Lucie Alice. Dunkerque 1940. Pour toujours." De letters waren verkleurd, maar nog net leesbaar.

Ik bleef lang in het halfduister van de kajuit zitten, met de foto van Lucie Alice voor me op Poppo's bureau, en probeerde er iets van te begrijpen.

Toen ik wegging, legde ik de foto van Lucie Alice en een van de krantenknipsels in mijn Engelse schoolboek en nam ze mee. Ik begreep er nog niet veel van. Het was duidelijk dat deze reddingsboot, waarop Poppo woonde, in Duinkerken was geweest. Ze zag er precies zo uit als de boot op de krantenfoto's. Maar toen heette ze de 'Michael Hardy', en nu de 'Lucie Alice'. Waarom?

Ik bleef op het pad staan en keek op naar de reddingsboot. Het was een grote boot. Hoeveel soldaten zou ze per keer

hebben opgehaald? Tweehonderd, driehonderd? Poppo was er vast bij geweest toen het gebeurde. Was hij een van de soldaten die gered waren van het strand? Of was hij een bemanningslid geweest van de ‘Michael Hardy’? En wie was die Lucie Alice eigenlijk? Wat betekende ‘pour toujours’? Was het Lucie Alice die hem Frans had geleerd? Kende Poppo daarom Frans?

Terwijl ik door de motregen naar huis liep en de onbeantwoorde vragen door mijn hoofd gonsden, bedacht ik dat ik op dat moment waarschijnlijk meer over Poppo’s verleden wist dan hijzelf.

Ik kwam laat thuis. Heel laat. Mijn vader en moeder waren dodelijk ongerust geweest, zeiden ze. Ze hadden iedereen gebeld om erachter te komen waar ik was. “Ik heb gewoon een wandeling gemaakt,” zei ik.

“Gewoon?” herhaalde mijn vader driftig, en hij keek me woedend aan. Toen stormde hij de keuken uit en liet me alleen met mijn moeder.

“Waarom doe je zulke dingen, Cessie?” zei ze, terwijl ze verdrietig haar hoofd schudde. “Niemand heeft er bezwaar tegen als je gaat wandelen, maar je had het ons moeten zeggen.”

“En jullie hadden het moeten zeggen toen jullie Poppo naar Shangri-La stuurden,” antwoordde ik.

Ik kon zien dat haar geduld ook bijna op was. “Dat was iets

anders. Dat weet je best. Ik kan niet met je praten als je zo doet. Ik moet nog proefwerken nakijken.”

Ik pakte een bekertje yoghurt uit de ijskast en ging zitten om na te denken. Ik kon niet wachten tot het bezoekuur op zaterdag om Poppo over mijn ontdekking te vertellen. Hoe eerder hij wist dat ik de ‘Lucie Alice’ had gevonden, en hoe eerder hij de foto van Lucie Alice en het krantenknipsel zag, hoe eerder hij zich misschien de rest zou herinneren. Bovendien popelde ik om het hem te vertellen. Met deze nieuwe stukjes van de puzzel kon hij misschien eindelijk alles in elkaar passen. Ik besloot de volgende dag te spijbelen en naar Shangri-La te gaan. Andere kinderen hadden het ook gedaan zonder betrappt te worden. Als ik voorzichtig was, zou niemand het merken. En ik zou héél voorzichtig zijn.

Maar spijbelen was lang niet zo makkelijk als ik had gedacht. Ik ging op de gewone tijd van huis. Dat was mijn eerste fout. Ik was van plan om terug te gaan en te wachten tot mijn vader en moeder vertrokken. Dan wilde ik mijn fiets uit de garage halen en naar Shangri-La rijden. Maar ik was iets vergeten: ‘s ochtends op weg naar school was je nooit alleen. Er waren nog veel meer kinderen op straat.

Mandy Bethel was er zoals gewoonlijk, en de kinderen Martin van de overkant. En even later ook Shirley Watson en een stuk of tien andere kinderen. We liepen allemaal naar school. Niet echt samen, maar we gingen wel dezelfde kant

op. Ik kon niet zomaar teruggaan, zonder dat er vragen werden gesteld.

Ik was bijna bij het hek van het park voordat ik eindelijk een smoes had bedacht die ze misschien zouden geloven. Ik bleef opeens staan en deed of ik in paniek in mijn tas zocht. Toen Shirley Watson langskwam, stelde ze me precies de goede vraag.

“Ben je iets vergeten?” Ze bleef naast me staan.

“Mijn wiskundesommen,” antwoordde ik.

“Het was dezelfde, hè?” zei ze.

“Wat?” Ik begreep niet waar ze het over had.

“Die boot. Die oude boot in het kanaal.”

“O die...Ja...Bedankt...Ik moet snel naar huis om ze te halen...Ik haal je wel weer in.” Ik rende terug, de straat over en onze wijk in, zonder één keer om te kijken. Ik wist niet of ze me had geloofd, maar nu was ik in elk geval alleen.

Ik besloot me een tijdje in een bushokje te verbergen, tot ik zeker wist dat er niemand meer thuis was. Dat was maar goed ook, want even later kwam mijn moeder aanrijden in haar auto. Ik keek strak de andere kant op en deed een schietgebedje. Gelukkig reed ze voorbij zonder me te zien. Nu wist ik tenminste dat de kust veilig was.

Daarna liep het allemaal gesmeerd. Alleen leek de helling naar Shangri-La nog steiler en langer dan de vorige keer.

Uiteindelijk moest ik afstappen en lopen. Dat was maar

goed ook, want het gaf me tijd om na te denken. Ik kon niet zomaar naar binnen gaan en zeggen dat ik Poppo wilde spreken. Die mevrouw Davidson, de Draak, zou vast allerlei opdringerige vragen stellen. Ik had mijn schooluniform aan. Waarom was ik dan niet op school? Ik was alleen. Waar waren mijn ouders? De Draak mocht ik in geen geval ontmoeten.

Ik verborg mijn fiets diep in de rododendronstruiken langs de oprit. Daarna sloop ik door de bosjes, tot ik zo dicht bij het huis was als ik durfde. Voor het portaal met de pilaren was een wit busje geparkeerd. Ik kon net lezen wat er met grote roze letters op de zijkant stond geschreven: ‘Verpleeghuis Shangri-La’. Ik dacht erover om snel over de oprit naar het raam van de zitkamer te rennen dat uitkeek over het gazon. Het was niet ver, maar ik had er eenvoudig de moed niet voor. Ik zag mensen rondlopen in het huis, maar ze waren te ver weg en leken te veel op schimmen om te kunnen zien of Poppo erbij was.

Toen had ik geluk. Ik zat al een tijdje besluiteloos in de bosjes, met mijn armen om me heen geslagen tegen de koude wind en met vreselijke slapende benen, toen de voordeur openging. Het was Harry, in zijn rolstoel. Hij rolde zichzelf uit de schaduw van het portaal naar de rozentuin aan de overkant van de oprit. Op zijn schoot had hij een soort mandje, misschien voor uitgebloeide bloemen. Het schoot

door me heen dat dit misschien het juiste moment was om iets te doen. De voordeur stond uitnodigend open, en Harry wist vast waar Poppo was. Het was maar goed dat mijn voorzichtigheid het toch won.

Plotseling stond mevrouw Davidson in de deuropening en riep hem na. “Niet langer dan een half-uur, meneer Mason. Begrepen?”

Harry deed of hij het niet hoorde, en reed verder.

De voordeur ging dicht. Harry hobbelde over het gras. Toen hij bij de rozen was, pakte hij een snoeischaar uit zijn mand en begon te snoeien. Ik keek naar hem, terwijl ik weggedoken zat in de bosjes, en vroeg me af wat ik nu moest doen.

“Cessie!” Hij keek me niet aan, maar het was Harry’s stem. Dat wist ik zeker. “Cessie! Niets zeggen en vooral niet bewegen. Ik heb je ontdekt, en dus kan zij het ook. Als je verstoppertje wilt spelen in donkergroene struiken, moet je geen rode blazer aantrekken, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik weet niet wat je van plan bent, jongedame, maar ik denk dat je spijbelt om naar Poppo toe te gaan. Ja hè? Nou, dat kan vanochtend niet. Hij vond zijn roerei bij het ontbijt niet lekker en zei er wat van. Dat stond haar niet aan, en dus heeft ze hem een uitgaansverbod opgelegd. Hij moet tot het middageten op zijn kamer blijven.”

“Maar ik moet hem spreken. Ik heb iets voor hem,” zei ik.

“Het is belangrijk. Heel belangrijk.”

“Goed, Cessie. Luister. Ik knip nog een paar uitgebloeide rozen af en dan kom ik naar jouw kant van de oprit. Ik zal zo dicht mogelijk bij je gaan staan. Geef me even de tijd. Maar verroer je niet. Je moet doodstil blijven zitten.”

Hij knipte nog een uitgebloeide roos af, keek even nonchalant op naar het huis en kwam toen over de oprit naar me toe rijden. In het midden van een klein bloemperk stond één rozenstruik. Daarnaast stopte hij, met zijn rug naar me toe, zodat hij tussen mij en het huis stond. Hij zette zijn rolstoel op de rem. Daarna stak hij zijn arm uit, nam een bloem tussen zijn vingers en trok hem voorzichtig naar zijn neus.

“De oude Fluwelen Toscaan,” zei hij, terwijl hij diep snoof en de geur in zich opzoog. “Een prachtige ouderwetse roos, met een hemelse geur. Heerlijk. Maar goed, wat wil je dat ik doe?”

“Vertel hem...” zei ik zo hard als ik durfde. “Vertel Poppo dat ik zijn boot heb gevonden. De boot waar hij woont. Ze ligt in het kanaal, bij de sluis. Ik ben er geweest. Ze heet echt de ‘Lucie Alice’, precies zoals hij had gezegd. En ik heb allerlei spullen gevonden, foto’s en krantenknipsels over de oorlog en de boot. Ik heb er een paar bij me. Misschien herinnert hij het zich allemaal weer als hij die ziet. Hij is gevallen en heeft zijn hoofd gestoten. Daardoor heeft hij zijn geheugen

verloren. Maar het komt terug, en dit zal helpen. Ik weet het zeker.”

“Dat heeft hij ons verteld, Cessie,” zei Harry. “Hij heeft ons alles verteld. Alles wat hij zich kan herinneren, tenminste. Hij zal dolgelukkig zijn als hij dit hoort. Echt in de zevende hemel. Hij kan er soms nogal verdrietig om worden als hij zich iets niet herinnert. Dan denkt hij dat hij niet goed snik is. Maar dat is onzin. Maak je geen zorgen, Cessie, hij is hier onder vrienden. De meesten van ons hebben een geheugen dat ons wel eens in de steek laat. Ik ook. Maar Poppo is geen halvegare. De Draak denkt van wel, maar volgens haar zijn we allemaal halvegaren. Waar heb je de foto’s?”

“In mijn tas. In mijn Engelse schoolboek.”

“Luister, Cessie. Luister goed naar me. Leg het neer waar je nu bent, en ga dan snel weg, voordat iemand je ontdekt. Ik zal ervoor zorgen dat hij het krijgt. Maak je geen zorgen.” Ik haalde mijn Engelse boek tevoorschijn en keek of de foto en het krantenknipsel er nog in zaten. Nadat ik het onder de rododendrons op de grond had gelegd, kroop ik langzaam op handen en voeten achteruit. Ik pakte mijn fiets, sprong erop en ging er als de bliksem vandoor.

De rest van de dag hing ik in huis rond, met de gordijnen dicht. Ik maakte me zorgen dat een of andere bemoeial me ‘s ochtends thuis had zien komen en het tegen mijn moeder zou zeggen. Ik dacht erover om viool te gaan spelen, maar dat

kon niet, want iemand zou me kunnen horen. Ten slotte ging ik naar mijn kamer en maakte mijn wiskundesommen af. Daarna ging ik lezen.

Toen mijn moeder thuiskwam, deed ik of ik heel moe was van school. Ik klaagde, bitter en heel overtuigend dacht ik, over al het huiswerk dat ik die dag had gekregen. Ze had geen medelijden met me, maar dat had ik ook niet verwacht. Ik was op dat moment niet erg bij haar in de gunst. “Dan zou ik maar aan het werk gaan, als ik jou was,” zei ze.

Dus zat ik even later weer op mijn kamer huiswerk te maken, of in elk geval te doen alsof. Ik zat er nog toen ik mijn vader thuis hoorde komen. Ik ging niet naar beneden. Ik hoorde ze geheimzinnig fluisteren in de keuken. Ze hadden het natuurlijk over mij. Ik knielde en hield mijn oor tegen de vloer. Ja hoor, ik had gelijk.

“Ze komt er wel overheen,” zei mijn moeder. “Je moet niet vergeten dat ze twaalf is. Geloof me, dat is een moeilijke leeftijd voor een meisje. Ze is inderdaad lastig, heel lastig. Maar alles bij elkaar genomen kun je het haar niet kwalijk nemen.”

“O, dan neem je het mij zeker kwalijk?”

“Nee, jou ook niet. Ik neem niemand iets kwalijk. Ook Poppo niet, of iemand anders. We hebben een beslissing genomen, en het was misschien wel de moeilijkste beslissing van ons leven. Jij vond het niet prettig om je vader naar dat

tehuis te sturen, en ik ook niet. Maar er zat niets anders op. Zal ik je eens wat zeggen, Arthur? Ik haat mezelf om wat we hebben gedaan, en jij ook, denk ik. En als wij onszelf haten omdat we hem daarheen hebben gestuurd, kunnen we het haar moeilijk kwalijk nemen dat ze ons ook haat. Toch? Ze houdt van die oude man, en wij hebben hem weggestuurd. Hoe moet ze zich dan voelen?”

Er werd aan de deur gebeld. Ik hoorde mijn vader de keuken uitlopen naar de gang. Ik sloop de overloop op, om het beter te kunnen horen. De voordeur ging open.

“Ja?” zei mijn vader.

“Is Cessie thuis?” Het was Shirley Watson. Ze was nog nooit eerder bij ons aan de deur geweest.

“Ze is boven.” Dat was de stem van mijn moeder.

“Is alles goed met haar?”

“Ja, natuurlijk. Waarom vraag je dat?”

“Nou...” begon Shirley, en er liep een koude rilling over mijn rug. Ik wist al wat ze ging zeggen. “Nou ja, we waren vanochtend op weg naar school, en toen was ze haar huiswerk vergeten. Ze ging terug om het te halen, maar ze is niet meer naar school gekomen. Ik heb haar overal gezocht. Ik dacht dat haar misschien iets was overkomen. Maar als ze thuis is...” Ze begreep nu dat ze me in de problemen had gebracht. Ik moet eerlijk zeggen dat ze probeerde het goed te maken. Maar het was te laat. “Nou ja, misschien...misschien voelde ze zich niet

lekker of zo.”

“Ja, dat zal wel,” zei mijn vader. Ik hoorde de woede al in hem opkomen.

“Nou,” zei Shirley Watson, “dan ga ik maar. Ik zie haar morgen wel weer. Dag.” De deur ging dicht.

“Cessie!” bulderde mijn vader onder aan de trap. “Kom naar beneden! Nu meteen!”

Ik verscheen boven aan de trap en liep langzaam naar beneden. Ik had geen haast. Ze stonden in de gang naar me te kijken. Ze wachtten tot ik halverwege was, binnen hun bereik, voordat ze losbrandden.

“Hoe kun je, Cessie?” zei mijn moeder. Ze probeerde de geduldige lerares te spelen. “Waar ben je geweest? Waarom? Waarom doe je zoiets?” Ik verschool me in mezelf, achter mijn muur van opstandigheid. Ik was niet van plan iets uit te leggen, of te zeggen dat het me speet, of zo.

“Als je zo doorgaat, Cessie...” Dat was mijn vader, die met zijn vinger in de lucht prikte in mijn richting en snel zijn zelfbeheersing verloor. “Als je zo doorgaat, moeten we maatregelen nemen. Heb je dat gehoord?”

Hoe kon ik het niet gehoord hebben? Hij schreeuwde zo hard hij kon, geen twee meter van me vandaan.

“Laat maar, Arthur,” probeerde mijn moeder weer. “Ik zal wel met haar praten. Laat het maar aan mij over.” Ze kwam naar me toe. “Is er iets op school? Heb je problemen? Is er

iemand die je pest?" Ze legde haar hand op de hand waarmee ik de leuning vasthield. Ik trok mijn hand terug. "Dit is niets voor jou, Cessie. Hoe kunnen we je helpen als we niet weten wat het probleem is?" Ze keek me diep in mijn ogen, maar ik ontweek haar blik niet. "Het heeft niets met school te maken, hè? Het gaat om Poppo. Je hebt gespijbeld om het ons betaald te zetten, hè? Ja toch?"

Mijn vader wilde zich er weer mee bemoeien, maar de telefoon ging en snoerde hem de mond. Mijn moeder nam aan.

"Ja, mevrouw Davidson?" Het was de Draak. Ze had me natuurlijk gezien bij Shangri-La en belde op om het te vertellen. Ik ging op de trap zitten en bereidde me voor op het ergste. "Wanneer was dat?" vroeg mijn moeder.

"Wat is er?" probeerde mijn vader ertussen te krijgen. Mijn moeder gebaarde dat hij stil moest zijn, maar hij ging toch verder. "Is alles in orde? Is hij ziek?"

Ze hield haar hand op de hoorn en schudde haar hoofd. "Nee, dat niet. Hij wordt vermist. Poppo wordt vermist. Na het middageten heeft niemand hem meer gezien. Ze hebben overal gezocht."

Nee, niet overal, dacht ik, terwijl ik mijn blijdschap zo goed mogelijk probeerde te verbergen. Niet overal.

10

Duinkerken

Ze gingen meteen naar Shangri-La, zeiden ze, om met mevrouw Davidson te praten. Ik moest thuisblijven, voor het geval Poppo in de tussentijd naar huis zou komen. Dan moest ik hen meteen opbellen in Shangri-La. Terwijl ze de deur uitgingen, gaven ze me nog allerlei paniekerige aanwijzingen. Ik trok een bezorgd gezicht en knikte maar. Ik kon nauwelijks wachten tot ze weg waren.

Zodra ik de achterlichten van de auto om de hoek zag verdwijnen, rende ik het huis uit. Ik greep mijn fiets en reed als een bezetene, bijna met mijn neus op het stuur, in de richting van het kanaal. Er waren opstoppen, maar ik zigzagde tussen de stilstaande auto's door en sneed bochten af via parkeerterreinen. Ten slotte had ik de drukte achter me en reed snel langs de muren van de gevangenis. Aan de overkant van de weg lag het donkere kanaal. Ik vond het altijd naar om langs de gevangenis te fietsen, vooral 's avonds. Het

leek of er een dreiging uitging van het hele gebouw, maar dat hielp me nu om nog harder te trappen. Tijdens de hele rit stopte ik niet één keer.

Vanaf de sluis kon ik zien dat er licht brandde op Poppo's boot. Hij was er, en terwijl ik over het pad langs de jachten fietste, wist ik zeker dat hij me verwachtte. Meteen toen ik de loopplank opliep, hoorde ik hem roepen.

“Cessie? Ben jij dat? Kom aan boord. Kom aan boord.”

Ik vond hem beneden in de verlichte kajuit. Hij lag op zijn bed, met een brede grijns op zijn gezicht. Hij leunde tegen een stapel kussens, en hij had geen schoenen of sokken aan. Hij wriemelde met zijn tenen naar me.

“Het was een lange wandeling. Ik heb vreselijk last van mijn voeten.” Hij had een blikje in zijn hand. Het was natuurlijk gecondenseerde melk. Hij hield het omhoog. “Weet je nog, Cessie?” zei hij, en hij zwaaide zijn benen van het bed. Hij stond op en kwam naar me toe. “Nou, wat vind je van de oude ‘Lucie Alice’? Heb je ooit zoiets moois gezien? En ze is niet alleen mooi. Ze heeft twee dieselmotoren van veertig paardenkracht. Bij vol gas kun je jezelf bijna niet horen denken. Ze haalt acht-en-een-halve knoop en kan tweehonderd mijl varen zonder bijtanken. En in tegenstelling tot die van jou is ze zo goed als onzinkbaar.” Hij stond nu dicht bij me, met zijn handen op mijn schouders, en keek me met fonkelende ogen aan.

“Dankzij jou weet ik het allemaal weer, Cessie. Het is hier allemaal op deze boot, hier om me heen, en jij hebt haar voor me gevonden. Ik heb je schoolboek gekregen. Harry zei dat het belangrijk was, en dat was ook zo.” Ik keek omlaag en zag mijn schoolboek open op het bureau liggen, naast het half voltooide model van een oorlogsschip.

“Lucie Alice...Duinkerken,” ging Poppo verder. “Dat heb je me allemaal teruggegeven, Cessie. Maar dit blikje heeft ook geholpen. Dat weet ik zeker. Je kunt erom lachen, maar het was net als met Popeye en zijn spinazie. Het leek wel een vloedgolf. Zodra ik op dat bed lag en de gecondenseerde melk proefde, kwamen de herinneringen als een stortvloed terug. Geloof me, Cessie, ik werd er duizelig van.”

Hij pakte nog een blikje van de tafel achter zich. “Hier,” zei hij. “Ik heb er tientallen in de kast. Je mag een heel blikje hebben, als je wilt. Heb je het wel eens geproefd? De vorige keer haalde je je neus ervoor op, als ik het me goed herinner. Maar als je één slokje neemt, zet je het niet meer neer. Ik weet het zeker.” Hij prikte er twee gaatjes in met zijn mes, leidde me naar een van de twee grote leunstoelen in het midden van de kajuit en ging tegenover me zitten.

Ik had nog nooit iets geproefd dat zo vreselijk zoet was, maar ook zo ongelooflijk lekker.

“Ze gaan je vast en zeker zoeken,” zei ik.

“Ja, maar hier vinden ze ons nooit. Je hebt toch niets

gezegd?” Ik schudde mijn hoofd en zoog mijn mond weer vol zoete gecondenseerde melk.

Toen vroeg ik wat ik hem al zo lang had willen vragen: “Wie is Lucie Alice, het meisje op de foto?”

Het duurde even voordat hij antwoordde. “Als iemand het recht heeft om dat te weten, ben jij het, Cessie, na alles wat je voor me hebt gedaan. Maar ik waarschuw je. Sommige dingen die ik je ga vertellen, zul je amper kunnen geloven. Toch is het allemaal waar. Zo waar als ik hier zit. Drink jij maar lekker je gecondenseerde melk. Dan zal ik je alles vertellen, van begin tot eind.”

Hij haalde diep adem en begon.

“Ik weet niet precies waar ik geboren ben. Ik heb mijn vader en moeder nooit gekend. Dus dat deel is makkelijk. Het eerste dat ik me herinner, is het huis in Lowestoft. Het was een tehuis van de Barnardo-stichting. We woonden er met vijftien, misschien twintig jongens. Het was er prima. Ik was niet ongelukkig, of zo. Als je nooit een familie hebt gehad, kun je die ook niet missen, hè? Ik ben bang dat ik nogal een kwajongen was. Ik haalde van alles uit: spijbelen, appeltjes jatten en zelfs stropen. Konijnen, fazanten, forellen – alles wat ik te pakken kon krijgen. En ik werd telkens betrapt. Natuurlijk kreeg ik dan een flink pak slaag. Maar daardoor liet ik me niet tegenhouden. Het leek wel of ik het nooit leerde.

Vanuit mijn slaapkamerraam kon je de zee zien, en daar wilde ik nooit van weg. Het enige wat ik wilde als ik groot werd, was naar zee gaan. Weet je waarom? Niet alleen omdat de zee zo mooi is, en zo wild. En ook niet om het zout op je lippen, of het krijsen van de meeuwen. Nee, mij ging het om de boten, en eigenlijk om één boot: de reddingsboot van Lowestoft. Als je zag hoe die van de helling gleed, in het water dook en zich een weg baande door de golven, de zee op... Daar leefde ik voor. Dat was uniek, op de hele wereld. Als ze uitvoer, bij wat voor weer dan ook, was ik er altijd. Ik wachtte op het strand tot ze terugkwam. En later liep ik achter de bemanning aan door de straten, als ze naar de kroeg gingen. Ik bleef voor het raam staan luisteren naar hun stemmen. Als jongen wilde ik niets liever dan bij hen in de buurt zijn en net zo zijn als zij. Ik wilde erbij horen.

Op mijn vijftiende was ik groot en sterk voor mijn leeftijd. Net als de halve bevolking van de stad was ik er ook toen de nieuwe reddingsboot te water werd gelaten. Het was een kajuitsloep van zesenvestig voet, met een felgele schoorsteen, een glanzend blauwe romp en een rode streep rond de boorden. Ik had nog nooit van mijn leven zoiets moois gezien.

Later die dag liep ik om haar heen in de loods boven aan de helling. Ik streeelde haar van voor tot achter, en toen zag ik voor het eerst haar naam: de ‘Michael Hardy’. Ik weet niet wie

me mijn naam heeft gegeven toen ik klein was, maar mijn hele leven was ik Michael genoemd. Michael Stevens. En nu stond de helft van mijn eigen naam op deze reddingsboot. Het was misschien dwaas, maar ik wist zeker dat het zo voorbestemd was. De ‘Michael Hardy’ en ik hoorden bij elkaar. Op een dag zou ik op die reddingsboot gaan varen als lid van de bemanning. Ik zou zo’n blauwe trui aantrekken en een geel oliepak, en dan zou ik aan boord gaan en met die boot van de helling af daveren, het water in. Ik zou met haar de zee opvaren en levens redden. Daarom ging ik rechtstreeks naar de stuurman. Ik weet niet meer hoe hij heette, maar het was een grote kerel met een baard.

De volgende dag in de stad liep ik recht op hem af en vroeg het hem zonder omwegen. Hij lachte en schudde zijn hoofd. “Je bent veel te jong,” zei hij. “Kom over een paar jaar nog maar eens terug.” Geloof me, Cessie, ik liep weg en hilde als een kind.

In die tijd praatte iedereen over de oorlog die ging komen. Maar het enige waar ik aan kon denken, was dat ik geen lid mocht worden van de bemanning van de ‘Michael Hardy’. De hele zomer hing ik rond op het strand. Telkens als ik zag dat de reddingsboot te water werd gelaten, was dat zout in mijn wonden.”

Boven ons hoofd kraakte de boot. Poppo keek op en glimlachte. “Ik zweer dat ze soms tegen me praat. En ze

luistert ook. In haar tijd heeft ze heel wat gezien en gehoord. Weet jij wat er in Duinkerken is gebeurd?”

“Niet echt,” zei ik.

“Waarom zou je ook? Het is allemaal lang geleden. Het was de zomer van 1940. Aan de overkant, in Frankrijk, was het een grote puinhoop. Het Duitse leger gaf iedereen ervan langs. Ze schoven het hele zootje voor zich uit naar de kust: Britten, Fransen, Belgen, en wat niet. Er stonden 250.000 soldaten op de stranden van Noord-Frankrijk, die naar huis gebracht moesten worden. Het hele leger, of wat ervan over was. Het was op de radio, en de kranten stonden er vol van. Het volgende dat ik hoorde, was dat de marine in Lowestoft was om zoveel mogelijk boten te verzamelen om onze jongens terug te halen. De ‘Michael Hardy’ zou ook naar Duinkerken gaan. Dat wilde ik niet missen.

Het was heel makkelijk, want niemand verwachtte verstekelingen. Ik sloop de avond van tevoren aan boord en verstopte me in de kast helemaal voorin, waar nu mijn bed is. Door de kou en de opwindning kon ik niet slapen. De volgende ochtend klonk er aan dek een hoop gestamp en geschreeuw. Daarna daverden we de helling af, het water in. We raakten het water met een harde klap. Ik kreeg een flinke opdonder. Ik dacht dat ik al mijn boten had gebroken. Daarna herinner ik me vooral het gedreun van de motoren, en dat ik kotsmisselijk was van het rollen en stampen van de

boot. En het was koud, Cessie, zo ijskoud en donker daar beneden. Ik had het nog nooit van mijn leven zo koud gehad. Ik had helemaal geen gevoel meer in mijn voeten. Maar ik was ook nog nooit zo gelukkig geweest. Ik was eindelijk op zee. In een reddingsboot. In de ‘Michael Hardy’.

Ik weet het niet zeker, maar ik geloof dat ik ruim een dag in die kast zat voordat ze me vonden. Weet je hoe? Doordat ik nieste. Ik werd aan dek gesleurd om uit te leggen wat ik daar deed. De schipper was er niet blij mee, dat kan ik je wel vertellen. Maar wat kon hij eraan doen? We waren midden op het Kanaal en er kwam een storm opzetten. Hij kon me moeilijk overboord gooien. Daarom gaf hij me een flinke uitbrander en stuurde me naar de kombuis om thee te zetten.

Even later hadden ze het allemaal veel te druk om zich met mij bezig te houden. Er waren gevechtsvliegtuigen, Stuka's en Messerschmidts, die uit het niets op ons neerdoken. Voor ons langs de kust zagen we grote zwarte rookpluimen, alsof alles in brand stond. En dan waren er de honderden kleine boten, die de soldaten van het strand naar de oorlogsschepen verder op zee brachten. We wachtten tot de duisternis inviel en voeren toen naar de haven, of wat ervan over was. De hele hemel was rood door de vele branden.

We hoorden de soldaten eerst, en toen zagen we hen. De ene rij soldaten na de andere, tot hun middel of hun

schouders in het water, met hun helm scheef, en hun geweer boven hun hoofd. Ze schreeuwden naar ons en sommigen huilden. Voor het eerst in mijn leven zag ik volwassen mannen huilen. Ze grepen naar de touwen en we hesen hen aan boord. Daarna voeren we boordevol weg. Je kon je niet bewegen, zoveel soldaten waren er aan boord.

Sommigen hadden vreselijke wonden, en ze werden ook zeeziek. Arme drommels. Ik moet er niet aan denken. Sommigen waren doodsbang. Ikzelf ook. We waren allemaal bang. Dat kon niet anders. Je kon de zee zien branden waar een schip was vergaan, en er lagen mannen in het water die gilden. We werden voortdurend beschoten met granaten en je wist dat je vroeg of laat geraakt zou worden.

We hadden al een paar tochten naar het strand gemaakt, toen het gebeurde. Ik zat hoog op de boeg van het schip, met een heleboel soldaten om me heen. Plotseling zag ik een schim opdoemen uit de duisternis. Het duurde even voor ik begreep dat het een boot was, en daarna nog weer even voordat ik zag dat hij recht op ons afkwam. We werden midscheeps geramd. Ik sloeg overboord en viel in de koude zee. Ik ging kopje-onder en dacht dat ik nooit meer boven zou komen. Maar dat gebeurde wel. Ik trapte en schreeuwde zo hard ik kon, maar het hielp niet. Ik zonk weer als een steen.”

“Kon je niet zwemmen?” vroeg ik.

“Dat kan ik nog steeds niet,” zei Poppo hoofdschuddend. “Raar, hè? Ik heb mijn hele dwaze leven op boten doorgebracht en ik kan nog steeds niet zwemmen. Nou ja, ik dacht dat ik zou verdrinken. Maar opeens voelde ik armen om me heen, die me naar boven trokken. Eindelijk kon ik weer ademen. Het was een van de soldaten. Hij had zijn ijzeren helm nog op. Dat herinner ik me goed. ‘Hou vol,’ zei hij, en dat deed ik. Het ging om mijn leven. Hij zwom met me naar de kust en we liepen wankelend het strand op en de duinen in.

We probeerden te slapen, maar we deden natuurlijk geen oog dicht. We waren kletsnat en hadden het erg koud. De beschietingen gingen de hele nacht door. Die nacht zou ik niet graag opnieuw beleven. Dat kan ik je wel vertellen.

Het was een aardige jongen die me had gered. We raakten aan de praat. Hij zat pas een paar maanden in het leger, zei hij, en hij had de hele tijd niets anders gedaan dan zich terugtrekken. Ik vertelde hem dat ik als verstekeling was meegevaren op de ‘Michael Hardy’. “Dan moet je gauw een uniform aantrekken,” zei hij. “Als we niet van het strand af komen en de Duitsers ons te pakken krijgen, denken ze anders dat je een spion bent. En dan schieten ze je zeker dood.” Weet je wat hij deed? Hij trok meteen het jack van zijn uniform uit en gaf het aan mij. “Hier,” zei hij. “Neem dit maar, voor de zekerheid. We hebben ongeveer dezelfde

maat.” Hij had gelijk. We waren precies even groot. Dus trok ik het aan.

Vijf minuten later, terwijl we naast elkaar rillend in de duinen zaten, kwamen de gevechtsvliegtuigen terug. Ze gooiden bommen en schoten met mitrailleurs. Iedereen rende weg, maar we konden nergens naartoe, zag ik. De soldaat en ik bleven waar we waren, en we gingen plat in het zand liggen. De grond trilde. Het leek wel een aardbeving, en er viel een regen van zand op ons neer. Ik dacht dat er geen eind aan kwam. Daarop volgde een vreselijke stilte, en toen hoorde ik mannen gillen en kreunen. Ik voelde bloed in mijn gezicht. Warm bloed. Ik wist dat ik aan mijn hoofd geraakt was. Het deed niet veel pijn, maar mijn hoofd tolde. Het leek of ik dreef, bijna alsof ik weer in zee lag. Om me heen werd het steeds donkerder, te donker voor de tijd van de dag. Ik herinner me de open ogen van de soldaat in de duisternis. Ze keken me recht aan, maar hij zag me niet. Ik wist dat hij dood was, en dat ik zelf ook gauw dood zou zijn, net als hij. Ik wist het zeker. Vreemd genoeg was ik niet bang meer.

Toen ik wakker werd, vlogen er meeuwen boven mijn hoofd. Ze krijsten net als thuis. Even dacht ik dat ik terug was in Lowestoft. Dat dacht ik echt. Maar het duurde niet lang. Ik ging rechtop zitten en keek om me heen. Het was hoogwater. Er werd niet meer geschoten. Het leek op de stilte na een storm. Het strand was bezaaid met vrachtwagens, jeeps en

kanonnen. Sommige brandden nog. En overal lagen dode soldaten in het zand. Een van hen rolde om in het ondiepe water, en even leek het of hij leefde. Maar dat was niet zo. Niemand leefde meer, behalve ik. De vloot van kleine bootjes was weg, behalve de wrakken die in zee of op het strand waren achtergelaten. Dat waren er tientallen. De soldaat die me had gered, keek me nog steeds aan. Ik moest daar weg.

Ik stond op en klom over de duinen. Er was niemand in de stad. Iedereen was dood of weg. Dat gevoel kreeg ik in elk geval. Ik zwierf door de rokende ruïnes van de stad, zonder te weten waar ik heen ging. Ik denk dat ik iemand zocht die nog leefde. Wie dan ook. Mijn benen werkten niet zoals het hoorde, en ik wankelde en struikelde telkens tegen de muren van de huizen. Toen begaven ze het volledig. Ik zat in de deuropening van een huis en kon niet meer van mijn plaats komen. Ik hoorde een soort gerommel en geratel, dat dichterbij kwam en steeds luider werd.

Plotseling ging de deur achter me open. Ik werd naar binnen getrokken, van de straat af. Ik kwam in een donkere kamer en er stond een vrouw naast me, die haar vinger op haar lippen hield. Ze wilde niet dat ik zou praten. Dus hield ik mijn mond. Ze gluurde naar buiten door de gesloten luiken en ik kroop erheen om ook te kijken. Er kwamen tanks voorbij, en daarna Duitse soldaten. Honderden soldaten.

Die arme vrouw moest me helemaal de trap op slepen. Zelf kon ik niet veel doen. Toen we boven kwamen, waren ze met zijn tweeën. De ene hield mijn benen vast, en de andere had haar armen onder mijn schouders. Ze brachten me naar een slaapkamer en ik dacht dat ze me op het bed zouden leggen, maar dat deden ze niet. Ze stopten me in een kast. Een grote klerenkast die naar mottenballen rook. Later bleek dat ze moeder en dochter waren. Ze leken op elkaar. Ze hadden hetzelfde donkere haar, en dezelfde bleke huid. Ze waren doodsbang, net als ik. Maar de jongste glimlachte geruststellend naar me. ‘Lucie Alice,’ zei ze. ‘Je suis Lucie Alice.’ Toen deed ze de kastdeur dicht, en ik bleef achter in de duisternis op de bodem van die maffe oude kast, waar de kleren rond mijn hoofd bungelden.”

Poppo’s stem liet hem nu af en toe in de steek. “Wat ze allemaal voor me deden, die twee. Ze laptten me op, gaven me te eten en zorgden voor me, alsof ik familie was. Zo had nog nooit iemand me behandeld, mijn hele leven niet. Dagenlang lieten ze me nooit langer dan vijf minuten achter elkaar uit de kast, om mijn benen te strekken, naar de wc te gaan en dat soort dingen. Ik wist natuurlijk waarom. Ik kon de soldaten goed genoeg horen, beneden op straat, vlak voor het huis. Ik moest in de kast blijven en mocht er alleen uitkomen als zij dat zeiden. Ik gehoorzaamde en dat was maar goed ook. Op een avond kwamen ze zoeken. Ik lag te dommelen op de

bodem van mijn kast, toen ik ze de trap op hoorde komen. Ze stampten met hun laarzen door de kamer. Ik maakte me zo klein mogelijk onder de kleren, sloot mijn ogen en hield mijn adem in. Ze deden de kastdeur open om te kijken, maar ze schoven de kleren niet opzij en zagen me niet. Als ze dat wel hadden gedaan...

Je moet het goed begrijpen, Cessie. Als de soldaten me hadden gevonden, zouden ze de twee vrouwen beslist doodgeschoten hebben. Dat is nogal wat, hè? Dat hebben ze voor me gedaan, en ze kenden me niet eens. Na de huiszoeking dachten ze dat het veiliger was. Ze lieten me vaker en langer uit de kast, maar ik moest nog steeds op mijn kamer blijven en wegblijven van het raam. Ik mocht nooit de luiken opendoen, zei Lucie Alice, en nooit uit het raam kijken.

Natuurlijk verstond ik in het begin niet veel van wat ze zeiden. Maar meestal begreep ik wel ongeveer wat ze bedoelden. Ze zouden een manier zoeken om me terug te laten gaan naar Engeland. Maar het zou tijd kosten. Ik moest geduld hebben. Dat vond ik helemaal niet erg. Hoe beter ik Lucie Alice leerde kennen, hoe minder zin ik had om naar huis te gaan. Ze kwam vaak naar mijn kamer, en niet alleen om me eten te brengen. Zij praatte het meest, en elke dag ging ik beter begrijpen wat ze zei.

We hadden maar een maand samen, maar ik hield van dat

meisje. Ik hield echt van haar.” Hij pakte de foto. “Die gaf ze me. ‘Zodat je me niet vergeet,’ zei ze. Zie je wat ze achterop heeft geschreven? ‘Pour toujours’. Dat betekent ‘voor altijd’. En dat meende ze.” Hij draaide de foto om in zijn hand. “Ze had grote bruine ogen, en haar haren...Ik had nog nooit iemands haren aangeraakt. Ze waren zo zacht als lucht.” Het duurde even voor hij verder kon gaan.

“Ze waarschuwde me telkens dat ik in de kast moest blijven, voor alle zekerheid. Maar ik vond het vreselijk in die kast. Ik kon er niet tegen om opgesloten te zitten. Bovendien kon ik daar mijn boek niet lezen. Ik had een dichtbundel, die ik had gevonden in de zak van het jack van de soldaat. Hij was een beetje gerimpeld door het water, maar het meeste was nog leesbaar. Het was voor het eerst dat ik gedichten las. Het was geweldig. Geweldig. Daarom kroop ik af en toe uit de kast om mijn gedichten te lezen. Ik las ze ook hardop en leerde ze uit mijn hoofd. Op een ochtend was ik alleen thuis. Ik had een paar gedichten gelezen en misschien was ik een beetje rusteloos geworden. Ik weet het niet. In elk geval deed ik wat Lucie Alice me altijd had verboden. Ik liep naar het raam. Ik dacht dat het wel veilig was. Ik zag niemand beneden op straat. Dus deed ik het luik een stukje open en gluurde naar buiten.

Ik had de soldaat niet gezien. Hij stond aan de overkant van de straat, onder de lantaarn, en rookte een sigaret. Hij blies kringen in de lucht en keek hoe ze omhoogdreven, in

mijn richting. Heel even ontmoetten onze blikken elkaar. Dat was genoeg. Voordat ik terug was bij mijn kast, hoorde ik dat de voordeur werd ingetrapt. Laarzen stampten de trap op. Ik had de kastdeur bijna dicht, maar het was te laat. Hij trok hem uit mijn hand en daar zat ik weggekropen tussen de kleren, en hij keek grijnzend op me neer, als een kat die een muis heeft gevangen. Daarna kwamen er nog meer soldaten de kamer in. Ze sleurden me uit de kast en ik werd weggevoerd over straat, met mijn handen in de lucht, en met een geweerloop in mijn rug. Toen we de hoek omgingen naar de grote straat langs de kust, zag ik Lucie Alice aankomen op dezelfde stoep, met een brood onder haar arm. We wisten allebei dat we geen enkel teken van herkenning mochten geven. Dat was de laatste keer dat ik haar heb gezien.

Ik bewaarde haar foto altijd in mijn dichtbundel. Toen ze me fouilleerden, vonden ze het boek natuurlijk, en ook de foto van Lucie Alice. Maar ze besteedden er weinig aandacht aan. Waarschijnlijk dachten ze dat het mijn vriendin in Engeland was. Ik mocht de dichtbundel en de foto houden.

Ik bracht een paar akelige nachten in een cel door, met een paar andere soldaten die ze hadden opgepakt. Ze ondervroegen me telkens over de mensen die me hadden verborgen, maar ik haalde mijn schouders op en hield me van den domme. Ik bleef zeggen dat ik niet wist wie ze waren, en dat ik niets over hen kon vertellen. Ik denk dat ze me

uiteindelijk geloofden. ‘We vinden ze toch wel. We weten hoe ze heten. Eens krijgen we ze te pakken,’ zei de officier. ‘Dan zetten we ze tegen de muur en schieten we ze dood.’ Daarna wenste hij me een prettige oorlog in het krijgsgevangenkamp en stuurde me met de anderen in een vrachtwagen naar Duitsland.”

Ik ging zo op in Poppo’s verhaal dat ik mijn gecondenseerde melk helemaal vergeten was. Nu dacht ik er weer aan. Ik zoog mijn mond vol en wachtte tot hij verder ging.

“Het gevangenkamp was een en al verveling. Dunne koolsoep, grof roggebrood en verveling. En de winters waren koud, Cessie. Zo koud dat je niet kon slapen. Maar ik had mijn dichtbundel en mijn foto van Lucie Alice. Dat was tenminste iets. Het ergste was dat ik al die tijd niet wist wat er met Lucie Alice en haar moeder was gebeurd. Ik wilde hun schrijven, maar dat kon natuurlijk niet. Dan zou ik hen verraden. Ze lazen je brieven, alles wat je schreef. Er was daar zoveel dat ik verafschuwde: de deuren die ‘s nachts op slot zaten, de schijnwerpers, de honden, het prikkeldraad overal om ons heen, en altijd maar die rotmoffen die schreeuwden wat we moesten doen, of niet mochten doen. Ik keek vaak naar de vogels. Ik keek hoe ze opvlogen en verdwenen over het prikkeldraad, vrij om te gaan waar ze wilden. En soms keek ik uit het raam van mijn barak en dacht: dat zijn dezelfde

sterren als die waar ze in Lowestoft naar kijken, en waar Lucie Alice naar kijkt, als ze nog leeft. Ik bleef aan haar denken.

Ik leerde mezelf Frans. In het begin was het moeilijk, maar ik kreeg hulp van een vriend in het kamp die een beetje Frans kende. We lazen alle Franse boeken die we te pakken konden krijgen. In vijf jaar kun je veel leren, als je bijna niets anders te doen hebt. En ik wilde graag leren, want ik wilde in haar eigen taal met haar kunnen praten als ik vrijkwam, als de oorlog voorbij was.

Toch waren de Franse lessen niet het beste van alles. Dat waren de pakjes van het Rode Kruis. Als die kwamen, leek het net Kerstmis.” Hij hield zijn blikje gecondenseerde melk omhoog. “Zo heb ik dit toen voor het eerst geproefd. In het kamp, uit een pakje van het Rode Kruis.

Die vijf jaar achter prikkeldraad leken wel een heel leven.

Maar op een ochtend toen we wakker werden, waren de bewakers verdwenen. De poorten stonden open en er marcheerden Amerikaanse soldaten over de weg naar het kamp! Het was allemaal voorbij. Ik was eenentwintig en er was maar één ding dat ik zeker wist: ik zou me nooit meer laten opsluiten. Kort daarna was de oorlog afgelopen, en ik werd teruggebracht naar Engeland.

Ik schreef Lucie Alice om te vertellen wat er was gebeurd. Ik vroeg hoe het met haar ging, en bedankte haar en haar moeder voor alles wat ze voor me hadden gedaan. Ik vertelde

haar dat ik nog steeds van haar hield en altijd van haar zou blijven houden. Ik vroeg zelfs of ze met me wilde trouwen. Maar ze schreef niet terug. Ik stuurde haar de ene brief na de andere, maar er kwam geen antwoord. Ten slotte werd een van mijn brieven teruggezonden. ‘Adres onbekend’ stond er op de envelop. Ik moet eerlijk bekennen dat ik daarna geprobeerd heb haar uit mijn gedachten te zetten. Als ze dood was, was dat mijn schuld. Ik ontmoette je grootmoeder en daarna liep alles anders.

Ik had een baan gevonden op een scheepswerf in Huil en ik moest een vissersboot afleveren in Bradwell. De stad beviel me, en de mensen ook. Er was een baan vrij op een kleine werf en dus bleef ik. Op een avond ontmoette ik Cecilia op de kade. Ze keek naar de zonsondergang en ik keek naar haar. Ze was heel mooi. Zes maanden later waren we getrouwd. We vonden een huis en toen kwam kleine Arthur. In de scheepsbouw ging het niet zo goed. Ik verdiende wat bij als visser om rond te kunnen komen. Het was niet makkelijk, maar het ging niet slecht, dacht ik. We konden ervan leven.”

Poppo zweeg even. Ik dacht dat hij uitgesproken was, maar toen ging hij verder. “Weet je, Cessie, ik had het nooit moeten doen. Ik had niet moeten trouwen. Soms denk ik dat ik het alleen heb gedaan om Lucie Alice te kunnen vergeten. Dat was niet eerlijk tegenover je grootmoeder. We pasten niet bij elkaar. Dat wisten we allebei. Elke dag maakten we elkaar

ongelukkiger. Ik ging naar de Groene Man om mijn verdriet te verdrinken, en zij begon me te haten omdat ik niet genoeg van haar hield. Dat was heel begrijpelijk. En toen ontmoette ze die andere vent, die Bill. Ze gingen ervandoor, zij en Bill en kleine Arthur, en ik heb ze nooit meer teruggezien. Dat is wel wat anders dan ‘ze leefden nog lang en gelukkig’, hè?”

“Ja,” zei ik. “Maar hoe kom je dan aan de reddingsboot?”

“Dat wilde ik net vertellen. Nadat Cecilia en kleine Arthur weg waren gegaan, heb ik nooit meer in een echt huis gewoond. In elk geval niet tot ik bij jullie kwam wonen. Ik werkte hier en daar op werven door het hele land, en ik verdiende behoorlijk. Maar ik woonde altijd op een boot. Ik zwierf rond en werd een soort waterzigeuner, zou je kunnen zeggen. Ik ging overal heen waar werk was, en waar ik naartoe wilde. Een jaar of tien geleden vond ik een oude reddingsboot die lag te rotten op een werf in Poole. Je raadt het al, het was de ‘Michael Hardy’. Het was puur geluk. In de loop der jaren had ik wat geld gespaard, want er was niet veel waaraan ik het kon uitgeven. De boot was voor een habbekrats te koop. Dus kocht ik haar. Het kostte me vijf jaar om haar weer in orde te brengen, in de oorspronkelijke staat. Ik veranderde maar één ding: haar naam. Ik noemde haar de ‘Lucie Alice’. Ik hoef je niet te vertellen waarom, hè?”

Er was iets anders dat ik wilde vragen, en dit leek het goede moment.

“Toch begrijp ik het nog niet, Poppo. Waarom ben je niet naar Frankrijk gegaan om Lucie Alice te zoeken?”

Hij zuchtte en glimlachte treurig. “Die vraag heb ik mezelf ook gesteld. Bijna elke dag van mijn leven. Tot nu toe was het antwoord altijd hetzelfde. Het is niet makkelijk uit te leggen, Cessie, maar ik zal het proberen. Zolang ik niet weet wat er met haar is gebeurd, kan ik hopen dat ze nog leeft. Begrijp je? Er is een grote kans dat ze al jarenlang dood is. Maar als ik het niet zeker weet, kan ik aan haar denken alsof ze nog leeft. Als ik hoor dat ze dood is, kan ik nergens meer op hopen. En als ik haar toch levend zou terugvinden, wat zou ze dan van me denken? Na alles wat ik heb gedaan, bedoel ik. Ik heb haar verraden. Haar en haar moeder. Ik heb uit dat raam gekeken, en dat had ik niet mogen doen. Dus verlies ik altijd als ik op zoek ga. Toch? Dat heb ik altijd gedacht, tot nu toe.”

“Wat bedoel je?”

“Vlak voor je binnenkwam, zat ik te denken. Die kleine beroerte die ik heb gehad, was volgens mij een waarschuwing. Voor het te laat is, moet ik Lucie Alice gaan zoeken en ontdekken wat er jaren geleden gebeurd is. Misschien, heel misschien, kan ik het dan nog goedmaken. Ik loop er al mijn hele leven voor weg. Maar dat moet nu afgelopen zijn. Ik weet zelfs hoe de straat heette waar ze woonde. Je moet goed kijken, maar het is leesbaar.”

Hij liet me de foto weer zien en ja hoor, boven het hoofd

van Lucie Alice kon ik net de straatnaam ontcijferen: ‘Rue de la Paix’.

“Het is niet ver,” ging Poppo verder. “En je weet maar nooit, Cessie. Misschien heb ik geluk en vind ik haar. Misschien is ze er nog.”

Het idee kwam meteen in me op en ik aarzelde niet. “Mag ik mee? Alsjeblieft, Poppo. Ik kan je helpen. Echt waar. Je hebt hulp nodig. Ik kan de landvasten doen en op de uitkijk staan. En ik kan koken. Alsjeblieft?”

Hij keek me lang en nadenkend aan. “Weet je, Cessie, soms denken jij en ik precies hetzelfde. Ik vroeg me net af hoe ik haar in mijn eentje kon varen, helemaal naar Duinkerken.” Plotseling leunde hij naar voren en pakte mijn hand vast. “Meen je het?” vroeg hij. “Wil je echt met me mee?”

“Wanneer gaan we?” zei ik.

“Zodra ik een paar dingen in orde heb,” zei hij. “En als het tijd goed is.”

11

De grote ontsnapping

Een uur later zat Poppo nog steeds over zijn zeekaarten gebogen. Langs de randen stonden blikjes gecondenseerde melk om het papier omlaag te houden. Hij had zijn berekeningen in volstreekte stilte gemaakt, met zijn wenkbrauwen gerimpeld in opperste concentratie.

“Ik ben bijna klaar, Cessie,” zei hij ten slotte, en hij reikte over tafel om een dun grijs boekje te pakken. “Hier staan de getijden in,” zei hij, terwijl hij de goede bladzijde zocht. “Het is de bijbel van de zeeman. Je moet het tijdstip van hoog- en laagwater weten. Anders kun je de zee niet op. Zaterdag moet het ongeveer goed zijn, als ik me niet vergis. Er is één ding dat je altijd moet onthouden over de zee, Cessie: je kunt alleen doen wat ze je laat doen.” Hij vond wat hij zocht. “Ik dacht het wel. Zaterdagnacht is het volle maan, en hoogwater is vlak na middernacht. Beter kan het niet. Het is natuurlijk mogelijk dat er wolken zijn, maar dat geeft niet. We hebben hier genoeg

licht om uit te varen.

Maar een storm kunnen we niet gebruiken. Laten we duimen dat we goed weer hebben. Met een beetje geluk zijn we er in vijf of zes uur. Het is drieënzestig mijl naar Duinkerken. Dat is minder dan ik dacht. We kunnen er voor daglicht zijn. Dan komen we in het donker aan. Dat is het beste. Als ze ons niet zien, stellen ze ook geen vragen, hè? En als ze ons wel zien, moeten we ons er maar uit zien te praten. Dat heb ik wel vaker gedaan.” Hij deed het boekje dicht. “Je moet hier zaterdag tegen middernacht zijn. Weet je zeker dat dat lukt?”

“Natuurlijk,” zei ik, maar ik was er helemaal niet zeker van. Ik wist alleen zeker dat ik met hem mee wilde.

“Goed zo. Maar er is één ding dat je voor me moet doen. Je mag het niet vergeten. Je moet een briefje neerleggen voor je vader en moeder. We willen niet dat ze zich doodongerust maken. Schrijf dat je een paar dagen met mij mee bent en dat ik je gauw weer terugbreng. En doe hun ook maar de groeten van me. Vertel hun dat ik hun niets kwalijk neem. Het is alleen tijd voor me om weer eens verder te gaan.”

“Wat bedoel je?” vroeg ik.

“Ik heb het je toch verteld, Cessie. Ik kan er niet tegen om opgesloten te zitten. Kasten, gevangenkampen, Shangri-La – voor mij is dat allemaal hetzelfde. Ik wil nooit meer terug. Begrijp me niet verkeerd. Zonder de Draak zou het daar niet

slecht zijn. Ik heb er goede vrienden en ik zal ze missen. Maar het is niets voor mij. Nee, Cessie, dit is mijn huis. Deze boot. Wat er ook gebeurt in Duinkerken, of ik gek word of niet, hier wil ik mijn laatste dagen slijten. Op mijn eigen boot, met de hemel boven me en de zee om me heen. Hier hoor ik thuis.”

Ik smeekte hem, hoewel ik wist dat het geen zin had. “Ik zal het vertellen. Ik zal papa en mama vertellen wat er is gebeurd. Dat je je alles herinnert en weer helemaal beter bent. Dan kun je naar huis komen. Ze sturen je niet terug naar Shangri-La. Ik weet het zeker. Ik laat het niet gebeuren.”

Terwijl ik praatte, schudde hij zijn hoofd. “Nee, Cessie. Dat mag je hun niet vertellen. Je mag helemaal niets vertellen. En je mag hun ook niet kwalijk nemen dat ze me naar Shangri-La hebben gestuurd. Zoals ik me gedroeg hadden ze geen keus. Ik was een gevaar. Een echt gevaar. Ik heb hun al genoeg last en verdriet bezorgd.”

“Maar nu ben je beter,” hield ik vol. Ik kon mijn tranen niet meer inhouden.

“Ja, ik ben beter. Dankzij jou voel ik me beter dan ooit. En nu ga ik doen wat ik al jaren geleden had moeten doen. Ik ga naar de overkant om te ontdekken wat er met Lucie Alice is gebeurd, en ik wil niet dat iemand probeert me tegen te houden. Dus houden we het allemaal geheim, hè? Niemand anders mag het weten. Beloof je dat, Cessie?”

“Ik beloof het,” zei ik.

Hij stak zijn arm naar voren en veegde mijn gezicht af met zijn mouw. “Nu niet meer huilen, Cessie. Ik kan er niet tegen als je dat doet.” Ik snoof en deed mijn uiterste best om mijn tranen in te houden. “Dat is beter,” zei hij. “Nou, dan ga ik maar terug naar Shangri-La, en jij kunt beter snel naar huis gaan. Ze worden vast ongerust en dat willen we niet. Ik moet hier nog een paar dingen afmaken: de accu’s controleren, kijken of er genoeg dieselolie in de tanks zit en zo. Het is niet de bedoeling dat de motoren ons midden op zee in de steek laten. Zeker niet met al die mammoettankers die daar varen.”

Hij bracht me aan dek en liep tot de loopplank mee. “Zaterdag, middernacht,” zei hij. “Zorg ervoor dat je niet te laat bent.” Ik keek op naar zijn gezicht. Het was spookachtig wit tegen het donker van de nachtelijke hemel. De gedachte kwam in me op dat Poppo niet echt was. Misschien had ik hem zelf verzonnen en beleefde ik dit allemaal in een droom. Ik moest mezelf geruststellen. Daarom ging ik op mijn tenen staan en sloeg mijn armen om zijn nek. Hij was echt. Ik stond al op het pad, voor hij weer iets zei.

“O ja, Cessie, neem een hoop warme kleren mee. Je zult ze nodig hebben. En die viool van je. Er gaat niets boven muziek op zee, om de moed erin te houden.”

Dat had ik thuis ook nodig. Ik was nauwelijks binnen toen mijn ouders al tegen me uitvoeren. Ik maakte geen ruzie,

maar ik verdedigde me wel.

“Ik ben hem gaan zoeken. Is dat zo erg?” Toen schoot het me te binnen om te vragen: “Hebben ze hem al gevonden?”

“Nog niet,” zei mijn moeder. Ik kon zien dat ze had gehuild. “Maar ze vinden hem wel,” ging ze verder. “Denk je ook niet, Arthur?” Ze wendde zich van me af en begroef haar gezicht in mijn vaders schouder. Toen pas begreep ik hoeveel verdriet ze hadden, mijn vader en moeder. Plotseling wilde ik hen troosten en alles vertellen wat ik wist. Maar ik kon mezelf er niet toe brengen. Poppo had het me in vertrouwen verteld. En ik had beloofd dat ik het aan niemand zou doorvertellen.

“Ik wed dat hij gewoon wat rondzwerft,” verzon ik. “Vroeg of laat komt hij naar huis. Dat zul je zien.” Meer kon ik niet zeggen zonder iets te verraden.

Later zette ik thee voor hen. Dat deed ik niet vaak. Toen ik de thee naar de zitkamer bracht, zaten ze hand in hand op de bank. Hun gezicht klaarde op toen ze mij zagen binnenkomen met het blad. Dat vond ik fijn. “Poppo kan voor zichzelf zorgen,” zei ik, terwijl ik de thee inschonk. “Hij is een overlever, papa. Dat heb je zelf gezegd. Het komt wel goed met hem, waar hij ook is. Ik weet het zeker.”

Terwijl we zaten te wachten, probeerde ik nog meer geruststellende opmerkingen te bedenken. Maar ik wist dat ik voorzichtig moest zijn. Ik moest ook een bezorgde indruk maken. Daarom hield ik mijn mond. Dat was het veiligst.

Plotseling stond mijn vader op. Hij ging met zijn rug naar de haard staan en stak zijn handen diep in zijn zakken. “Ik ga iets zeggen dat gezegd moet worden,” begon hij, en toen aarzelde hij even of hij verder zou gaan. “Je neemt het me vast vreselijk kwalijk,” zei hij, terwijl hij me aankeek.

“Wat? Wat bedoel je?” vroeg mijn moeder, die op het randje van de bank was gaan zitten.

“Goed dan.” Hij had nog steeds weinig zin om het te zeggen. “Vanaf het eerste moment dat Poppo hier gekomen is, ben ik niet eerlijk tegen hem geweest. Dat weet ik, en ik ben er niet trots op. Ik ben bang dat ik hem niet alleen voor zijn eigen bestwil naar Shangri-La heb gestuurd, maar ook om hem te kwetsen, zoals hij mij heeft gekwetst toen ik klein was. Ik wilde dat hij daar zou zitten en ernaar zou verlangen dat we op bezoek kwamen. Dan zou hij ook voelen hoe dat was.” Hij keek nu heel bedroefd. “Dag in dag uit, jarenlang, heb ik daar op dat muurtje voor het tehuis gezeten. Ik keek de weg af en geloofde echt dat hij op een dag de hoek om zou komen om me mee te nemen. Maar dat heeft hij nooit gedaan. Daarom heb ik hem altijd gehaat. Ik weet dat het niet goed is, maar het is nu eenmaal zo.”

“Dat is toch niets voor jou,” zei mijn moeder zacht. “Het is wraakzuchtig en gemeen.”

“Ja, dat is het,” zei mijn vader. “En misschien wordt het nog erger. Misschien wordt hij op dit moment overreden

door een bus of in elkaar geslagen in een donker steegje. Dan is het of ik hem zelf heb vermoord, mijn eigen vader.” Hij zocht troost en begrip, maar ik wist niet hoe ik hem die kon geven. “Ik had zoals jullie moeten zijn. Ik had hem met open armen moeten verwelkomen, maar ik kon het niet. Ik had het hem allang vergeven moeten hebben. Ik ben toch volwassen. Ik had het moeten opbrengen om...”

De telefoon ging. Mijn moeder was er het eerst bij. We liepen achter haar aan naar de gang. Ze zei niet veel. Alleen: “Ja...Ja...Dank u wel.” Toen legde ze de hoorn neer en keek ons aan. Ze straalde door haar tranen heen. “Alles is goed met Poppo. Ze zeggen dat hij in de stad gewoon naar een politieagent toe is gelopen om een lift te vragen naar Shangri-La. Het is in orde. Hij loopt geen gevaar meer.”

§

We vlogen elkaar in de armen en bleven lang zo staan. “We halen hem naar huis,” zei mijn vader ten slotte. “We halen hem naar huis.”

De week die volgde, leek wel een maand te duren. Ik dacht de hele dag en de hele nacht aan Poppo, aan zaterdag, aan Duinkerken en aan Lucie Alice. Op school achtervolgde Shirley Watson me met vragen over de ‘Lucie Alice’. Ik probeerde ze af te weren zonder haar te beledigen. Ik vertelde haar zoveel mogelijk de waarheid. Dat is altijd handig

als je liegt. Ik legde uit dat Poppo dol was op reddingsboten omdat hij lang geleden aan een reddingsboot had gewerkt. Waarschijnlijk had hij de 'Lucie Alice' in het kanaal zien liggen, en haar als voorbeeld gebruikt voor mijn boot. Ik kreeg de indruk dat ze me geloofde, maar ik wist het niet zeker. Bij Shirley Watson wist je het nooit. Ze gedroeg zich nu als een bondgenoot, of zelfs als een vriendin. Die verandering kwam me goed uit, maar ik durfde er niet op te vertrouwen.

Thuis bereidden we ons haastig voor op Poppo's terugkeer. Mijn vader regelde dat er op werkdagen een verpleegster zou komen om bij hem te zijn, tot hij voldoende hersteld was om alleen te blijven. Maar de verpleegster kon pas na het weekend komen. We zouden Poppo verrassen, zei hij. We zouden zondag naar hem toe gaan en hem zomaar ineens vertellen dat hij mee mocht naar huis. Dan konden we meteen zijn spullen meenemen.

Mijn vader en moeder verheugden zich erop, maar ik wist dat het anders zou lopen. Zondag zouden Poppo en ik weg zijn naar Frankrijk. Ze zouden mijn brief gevonden hebben, die ik nog moest schrijven, en ze zouden alles weten. Ik stond telkens op het punt om het te vertellen. Ik wilde mijn geheim graag kwijt, maar ik mocht Poppo niet verraden. Ik bewaarde het geheim en hoopte dat de dagen snel voorbij zouden gaan.

Ik maakte mijn brief pas zaterdagochtend af. Ik had

geprobeerd alles op te schrijven en uit te leggen, en Poppo's hele levensverhaal te vertellen. Maar toen ik het doorlas, klonk het heel onwaarschijnlijk, alsof ik het allemaal had verzonnen. Misschien kwam het door de manier waarop ik het had opgeschreven. Ik schreef hele bladzijden vol, maar ze eindigden allemaal in de prullenmand. Uiteindelijk liet ik het bij een heel kort briefje:

Lieve papa en mama,

Jullie hoeven niet ongerust te zijn over mij. Ik ben een paar dagen met Poppo mee. Er is iets wat hij moet doen, en hij heeft mijn hulp nodig. Daarom ben ik er niet. Jullie hoeven je echt geen zorgen te maken. Het is niet gevaarlijk en ik ben gauw weer thuis.

Liefs, Cessie

Zaterdagmiddag maakten we spandoeken met 'Welkom thuis, Poppo' erop. Eén voor boven de voordeur en één voor boven de deur van zijn eigen kamer. We haalden de doos met feestpullen van onder de trap en versierden de woonkamer met slingers en ballonnen. De kerstboomlampjes hingen we boven de schoorsteen. Ik blies zoveel ballonnen op dat ik er hoofdpijn van kreeg.

Hoewel ik eigenlijk niet eerlijk was tegen mijn vader en

moeder, was het een fijne middag, omdat we met ons drieën samen waren. Dat was lang geleden. Mijn vader zei niet dat hij naar zijn werk moest, en hij nam zelfs de telefoon niet aan. Mijn moeder had het bijna niet over ‘haar’ school en ‘haar’ kinderen. Ik wou dat het altijd zo was.

Ik hoopte dat ze vroeg naar bed zouden gaan, en ik probeerde ze ertoe aan te sporen door zelf meteen na het avondeten in bad te gaan.

“Welterusten,” zei ik tegen mijn vader. Ik geloof dat hij verrast werd door de nachtkus die ik hem gaf. Dat had ik al weken niet gedaan. “Morgen is de grote dag,” zei hij, terwijl hij nog even mijn hand vasthield.

“Ja, papa,” zei ik. Ik had een hekel aan mezelf om wat ik hun ging aandoen.

“Maak je het warme water niet op?” riep mijn moeder me na. “Ik kom straks nog even boven.”

Toen ze een uurtje later naar me toe kwam, lag ik in bed met de lamp uit. Mijn kleren hingen klaar op de stoel, en achter de stoel lagen twee extra truien en mijn warme jack. Ook mijn viool was ik niet vergeten. Die lag onder het bed.

“Slaapje?” fluisterde ze. Ik gaf geen antwoord, want ik was zo opgewonden dat mijn stem me waarschijnlijk zou verraden. Ze deed zachtjes de deur dicht. Ik lag daar in het donker en werd verteerd door schuldgevoelens. Ik wist heel goed hoeveel verdriet ik hun zou doen. Maar ik kon geen

andere manier bedenken om mijn belofte aan Poppo na te komen.

Ik probeerde mijn ogen open te houden. Ik moest wakker blijven. In slaap vallen en niet op tijd wakker worden was wel het laatste dat ik wilde. Ik hoopte dat ze snel de televisie uit zouden zetten om naar bed te gaan. Maar dat deden ze niet. Beneden bromde en kwekte de televisie voort, en langzaam dommelde ik in.

Pas toen ik wakker werd, begreep ik dat ik had geslapen. Ik ging met een ruk rechtop zitten. Op mijn wekker zag ik dat het kwart over elf was. Het huis om me heen was donker en stil. Ik wist waar alles lag, zonder het licht aan te doen. Binnen een paar minuten was ik aangekleed, de trap af en de voordeur uit. Met mijn viool op de bagagedrager reed ik zo snel mogelijk de straat uit, naar de stad. De wegen waren bijna leeg. Toen ik over de brug over het kanaal fietste, hoorde ik een kerkklok middernacht slaan. Ik had het net gehaald.

In het maanlicht kon ik de jachten duidelijk zien liggen, en erachter de bredere romp van de 'Lucie Alice'. Maar er brandde geen licht aan boord. Ze was net zo donker als het jacht voor haar. Er was niemand. Terwijl ik mijn fiets voortduwde over het pad, begon ik te piekeren. Ik kreeg twijfels. Misschien was Poppo toch niet echt beter. Zou hij nog steeds vergeetachtig zijn? Of was hij in de war? Was het hele verhaal over Lucie Alice en Duinkerken het verzinsel

van een oude man? Misschien lag hij gewoon te slapen in zijn bed in Shangri-La en was hij onze afspraak helemaal vergeten.

Ik legde mijn fiets in het onkruid naast het pad en ging aan boord. Ik riep Poppo zo hard als ik durfde. De maan gleed achter een wolk en plotseling werd de wereld donker. Er kroop een rilling van angst omhoog langs mijn nek. Ik ging naar binnen. De deur van de kajuit was nog op slot. Op de tast vond ik de sleutel in het theebusje. Het was duidelijk dat Poppo er niet was. Ik bedacht dat hij misschien zondagnacht had gezegd, en niet zaterdagnacht. Ik ging aan dek. De maan scheen weer en gaf me nieuwe hoop. Hij was zo rond en vol als hij maar kon zijn. Zaterdag was het volle maan, had Poppo gezegd. Het moest vandaag zijn, om middernacht.

Ik hoorde een auto aan komen rijden. Het licht van de koplampen streek over het kanaal en bescheen even de volle lengte van de 'Lucie Alice'. Ik werd erdoor verblind en ik dook weg om me te verbergen. Ik hoorde de auto hotsend over het pad naar me toe komen. Hij bleef staan. De motor werd afgezet en het werd weer stil. Ik moest even kijken. Het was geen personenauto. Het was een busje, een wit busje met letters op de zijkant. Een van de woorden was beslist 'Shangri-La'. Poppo stapte uit aan de kant van de bestuurder en liep rond de voorkant van het busje. Hij glimlachte naar me.

"We zijn een beetje laat, Cessie. Het kreng wilde niet starten," zei hij.

Nu gingen ook het andere portier en de schuifdeuren open. Er stapten een heleboel mensen uit. Ik kon mijn ogen niet geloven. Ik begon te tellen en kwam tot twaalf. Harry was er ook bij. Hij zat niet in zijn rolstoel, maar liep met twee stokken. Een oude mevrouw hielp hem. “Harry ken je, hè?” zei Poppo. “En dit is Mary. Ze is verpleegster geweest. Ze zorgt ervoor dat we onze medicijnen nemen, hè Mary?” Hij klapte in zijn handen. “Luister, allemaal. Dit is Cessie. Mijn kleindochter, over wie ik heb verteld.”

Ze kwamen allemaal aan boord en schenen precies te weten waar ze naartoe moesten.

Poppo stond naast me, met zijn arm om mijn schouders. Hij liet me trots aan hen zien. Sommigen van hen streken in het voorbijgaan door mijn haar. Een van de oude dames – later ontdekte ik dat ze door iedereen ‘Grote Betty’ werd genoemd – raakte met een koude hand mijn wang aan. “Je hebt gelijk, Poppo. Je Ces is een prinses. Zo zullen we haar dan ook maar noemen.” Ze lachten allemaal.

“We zijn oude rotten,” zei Poppo trots tegen me. “We redden ons wel. We hebben dekens, eten en water bij ons. Alles wat we nodig hebben.”

Ik zag dat ze Harry’s rolstoel aan boord droegen en de loopplank binnenhaalden.

“Maak je geen zorgen, Cessie. We hebben twee dagen geleden geoefend,” ging Poppo verder. “We hebben het

busje een paar uur ‘geleend’ en ik heb hun de boot laten zien. Iedereen heeft een eigen taak. Ze weten allemaal wat ze moeten doen.”

Ik kon alleen maar bewonderend toekijken terwijl ze overal op de boot doelgericht bezig waren.

“Weten ze alles? Over Lucie Alice?” vroeg ik.

“Ja, alles,” antwoordde Poppo. “Van begin tot eind. Ik dacht dat we alle hulp nodig hadden die we konden krijgen. Ze boden allemaal aan om mee te gaan, Cessie, zonder één uitzondering. Natuurlijk konden sommigen niet, omdat ze niet gezond genoeg zijn. Maar deze hebben er allemaal zin in. Ja toch, Harry?”

“Er is maar één ding in Shangri-La waarvan ik het jammer vind dat ik het nu mis,” zei Harry. “Het gezicht van de Draak als ze morgenochtend merkt dat de helft van haar patiënten ervandoor is!” Harry was in zijn rolstoel gaan zitten en Mary wikkelde een deken rond zijn benen. “Wat een schip, hè Cessie?” zei hij.

Wat een schip en wat een bemanning, dacht ik. Overal om me heen waren de oude rotten bezig de reddingsboot klaar te maken om uit te varen. Benedendeks gingen de lampen aan. Dekzeilen werden opgevouwen en weggeborgen. En het leek of Poppo overal tegelijk was om te helpen, aanwijzingen te geven en aan te moedigen. Het was duidelijk wie de schipper was. Iedereen had een taak, behalve ik, leek het. Ik begon me

een beetje overbodig te voelen, tot Poppo me apart nam.

“Cessie, zodra ik de motoren start, ga jij Sam de sluiswachter vertellen dat we klaar zijn,” zei hij. “Je kent hem al, hè? Hij heeft me alles verteld over jullie ontmoeting. Hij verwacht je. Je kunt hem een handje helpen met de sluisdeuren. En als we door de sluis zijn, kom je terug aan boord. Ik wil dat je voorop gaat staan en je ogen openhoudt voor boeien, touwen en wat er nog meer in het water kan drijven. Met een stuk touw rond onze schroeven komen we niet in Duinkerken.”

Toen de motoren brullend tot leven kwamen, rende ik over het pad, en de brug over. Ik bonsde op de deur van Sams huis. Hij verwachtte ons blijkbaar al, want de deur ging bijna meteen open en hij had zijn laarzen en zijn ochtendjas aan, en een zaklantaarn in zijn hand. Hij keek naar de ‘Lucie Alice’, die van de boeg tot de achterstevén verlicht was als een kerstboom. Haar oude bemanning stond klaar met landvasten, Poppo draaide aan het stuurwiel en Harry zat naast hem in zijn rolstoel.

“Knijp me eens in mijn arm,” zei Sam, en hij bleef alsmáar grinniken terwijl we de sluisdeuren openden en de ‘Lucie Alice’ binnenlieten. Het wiel ging zwaar en stroef, en het kostte heel wat zuchten en steunen voor we de sluis helemaal open hadden. Langzaam, met zacht pruttelende motoren gleed de ‘Lucie Alice’ naar binnen. Ze paste er maar

net in. Achter haar deden we de sluisdeuren dicht. Toen de sluis volliep, kwam ze majestueus omhoog. Pas nu ze niet meer bij de jachten aan de kade lag, zag ik hoe mooi en indrukwekkend ze was. Sam vond het ook. “Zoiets heb ik nog nooit gezien,” zei hij. “Ik hoop alleen dat Poppo weet wat hij doet. Het is een heel eind naar Duinkerken. Maar jullie hebben goed weer. De zee is vannacht zo glad als een spiegel.”

Toen het dek van de ‘Lucie Alice’ op dezelfde hoogte was als de grond, hielp Poppo me om weer aan boord te springen. “Als je vooruit iets ziet, moet je me roepen, Cessie. Heel hard,” zei hij. Ik liep naar de boeg, ging op mijn tenen staan, sloeg mijn ellebogen over de rand en keek omlaag in het donkere water.

Een paar minuten later waren we uit de sluis. De motoren gingen sneller draaien en we voeren langzaam de eigenlijke haven in. De zee werd helder verlicht door de maan, en zo ver als ik kon kijken, dreef er niets in. Onder me sneed de boeg van de ‘Lucie Alice’ door het water, en ik voelde de eerste zoute druppels in mijn gezicht spatten. Ik likte het zout van mijn lippen en haalde diep adem.

Terwijl we door de haven voeren, zag ik de silhouetten van vissersschepen aan de kade, en ernaast skeletachtige kranen die de wacht leken te houden. De vuurtoren aan het eind van het havenhoofd kwam dichterbij en het licht werd steeds

feller. Toen voeren we eronder langs en werden we opgetild door de deining van de open zee. Sam had zich vergist. De zee was beslist niet zo glad als een spiegel. Toen de eerste grote golf tegen de boeg sloeg, hoorde ik achter me gelach. Het klonk zenuwachtig. De oude reddingsboot kreunde, beefde en ploegde voort.

De kou van de rondvliegende waterdruppels benam me de adem. Boven mijn hoofd gleed de maan door de wolken, met dezelfde snelheid als waarmee de ‘Lucie Alice’ door het water gleed. De maan zou ons de hele tocht begeleiden. Voor ons uit zag ik de zee glinsteren, en ik wist dat Duinkerken en Frankrijk achter de donkere horizon lagen. Ik dacht aan jaren geleden, toen de ‘Lucie Alice’ deze tocht had gemaakt om soldaten van het strand te halen. Ik hoopte en bad dat Lucie Alice net als toen in Duinkerken zou zijn.

Toen we op volle zee waren, liep ik naar achter, naar Poppo die bij het stuurwiel stond. Harry’s rolstoel was vastgebonden en Mary wikkelde nog een deken om hem heen. Ze drong erop aan dat hij net als de anderen naar binnen zou komen, maar Harry wilde er niets van weten. “Dit wil ik niet missen, Mary. Voor geen goud. Dus maak je maar niet druk. Ik blijf hier.”

Poppo sloeg zijn jas om me heen en liet me mee sturen. “Zo, de tocht is begonnen,” zei hij. “Heb je een briefje neergelegd voor je vader en moeder, zoals ik had gezegd?”

“Ja.”

“Mooi zo. Hou haar goed op koers, Cessie. Voel je haar? Voel je dat ze er zin in heeft?” Het was nog waar ook. “Ze is opgewonden. Volgens mij weet ze precies waar ze naartoe gaat. Terug naar Duinkerken. En laten we hopen, ook terug naar Lucie Alice.”

12

Vroeg in de ochtend

Het was alsof ik aan een groot avontuur begon, een bijzondere zoektocht, samen met een stel zilverharige Argonauten, en met Poppo als onze Jason aan het roer. Maar deze Argonauten om me heen waren geen stoere en gespierde Griekse helden. Het waren twaalf bejaarden die, als ik het goed uitrekende, samen bijna duizend jaar oud waren.

Ze maakten voortdurend grappen met elkaar en het was zo gezellig dat je haast zou denken dat ze een gewoon uitstapje maakten op zondagmiddag. Toch hoefde Poppo maar een woord te zeggen en dan werden ze meteen zijn bemanning. Misschien langzaam, maar heel serieus en doelbewust. Er waren er altijd vier die de wacht hadden aan dek, twee voor en twee achter, en Poppo zelf bleef onafgebroken aan het roer staan. Na een uur werden we afgelost, en als we naar binnen gingen, stond er altijd een mok warme zoete thee klaar, met

boterhammen met jam, of witte bonen in tomatensaus.

Ik leerde hen niet allemaal kennen. Daarvoor waren het er te veel en bovendien stelde niemand me echt voor. Ze behandelden me allemaal alsof ze me al kenden. Dat vond ik fijn. Maar Benny leerde ik wel kennen, want hij vertelde me alles over zichzelf. De kombuis was Benny's domein. Dat maakte hij heel duidelijk. Hij was dol op praten. Hij praatte heel hard en herhaalde zichzelf vaak. Iedereen schreeuwde tegen hem en in het begin vroeg ik me af waarom. Maar al gauw ontdekte ik dat hij bijna helemaal doof was. Het grootste deel van zijn leven was hij chef-kok geweest in een hotel in Bournemouth, zei hij, en leeglopers had hij nooit in zijn keuken willen hebben. Daarom mocht ik alleen in de kombuis komen als ik een handje hielp. Al snel deed ik het meeste werk, van afwassen tot bonen roeren, boter smeren en broodkorsten van de boterhammen snijden.

“Je moet de klanten geven wat ze willen,” legde hij uit, terwijl hij met een houten lepel zwaaide om het te benadrukken. “Ik zei, je moet de klanten geven wat ze willen. De meesten van ons kunnen geen korsten meer aan. Zal ik je eens iets vertellen, Prinses? Je gelooft het misschien niet, maar op mijn eenentwintigste verjaardag heb ik ze allemaal laten trekken. Het hele stel.” Hij was niet altijd makkelijk te begrijpen. “Ik zei, het hele stel. Het was een cadeautje van mijn moeder, de goede ziel. Laat je tanden trekken, zei ze,

dan heb je er nooit meer last van. En gelijk had ze. Ik zei, gelijk had ze. In Shangri-La zijn er niet veel die hun tanden nog hebben. Neem nou Poets. Die is net als ik. Hij heeft geen tand van zichzelf meer in zijn hoofd. Niet één.”

Poets, zoals iedereen hem noemde, was niet weg te slaan van de motoren. Als hij me zag, grijnsde hij me tandeloos toe en zwaaide met een vette poetslap.

“Hij is dol op motoren, Poets. Hij kent ze van binnen en van buiten. Hij is machinist geweest bij de spoorwegen. Aardige vent. Doet geen vlieg kwaad,” vertelde Benny me. “Maar pas op voor Mac,” ging hij op een meer vertrouwelijke toon verder. “Dat is andere koek. Hij is sergeant-majoor geweest bij de Guards. Een echte pietlut. Ik zei, een pietlut. Alles moet precies zoals hij het wil. Anders is hij niet tevreden, helemaal niet tevreden. En als hij niet tevreden is... Dan moet je oppassen voor Mac. Ik zei, je moet oppassen voor Mac.”

Ik wist al wie Mac was. Harry had hem aangewezen. Hij was de keurige man met de elegante snor, de enige die nooit naar me glimlachte. Hij deed telkens de ronde aan dek en controleerde of we allemaal goed vastzaten aan onze reddingslijn, als we bovendeks waren. En hij keek telkens of Harry's rolstoel nog goed vastgebonden was. Bij de wisseling van de wacht was hij er ook altijd. Hij lette op dat niemand uitgleed of struikelde als hij naar buiten kwam. Benny vertelde

me dat Mac een glazen oog had, maar ik kon niet ontdekken welk van de twee het was.

En dan had je de tweelingbroers. Op hun vierentachtigste waren ze nog steeds precies hetzelfde. Iedereen noemde hen Jopie en Japie. Ze stonden allebei wankel op hun benen en ze wilden allebei beslist samen dezelfde wacht hebben. “Jopie en Japie zijn al bijna vijftien jaar in Shangri-La,” vertelde Benny me. “Langer dan wie ook. Al die tijd zijn ze bijna niet weg geweest. Ze hebben allebei nog nooit gevaren. Eigenlijk zijn ze bijna nergens geweest. Ze hebben hun hele leven een ijzerhandel gehad in Bradford. Zoiets als dit hebben ze nog nooit gedaan. Nou ja, dat hebben we geen van allen, behalve Poppo natuurlijk. Die bonen bakken aan als je niet roert, Prinses. Ik zei, die bonen bakken aan als je niet roert.”

Binnen was het warm en benauwd. Ik weet niet of het door de olielucht van de motoren kwam, door de pruttelende bonen in de kombuis of gewoon door het slingeren van de boot, maar ik begon misselijk te worden. Ik ging aan dek om frisse lucht in te ademen en voelde me meteen beter. Poppo riep me bij zich. Hij klopte op het wiel. “Is ze niet geweldig? Meer dan vijftig jaar oud en ze spint nog als een poes.” Het klonk eerder als het brullen van een leeuw, vond ik, maar ik zei niets.

Harry gaf me zijn lege theemok om mee terug te nemen naar de kombuis. “Zal ik je eens wat vertellen, meisje?” zei

hij. “Ik heb het nog nooit zo koud gehad, maar ik heb ook nog nooit zo genoten. Het is een echt avontuur, hè? Ik zou het zelfs niet erg vinden als je opa ons allemaal voor de gek had gehouden en dat hele verhaal van hem over Duinkerken en Lucie Alice uit zijn duim had gezogen. Dat zou niemand erg vinden. Het is voor ons allemaal een geweldig avontuur. Als je zo hier buiten bent, krijg je weer het gevoel dat je leeft.”

“Maar hij heeft het niet verzonnen,” protesteerde ik. “Het is waar.”

“Natuurlijk,” zei Harry. “Dat weet ik. En weet je hoe ik het weet? Omdat het té fantastisch is. Zo’n verhaal kan hij niet verzonnen hebben. In het begin had ik wel mijn twijfels. Dat hadden we allemaal. Maar toen hij ons een paar dagen geleden had meegenomen om de ‘Lucie Alice’ te bekijken, waren we verkocht. En hier zijn we dan, midden op de oceaan, met alleen water om ons heen. Het lijkt wel een droom, de mooiste droom die ik ooit heb gehad.”

“Het is nu geen tijd om te dromen, Harry,” zei Poppo. “Je moet goed uitkijken. We zijn bijna in het midden van het Kanaal en er varen hier grotere schepen dan wij, heel wat grotere schepen. Die wil ik ruim van tevoren zien aankomen. Dus hou je ogen open, Harry. Begrepen?”

“Aye, aye, schipper,” zei Harry. Hij trok zijn hand onder de deken vandaan en salueerde.

Niet lang daarna hadden Mary en Harry een echte ruzie.

Het begon allemaal toen ze zei dat hij doodziek zou worden als hij nog langer aan dek bleef. Hij antwoordde dat ze zich met haar eigen zaken moest bemoeien. Het was zijn leven, zei hij. Poppo moest tussenbeide komen en hem naar de warme kajuit sturen. “Je kunt later weer aan dek komen, Harry,” zei hij. Harry mompelde iets dat niet erg netjes was, en gaf met tegenzin toe. Mac en Mary hielpen hem omlaag, terwijl Harry aan een stuk door mopperde.

“Ga je viool eens halen, Cessie,” zei Poppo. “Dat zal hem opvrolijken. En ons ook.”

Ik ging met mijn viool in Harry's rolstoel zitten en begon te spelen. ‘Yesterday’, ‘Michelle’, ‘When I’m Sixty-Four’ – alle liedjes die ik me kon herinneren. Poppo zong mee, en na elk liedje werd er geklapt, om me heen aan dek en beneden in de kajuit. Zelfs Poets liet zijn motoren even in de steek en kwam luisteren. Na ‘Nowhere Man’, dat we beter dan ooit hadden uitgevoerd, riepen ze zelfs om een herhaling. Daarna stelde Grote Betty voor dat ik iets in mijn eentje zou spelen. Ik koos het Largo, omdat ik wist dat ik daarin geen fouten zou maken. Ik vond dat mijn viool schrill klonk. Het geluid werd overstemd door het dreunen van de motoren en ging onmiddellijk verloren boven de uitgestrekte zee. Maar ze leken het mooi te vinden.

“Prachtig,” zei Grote Betty zacht. “Dat was prachtig.” Alles aan haar was groot, zelfs haar glimlach. Ik geloof dat ik haar

het aardigst vond van allemaal. Mijn vingers deden nu pijn van de kou. Ik legde de viool op mijn knieën en blies in mijn handen. Ik dacht dat ik klaar was.

“Prinses?” klonk Harry’s stem uit de kajuit. “Ken je ‘Sailing’?” Dus speelden we dat, en nog eens, en nog eens. Iedereen scheen het te kennen. In elk geval beter dan ik. Daarna riep Benny boven het lawaai van de motoren uit dat hij nu ‘What shall we do with the drunken sailor?’ wilde. Ik had geen gevoel meer in mijn vingers en speelde zo vals dat het bijna onherkenbaar was, maar ze leken het niet erg te vinden. Na het daverend gezongen laatste refrein maakte Poppo er tot mijn grote opluchting een eind aan. Hij riep de nieuwe wacht aan dek en stuurde de rest van ons naar binnen om te slapen. Niemand maakte bezwaar. Ik al helemaal niet. Ik was doodmoe en totaal verkleumd. Ik verlangde naar de warmte van de kajuit, ook al stonk het er naar olie en was het er benauwd. Ik ging op Poppo’s bed liggen en Grote Betty legde een dekbed over me heen. Ze zei dat ze nog nooit iemand zo mooi viool had horen spelen. Ik wist niet dat woorden je echt konden verwarmen, maar nu voelde ik het. Ik rolde me helemaal op en viel bijna meteen in slaap.

Toen ik wakker werd, hoorde ik een bel rinkelen in mijn oren. Daarna ontdekte ik dat het niet aan mijn oren lag. Het geluid kwam van ergens boven mijn hoofd. Ik keek om me heen. Er was niemand anders in de kajuit, helemaal niemand.

De motoren draaiden zacht en ik kon voelen dat de boot nauwelijks vooruitging door het water. Ik zwaaide mijn benen van het bed en liep snel de kajuit uit. Poets stond over zijn motoren gebogen.

“Is er iets?” vroeg ik.

“Mist,” zei hij, zonder op te kijken. “Dichte mist.”

Ik ging aan dek en werd omhuld door mist. Verder naar voren klonk weer de bel. Ik kon de boeg van de boot niet zien. Poppo stond aan het roer. Alle anderen, zelfs Harry, stonden overal op de uitkijk. Ze leken op donkere standbeelden, die in mistflarden gewikkeld waren. Niemand bewoog. Niemand zei iets. Toen zag Poppo me.

“We luisteren,” fluisterde hij.

“Waarnaar?”

“Naar het geluid van een motor, een misthoorn of een scheepsbel. We hebben alleen onze oren en het kompas. God zij dank hebben we een kompas.”

“Hoelang is het al zo?”

“Een paar uur. We hebben al een keer bijna een aanvaring gehad, en één keer is meer dan genoeg. Help je mee luisteren, Cessie?”

Ik zocht een plaats aan de reling. Ik tuurde in de ondoordringbare grijsheid om me heen en luisterde. Ik luisterde zo goed ik kon. Maar ik merkte al gauw dat mijn oren even nutteloos waren als mijn ogen. Het enige dat ik kon

horen, was het dreunen van onze eigen motoren, en het water dat tegen de zijkant van de boot klotste.

De schim naast me bewoog en werd Grote Betty. “Het is niet ver meer, Prinses,” zei ze, terwijl ze een arm om me heen sloeg. “Het kan niet ver meer zijn.” Zo bemoederde ze mij, en alle anderen, tijdens de verschrikkingen van die nacht, door iets opbeurends te zeggen of even iemand te omhelzen.

Het leek of we urenlang opgesloten waren in de mist. Ondertussen werd de wereld om ons heen steeds lichter, terwijl het eerste ochtendlicht door de mist drong. Maar ik kon niet beter zien of horen. Ik tuurde en tuurde, en begon steeds angstaanjagendere dingen te zien: een aanvallende stier, een draak die zich oprichtte, of een leeuw die zich klaarmaakte om toe te slaan. We waren nu in lichter grijs gehuld, maar het was nog steeds ondoordringbaar.

Achter me klonk een kreet. Ik draaide me om. Harry wees aan stuurboord in de mist. “Daar! Daar!” riep hij. Op hetzelfde moment klonk er een oorverdovende stoot van een misthoorn. Het was zo hard en zo dichtbij, dat we allemaal verwachtten elk ogenblik uit de mist de hoge boeg van een schip te zullen zien opdoemen, dat dwars over ons heen zou varen.

“Hou je vast! Hou je goed vast!” riep Poppo. De motoren brulden en de boot schoot vooruit. Ik greep me vast aan Grote Betty en liet haar niet meer los. Ik zag Mary vallen en

heen en weer rollen over het dek. Mac ging achter haar aan en kreeg haar te pakken. Snikkend klampte ze zich aan hem vast. Pas op het laatste moment zagen we de reusachtige zijkant van een mammoettanker, of een veerboot, die op nauwelijks vijftig meter van onze achtersteven voorbijkwam en in de mist verdween. Ik dacht dat het gevaar voorbij was, maar ik vergiste me.

“Pas op voor de golven!” Poppo stond nu net als de roerganger van het modelscheepje dat hij had gemaakt, met zijn benen wijd, en vocht met het stuurwiel, toen de golven van het grote schip ons optilden en als een kurk heen en weer smeten. Het was alsof we plotseling in een tyfoon terechtgekomen waren.

Ik weet dat ik gilde, en ik was niet de enige. Ik kon het niet inhouden. De golven sloegen over het dek en raakten me vol op de borst, zodat ik het ijskoud kreeg. Grote Betty hield me stevig vast, en toen was het plotseling voorbij. We voeren in kalmer water. Ik keek om me heen. Poppo stond nog aan het roer en lachte luidkeels, terwijl hij het water van zijn gezicht veegde.

“Kijk! Kijk daar, jongens!” riep hij. Voor ons uit waren er openingen in de mist. Hij begon echt dunner te worden.

Even later zagen we een lichtflits en het silhouet van een vuurtoren, en toen een havenhoofd. Poppo nam gas terug. “Duinkerken,” zei hij. “Duinkerken recht voor ons!”

Ik ging naar hem toe. “Herken je het?” vroeg ik. In de grijze ochtendschemering zag ik alleen een stuk strand, dat in de verte oploste in het niets.

“Natuurlijk niet,” antwoordde Poppo. “Hoe zou ik dat kunnen? Het is zo lang geleden en de stad lag helemaal in puin toen ik hier voor het laatst was. Maar het is vast Duinkerken. Als ik de koers goed heb berekend, en dat denk ik wel, Cessie, dan is dat Duinkerken dat je daar ziet.”

Toen we de beschutting van de haven binnenvoeren, lieten we de laatste mistflarden achter ons. Op het havenhoofd zat een man met een hengel. Hij zwaaide naar ons en we zwaaiden terug. Er was weinig bedrijvigheid in de haven. Ik zag alleen een paar vissersschepen aan de kade, die hun vangst uitlaadden. De vissers stopten met hun werk om ons te zien binnenvaren. Ze keken nog steeds naar ons, toen we achter hen aanlegden.

“Magnifique,” riep een van hen. “Le bateau, il est superbe, magnifique.”

“Bonjour,” riep Harry als antwoord, terwijl Mac en Mary hem op de kade in zijn rolstoel hielpen. “Allez la France!”

De vissers lachten en riepen mee: “Allez la France! Allez la France!”

“Wat betekent dat?” vroeg ik.

“Dat roepen ze altijd bij rugbywedstrijden,” zei Harry.

“Het is het enige Frans dat ik ken, behalve ‘bonjour’

natuurlijk.”

Toen iedereen eindelijk van boord was, riep Poppo ons bij elkaar. “Denk eraan,” zei hij. “Als iemand het vraagt, zijn we gewoon verdwaald in de mist. Voor de veiligheid moesten we ergens binnenlopen. Geef de schipper de schuld maar.” Ik keek over de haven naar de stad. De straatlantaarns gingen overal uit. Het was bijna helemaal licht, maar er reden bijna geen auto’s. Er was nog nauwelijks iemand op straat.

“Poppo,” zei Harry, “weetje waar die straat is waar Lucie Alice woonde?”

“Een eindje verder in de straat stond een kerk. Dat weet ik. Vanuit hun huis hoorde ik altijd de klokken. Maar verder herinner ik me niets. Ik zal het vragen. Er is vast wel iemand die het weet.”

We gingen met zijn allen de stad in. Poppo liep voorop, met de foto van Lucie Alice in zijn hand. Hij sprak iedereen aan die we tegenkwamen: een paar vuilnismannen, een postbode en een automobilist die was gestopt voor een verkeerslicht. De reactie was telkens hetzelfde. Als ze ons zagen, trokken ze een ongelovig gezicht, en nadat ze Poppo’s foto hadden bekeken, haalden ze hun schouders op en schudden hun hoofd. Niemand scheen Lucie Alice te herkennen. Dat verbaasde me niet, want ze waren allemaal veel te jong om haar te hebben gekend. Maar ze hadden ook geen van allen van de Rue de la Paix gehoord, en dat was

vreemd.

Mac dreef ons als een herdershond voort door de straten. Vooral Jopie en Japie hield hij goed in de gaten, want ze bleven bij elke etalage staan kijken. Als we een straat moesten oversteken, zorgde Mac ervoor dat we het als één groep deden. Hij hield zelfs een keer zijn hand omhoog om een vrachtauto tegen te houden, zodat we veilig konden oversteken. Maar na een tijdje begonnen we allemaal moe te worden, behalve Poppo. Grote Betty moest telkens gaan zitten om op adem te komen. Ze hoestte piepend en verontschuldigde zich daarvoor. De eerste winkels gingen open en Poppo schoot overal naar binnen om zijn foto te laten zien. Dan bleven we buiten op hem staan wachten. Het was hopeloos. Dat konden we zien aan het hoofdschudden en schouders ophalen. Maar Poppo gaf de moed niet op.

Toen hij als eerste een smal zijstraatje met kinderkopjes inliep, riep hij dat ik naast hem moest komen lopen. Hij pakte mijn hand vast en kneep erin. “Zo zag de straat waar ze woonde er ook uit, Cessie. Precies zo. Kleine huizen. Grijs luiken. Als ik nu de kerk kon vinden...In mijn kast kon ik de kerkklokken horen. En ze waren dichtbij, heel dichtbij.” Tijdens het praten keek hij me niet één keer aan. “Ik begin spijt te krijgen van de hele tocht, Cessie. Ik wou bijna dat ik er nooit aan was begonnen. Misschien zijn er dingen die je beter niet kunt weten.”

Ik kneep in zijn hand, omdat ik niet wist wat ik moest zeggen. “Poppo!” riep Mac van achter ons. “Zullen we ergens gaan ontbijten? Dat kunnen we wel gebruiken. Dan krijgen we het weer warm. Een leger marcheert immers op zijn maag.”

Aan de overkant van de straat was een café. Binnen brandde licht, en de deur stond open. Een vrouw met een hoofddoek en een jas aan was verwoed de stoep aan het vegen. Toen ze ons zag aankomen, hield ze ermee op. Net als iedereen die we hadden ontmoet, vond ze ons eerst een beetje raar, geloof ik. Maar zodra ze begreep wat we wilden, leidde ze ons maar al te graag naar binnen.

Toen ze haar hoofddoek afdeed en haar jas uittrok, bleek ze een stuk ouder te zijn dan ik had gedacht. Maar ze gedroeg zich beslist niet oud. Ze liep bedrijvig rond, schoof drie tafels tegen elkaar en zette er stoelen omheen. En ondertussen praatte ze honderduit. In het Frans, zodat ik er geen woord van verstond. Toen we eindelijk allemaal zaten, wendde ze zich tot Mac en zei: “Anglais? Engels?”

“Schots,” zei Mac vol overtuiging. Daar begreep ze niets van.

“Café? Koffie? Thé? Ontbijt?” vroeg ze.

“Ontbijt,” zei Harry, en hij klopte op zijn buik. “We zijn uitgehongerd.”

Het volgende uur zaten we bij te komen in het warme café, met manden vol verse croissants en een heleboel glazen thee.

Niemand wilde koffie. En Poppo wilde helemaal niets, zag ik. Hij zat naast me naar de tafel te staren, naar de foto van Lucie Alice. Hij streek de hoeken glad en zei niets.

De oude dame bracht nog meer glazen thee. “Niet goed? Is het ontbijt niet goed?” vroeg ze aan Poppo. Plotseling begon hij in het Frans te praten. Het verraste ons allemaal, ook de oude mevrouw. Het duurde even voor ik begreep waar ze het over hadden. Toen gaf Poppo haar de foto, en ze bekeek hem aandachtig. Ik begon sommige woorden te herkennen: ‘Rue de la Paix’ en ‘Lucie Alice’. Maar verder niets. Na een tijdje begon ze weer in het Engels. Misschien had ze Poppo’s Frans niet helemaal verstaan. Misschien was het toch niet zo goed. “Was u hier in Duinkerken?” vroeg ze. “In 1940?”

Poppo knikte en draaide de foto om in haar handen. Ze keken elkaar aan.

“Ik kom haar zoeken,” zei Poppo heel langzaam. “Vous la connaissez? Kent u Lucie Alice? Haar achternaam is Maillol. Weet u waar ze is?” De oude mevrouw tuurde naar de foto en fronste haar voorhoofd. Ze liep ermee naar de deur, waar meer licht was. “Mag ik hem aan mijn man laten zien?” vroeg ze.

“Natuurlijk,” zei Poppo, en ze liep snel weg door de deur achter de tapkast. We keken haar na. Het was Harry die de stilte verbrak. “Er schiet me iets te binnen,” zei hij. “Wie gaat

dit betalen? We hebben toch geen Frans geld? Daar heb je niet aan gedacht, hè Poppo.”

Maar Poppo luisterde niet naar hem. Hij keek strak naar de deur achter de tapkast.

“Ze neemt heus wel ponden aan,” zei Poets. “En anders moet Benny maar blijven afwassen.” We lachten nog toen ze weer het café inkwam. Ze had een oude man bij zich die bretels droeg over een overhemd zonder boord. Zijn nek was mager en hij had zich niet geschoren. In zijn hand had hij de foto. Hij keek ons argwanend, bijna vijandig aan over de rand van zijn bril. Poppo stond op.

“Bent u het die op zoek is naar Lucie Alice Maillol?” vroeg de oude man.

“Ja,” zei Poppo.

“Pourquoi? Waarom?”

“Ze is een vriendin van me. Ze heeft mijn leven gered. Elle m’a aidé pendant la guerre. Elle m’a sauvé la vie.”

Ik wist niet zeker of de oude man het begreep. Hij kwam dichterbij en keek Poppo aan. “Ze heeft me verborgen,” ging Poppo verder. “Ze heeft me verborgen in een kast in haar huis in de Rue de la Paix.”

“Die bestaat niet meer, monsieur. La Rue de la Paix, de oude straat, is weg. Hoe zeg je dat? Bombardée. Verwoest. En Lucie Alice...”

“Kent u haar?” vroeg Poppo ademloos.

“Elle était dans la même école, op dezelfde school, monsieur. In dezelfde klas. Mijn vrouw, ikzelf en Lucie Alice waren vrienden. Mais...nous sommes désolés, monsieur. Het spijt ons erg, maar we hebben Lucie Alice sinds 1940 niet meer gezien. Niemand heeft haar meer gezien. Op een dag, toen we bij haar op bezoek gingen, was ze weg. Disparue. Sa mère aussi. Elles sont disparues toutes les deux. Verdwenen. Ze hebben hen meegenomen. We hebben hen nooit meer gezien.”

13

Bericht aan mijn vader

Poppo zocht steun bij de stoel achter zich.
 “Weet u het zeker?” vroeg hij. “Heel zeker?” De
 oude man knikte en gaf hem de foto terug.

“De Rue de la Paix is er nog,” zei hij. “Ze hebben hem
 weer opgebouwd na de oorlog, zoals veel straten in
 Duinkerken. Maar van Lucie Alice en haar moeder hebben
 we nooit meer iets gehoord.”

Poppo haalde diep adem. “Ik ga even een eindje lopen,
 denk ik,” zei hij toen, meer tegen zichzelf dan tegen iemand
 anders. “Ja, ik ga een eindje lopen.” Hij probeerde te
 glimlachen, maar hij kon het niet. “Ik blijf niet lang weg.
 Zullen we over een paar uur afspreken op de boot? Jij zorgt
 er wel voor dat ze er allemaal zijn, hè Mac? Dan gaan we
 samen naar huis.” Toen liep hij het café uit.

Harry legde een hand op mijn arm. “Je kunt hem beter
 niet alleen laten, Cessie,” zei hij. Dus ging ik Poppo achterna.

Op straat haalde ik hem in.

“Waar gaan we heen?” vroeg ik.

“Ik weet het niet precies,” zei Poppo. “Misschien gaan we een tijdje op het strand zitten, om terug te denken aan vroeger. We hebben toch niet voor niets die lange reis gemaakt?” Hij pakte mijn hand en hield hem stevig vast, alsof hij me nodig had. Ik wilde iets zeggen over Lucie Alice, om hem te troosten, maar ik kon de juiste woorden niet vinden. Zwijgend liepen we verder.

Er waren nu meer mensen op straat. We kwamen langs de open deur van een grote bakkerswinkel, waar ze stokbroden opstapelden. De geur dreef met ons mee door de straat. “Heerlijk,” zei ik, terwijl ik de geur opsnoof. Maar Poppo hoorde me niet.

“Nou ja,” zei hij. “Ik heb gevonden wat ik zocht, hè? Ik wilde de waarheid weten, en die weet ik nu. Het enige wat ik nu nog wil, is het niet meer weten, als je begrijpt wat ik bedoel. Maar dat kan niet, hè Cessie?”

Dicht bij ons begon een klok te luiden. Een kerkklok. Ik bleef staan en wachtte tot het ophield. “Acht uur,” zei ik. Poppo liep snel door, zonder mij. Ik rende hem achterna.

“Die klok, Cessie,” zei hij toen ik hem inhaalde, en hij greep mijn arm vast. “Die ken ik. Ik ken die klok.”

We kwamen op een pleintje met een fontein in het midden. Aan de overkant stond een reusachtige, grijze kerk

met een rij meeuwen boven op het dak.

We keken omhoog naar de toren. “Het is dezelfde klok,” zei Poppo. “Ik weet het zeker. Dit is de kerk. Het kan niet anders. Elke zondag ging ze met haar moeder naar de kerk.

Mij lieten ze alleen thuis, opgesloten in mijn kast. Ik zat daar in het donker en luisterde naar de kerkklokken. Ik bad voor hen, en voor mezelf. Ik ben nooit veel naar de kerk geweest, niet ervoor en niet erna. Maar in die kast heb ik vurig gebeden, Cessie. Alleen zou je niet zeggen dat er iemand naar me heeft geluisterd.”

Poppo probeerde nog te bedenken waar de oude Rue de la Paix geweest was, toen er een vrouw met een hond het plein opkwam. De hond leek op de hond van Shirley Watson. Hij had ook bolle ogen en snoof en kefte telkens. Maar de vrouw was veel vriendelijker dan haar hond. Toen Poppo haar vroeg waar de Rue de la Paix was, nam ze ons mee naar de andere kant van het plein en wees naar een smalle straat die in de richting van de zee liep. Eindelijk hadden we hem gevonden. We liepen naar de plaats waar volgens Poppo het huis had gestaan.

“Alles is veranderd. De straat. Het huis. Alleen de luiken niet,” zei Poppo. “De luiken waren toen ook al grijs. Grijs en afgebladderd. O, wat ben ik dom geweest. Ik kon het niet laten, hè? Ik moest zo nodig de luiken opendoen, om naar buiten te kijken. De soldaat die me zag, moet ongeveer hier

hebben gestaan. En ze hebben me meegenomen in de richting van het strand. Dat is de hoek waar ik Lucie Alice naar huis zag komen met het brood. O Cessie, ik zou er alles voor overhebben om haar nu de hoek om te zien komen.”

We staken de brede straat langs de kust over en liepen het strand op. Er stond een koude zeewind. Daarom gingen we in de luwte van de duinen zitten. Ik merkte dat Franse strandvlooiën net zo lastig zijn als Engelse. Alleen waren er veel meer. De zee was vaalgrijs en doorschijnend. De golven leken zo vermoeid dat ze nauwelijks de kracht hadden om te breken en het strand op te rollen. Er waren kilometers strand en duinen, en zo ver we konden zien waren ze helemaal verlaten, op een paar wandelaars met dartelende honden na.

Poppo keek naar de zee. “Die jonge soldaat die me uit het water heeft gered...” zei hij. “Ik heb zelfs zijn naam nooit geweten. Zijn dichtbundel heb ik nog. Die heb ik bewaard. Nu we hier zitten, lijkt het allemaal zo vredig, Cessie. Je kunt bijna niet geloven dat het echt is gebeurd, met al die schepen daarginds, de vliegtuigen die gierend op ons neerdoken, de bommen, en de dode soldaten. Ik herinner me dat ik van hem wegliep. Hij was dood, net als de anderen, en ik wist niet eens hoe hij heette.”

“Namen zijn niet belangrijk,” zei ik.

Poppo keek opeens een stuk vrolijker. Hij sloeg zijn arm om me heen en trok me tegen zich aan. “Dat is waar, Cessie,”

zei hij. “Dat is heel erg waar. Ik ken zijn naam niet, maar ik herinner me hem. Ik weet wat hij voor me heeft gedaan. En dat geldt ook voor Lucie Alice. Ik weet nu dat ik haar nooit meer zal zien. Maar ik herinner me haar. En dat is heel wat. Als er iemand is die dat zou moeten begrijpen, ben ik het.”

Hij praatte alsmaar door, maar ik hoorde niet veel van wat hij zei. Ik had het te koud en was te moe om zijn gedachten te volgen. Na een tijdje leek hij het te merken. “Kom mee, Cessie,” zei hij eindelijk. Hij hielp me overeind en klopte het zand van me af. “Ik moet je naar huis brengen. En alle anderen ook.”

We waren blijkbaar verder gelopen dan we dachten. Het leek een heel eind terug naar de haven en de ‘Lucie Alice’. Ze waren allemaal aan boord en wachtten op ons, net als de havenmeester en de douane. Poppo legde in het Engels en Frans uit dat we verdwaald waren in de mist en geen paspoorten bij ons hadden. Maar we zouden nu meteen naar huis gaan, zei hij. Ze klaagden, haalden hun schouders op, en klaagden nog wat. Maar daar bleef het bij.

Toen we wegvoeren, hing er een droevige sfeer op de boot. Het was niet de vrolijke bemanning van de heenweg. Zelfs Harry was zijn enthousiasme kwijt en zat ineengedoken en moedeloos in zijn rolstoel. Ik vertelde hem dat we naar het strand waren geweest, en dat er zoveel strandvlooien waren. Maar hij had er geen belangstelling voor. Grote Betty stond

alleen aan de reling en keek achteruit naar Duinkerken. Ze had haar zakdoek in haar hand, en omdat ik wist waarom, liet ik haar met rust. Benny mopperde beneden in de kombuis over de grote afwas, maar hij wilde geen hulp. Sommige anderen hadden weer die lege blik in hun ogen die ik in Shangri-La door het raam had gezien.

Eerst dacht ik dat het een soort medeleven was met Poppo's teleurstelling. Maar dan zouden ze hem overstelpt hebben met vriendelijkheid en aandacht, en dat deden ze niet.

Ik dacht dat ze hem misschien kwalijk namen dat hij hen had meegenomen op een vergeefse tocht, maar dat was niets voor hen. Toch was het niet alleen vermoeidheid, hoewel die op hun gezicht te lezen stond toen we de haven van Duinkerken uitvoeren en de deining van de open zee begonnen te voelen. Terwijl ik in mijn eentje op het achterdek zat, dacht ik erover na waarom ze zich zo ellendig voelden. Waarschijnlijk zagen ze er vreselijk tegenop om terug te gaan naar Shangri-La, of waren ze bedroefd omdat ons grote avontuur bijna voorbij was. Of misschien kwam het door allebei.

Nadat deze somberheid een uur had geduurd, riep Poppo iedereen aan dek bij elkaar. Hij gaf elk van ons een blikje gecondenseerde melk. "Misschien worden jullie dan wat vrolijker, stelletje kniesoren. Toe, zo erg is het niet. Denken

jullie dat het de laatste keer is dat we zoiets doen? Natuurlijk niet. Maak je geen zorgen. We gaan zo vaak een tochtje maken als jullie willen.” Hij gaf een klopje op het stuurwiel. “Het is mijn boot, toch? Ik kan met haar varen wanneer ik wil. Ze kunnen ons niet tegenhouden. Ik beloof het.”

Ze werden inderdaad wat vrolijker. “Goed, we hebben niet gevonden waarvoor we gekomen waren,” ging Poppo verder. “Het is niet gegaan zoals ik hoopte. Maar we hebben een paar fantastische dagen gehad. We zijn misschien de jongste niet meer, maar geloof me, deze boot van me heeft nooit een betere bemanning gehad. Ook niet in haar beste dagen. Laten we daarom niet kniezen. We slaan onze gecondenseerde melk achterover, drinken een paar koppen warme thee van Benny, en dan komen we allemaal lachend thuis. Ik wil dat ze ons zien lachen. Reken maar dat ze ons opwachten. Het wordt vast een hele toestand als we thuiskomen. En de Draak is er natuurlijk ook. Zullen we die oude heks laten zien hoe leuk we het hebben gehad? Dat we uit het goede hout gesneden zijn? Nou?”

Plotseling brak de ochtendzon door en overgoot het dek met licht en warmte. “De zon!” riep Poppo. “Vooruit, Cessie, haal je viool. Speel wat voor ons.”

Ik weet niet hoe Poppo het voor elkaar kreeg, maar het lukte hem om ons allemaal in een betere stemming te brengen. Binnen een paar minuten waren we weer dezelfde

vrolijke bende als op de heenreis, althans bijna. Later zei Poppo dat het door de toverkracht van de gecondenseerde melk kwam. Dat weet ik niet zeker, maar het kwam in elk geval niet door mijn vioolspel. Het ging niet goed. Mijn vingers deden niet wat ze moesten doen, mijn e-snaar brak en ik had geen reservesnaar in mijn vioolkist. Zonder e-snaar kun je niet veel spelen.

“Het geeft niet,” zei Poppo. “Dan zetten we de radio aan. Er is vast wel een zender met muziek.” Hij vroeg Mac om de radio zo hard mogelijk te zetten, zodat we het allemaal konden horen.

Na een hoop gekraak, fluittonen en gepraat in vreemde talen, vond Mac eindelijk een goede zender met een vrolijk muziekje en daarna een Engelse stem, die ik meteen herkende. Het was de stem van mijn vader. Poppo had hem ook herkend. Hij zette onmiddellijk de motoren af.

“Dat is hem!” zei hij. “Dat is Arthur, mijn zoon! Luister.”

“Dit is een bericht voor mijn vader. Ik hoop en bid dat je luistert, Poppo.”

“Hij noemde je Poppo,” fluisterde ik.

“Inderdaad, Cessie, inderdaad. Stil nu. Luister.” Er volgde een lange pauze en ik dacht al dat er iets mis was met de radio. Toen schraapte mijn vader zijn keel en ging verder.

“Al die jaren dat ik op de muur van het tehuis zat te wachten, verlangde ik ernaar dat je zou terugkomen. Mijn

hele leven ben ik blijven hopen dat je zou terugkomen. Eerlijk waar. Maar toen je eindelijk kwam, was ik niet aardig tegen je en stuurde je weg. Dat was vreselijk. Maar dat begreep ik pas echt toen we vanochtend merkten dat Cessie verdwenen was, en we jouw brief lazen, Cessie. De brief die je had weggegooid, over Lowestoft, de ‘Michael Hardy’, Duinkerken, Lucie Alice en mijn moeder. Ik weet het nu allemaal. Ik weet dat jullie Lucie Alice zijn gaan zoeken in Duinkerken. Ik hoop en bid dat jullie haar vinden. Maar als je haar niet vindt, Poppo, kom dan alsjeblieft naar huis en blijf bij ons. We willen dat je bij ons blijft. Ik wil dat je bij mij blijft. Je hoeft niet meer naar Shangri-La. Dat beloof ik. Cessie, als je me hoort, kom alsjeblieft veilig thuis en breng Poppo mee. Wees voorzichtig.” Ik dacht dat hij klaar was, maar er kwam nog meer. “In de loop der jaren heb ik heel wat verzoekplaten gedraaid, maar dit is de eerste die ik zelf heb aangevraagd. Dit nummer is voor jou, Poppo, als begeleiding op weg naar huis. Ik weet dat je een stuk ouder bent dan vierenzestig, maar het is toch wel toepasselijk. Hier komt ‘When I’m sixty-four’ van de Beatles. Het beste. We wachten op je.”

We kenden het liedje bijna allemaal, en de meesten van ons neurieden, zongen of klaptten mee. Maar Poppo stond bij het roer en luisterde alleen, terwijl hij uitkeek over zee. Toen het afgelopen was, wreef hij in zijn handen en blies erop.

“Het is hier koud,” zei hij. “Zullen we naar huis gaan, Cessie?” Hij startte de motoren.

Zoals Poppo had voorspeld, werden we opgewacht door een heel ontvangstcomité. Midden op het Kanaal vond een helikopter ons en cirkelde een tijdje boven ons hoofd. En we waren nog verscheidene kilometers uit de kust toen de eerste boot ons tegemoetkwam. Het was een motorboot van de politie. Ze kwamen naast ons varen en boden ons door een megafoon aan om een paar man aan boord te zetten om ons te helpen. Poppo weigerde en maakte duidelijk dat we de ‘Lucie Alice’ zelf wel naar de haven konden varen en helemaal geen hulp nodig hadden. Dat scheen hen te ergeren, en ze zeiden nogal kortaf dat we achter hen aan moesten varen. Poppo antwoordde dat we een stuk groter waren dan zij, en ook sneller. Als ze ons konden bijhouden, mochten ze achter ons aan varen.

Het was duidelijk dat het verhaal de ronde had gedaan, want al gauw voer er een hele vloot bootjes met ons mee. Hoe dichterbij de kust kwamen, hoe meer het er werden. Er vloog nu een andere helikopter boven ons. Er was een cameraman aan boord, die naar buiten hing om ons te filmen. Het was alsof we een tocht om de wereld hadden gemaakt, in plaats van alleen naar Duinkerken en terug.

Toen we de haven binnenvoeren, werd er overal om ons heen wild getoeterd. Eén schip had zelfs zijn brandspuiten

aangezet om ons te begroeten. De kade stond vol mensen, die juichten en zwaaiden. Ik kreeg pijn aan mijn armen van het terugzwaaien, maar ik ging er toch mee door. Poppo bleef aan het roer staan, zoals tijdens de hele overtocht. Ik keek naar hem op en zag dat hij ondanks zijn vermoeidheid van elk ogenblik genoot, net als ik en alle oude Argonauten. Je hebt je Gulden Vlies niet gevonden, Poppo Jason, dacht ik, maar zelfs als de tocht een succes was geworden, had de ontvangst niet beter kunnen zijn.

We voeren voorzichtig de sluis in, en opeens zag ik mijn vader en moeder. Ze stonden naast elkaar voor het huis van de sluiswachter, op enige afstand van de andere mensen, alsof ze hiervan ongestoord wilden genieten.

Het leek een eeuwigheid voordat we door de sluis waren en weer vastlagen. Eindelijk zwegen de grote motoren. Ik zag dat Poets ze nog één keer afveegde en elke motor een afscheidskus gaf. Grote Betty trok me tegen zich aan en zei dat ik een keer in Shangri-La viool voor hen moest komen spelen. Dat beloofde ik.

Mijn moeder was het eerst aan boord. Terwijl we elkaar omhelsden, zag ik Shirley Watson, Mandy Bethel en nog een paar kinderen vanaf het pad toekijken. Ik stak mijn hand op en bewoog mijn vingers heen en weer. Zij deden hetzelfde. Na een tijdje slaagde ik erin me los te maken van mijn moeder. Mijn vader keek zijn vader aan.

“We hebben je op de radio gehoord, Arthur,” zei Poppo.

“Welkom thuis, Poppo,” zei mijn vader. En ze omhelsden elkaar op het dek van de ‘Lucie Alice’, waar iedereen het kon zien. Aan het applaus te horen vond iedereen het geweldig. De omhelzing duurde heel, heel lang. Ik dacht en hoopte dat het lang genoeg was om al die verloren jaren goed te maken.

EOF
